

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Η ΜΕΡΑ ΜΟΥ»
Λογισμικό θεραπείας προσχολικών εννοιών και
καθημερινών δραστηριοτήτων.

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ: Τόμελιτς Φανή & Φαργκάλη Μαριάννα
ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: Δρ. Γεωργοπούλου Σταυρούλα

ΠΑΤΡΑ
ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2008

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	2
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	4
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗΣ	
2.1. Τι είναι η Γλώσσα και τι είναι η Ομιλία.....	8
2.2. Λόγος, Γλώσσα και Κινητική ανάπτυξη.....	8
2.3. Οι προσχολικές έννοιες και πότε κατακτούνται.....	21
2.4. Καθυστέρηση της γλώσσας.....	24
2.5. Νοητική υστέρηση.....	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ – ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑ	
3.1. Θεραπεία υποβοηθούμενη από ηλεκτρονικό υπολογιστή.....	32
3.2. Προϋποθέσεις για την χρήση υπολογιστών.....	33
3.3. Τα εκπαιδευτικά λογισμικά που υπάρχουν στην Ελλάδα.....	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ: «Η ΜΕΡΑ ΜΟΥ»	
4.1. Τι είναι το λογισμικό «Η μέρα μου».....	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΗ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑ	
5.1. Συμμετέχοντες	44
5.2. Υλικό	45
5.3 Διαδικασία.....	46

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	
7.1. Συζήτηση των αποτελεσμάτων.....	
7.2. Μελλοντικοί στόχοι.....	63
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	64
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	
Παράρτημα 1: Πρότυπα από τις φόρμες Αξιολόγησης Προσχολικών Εννοιών.....	67
Παράρτημα 2: Πρότυπα από τις φόρμες Χορήγησης Θεραπευτικού Προγράμματος..	72
Παράρτημα 3: Προτάσεις και Ιστορίες του λογισμικού.....	88
Παράρτημα 4: Εφαρμογή του λογισμικού σε συνεδρίες.....	99
Παράρτημα 5: Δείγμα του λογισμικού.....	147

Ευχαριστίες

« Για την πολύτιμη βοήθεια και συμπαράσταση ευχαριστούμε θερμά την καθηγήτρια μας, κα Γεωργοπούλου Σταυρούλα.

Επίσης, τον Πρόεδρο και την Διευθύντρια του Κ.Ε.Κ.Υ.Κ.Α.μεΑ. Μεσσηνίας κ. Παπουτσή Ιωάννη και κα Εξακουστίδου Φεβρωνία αντίστοιχα και τους συναδέλφους Λογοθεραπευτές του Κ.Ε.Κ.Υ.Κ.Α.μεΑ. Μεσσηνίας κα Δουλάμη Αμαλία και του Κ.Ε.Κ.Υ.Κ.Α.μεΑ. Κυκλάδων κα Παπαευθυμίου Δήμητρα.

Τέλος, ευχαριστούμε όλους τους συγγενείς και φίλους που μας στήριξαν στην προσπάθεια μας ».

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΣΚΟΠΟΣ: Σκοπός της παρούσας Μελέτης είναι, μέσα από το λογισμικό θεραπείας προσχολικών εννοιών που υλοποιήθηκε, να πραγματοποιηθεί η θεραπεία δυο παιδιών με Νοητική Υστέρηση που παρακολουθούνται στο Κ.Ε.Κ.Υ.Κ.Α.μεΑ. (Κέντρο Εκπαίδευσης Κοινωνικής Υποστήριξης Κατάρτισης Ατόμων με Αναπηρίες) Μεσσηνίας.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ: Στην συγκεκριμένη/παρούσα εφαρμογή συμμετείχαν δύο παιδιά σχολικής ηλικίας 8 και 10 χρονών με Μετρίου Βαθμού Νοητική Υστέρηση. Το εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε ήταν το λογισμικό « Η μέρα μου » που εστιάζεται, όπως είπαμε στη θεραπεία των προσχολικών εννοιών σε απομόνωση, αλλά και μέσα από καθημερινές δραστηριότητες. Το θεραπευτικό πρόγραμμα πραγματοποιούταν 3 φορές την εβδομάδα, η κάθε συνεδρία διαρκούσε 45'-60' και συνολικά διήρκεσε 3 μήνες για τα συγκεκριμένα παιδιά. Η θεραπεία γινόταν κάθε φορά στην αίθουσα Λογοθεραπείας υπό την επίβλεψη της λογοθεραπεύτριας και ξεχωριστά το ένα παιδί απ'το άλλο. Αξίζει να σημειωθεί πως το ένα παιδί βρίσκεται σε λίγο ανώτερο γνωστικό επίπεδο απ'το άλλο. Ο αριθμός των συνεδριών διέφερε απ'το ένα παιδί στο άλλο, διότι το κάθε παιδί είχε διαφορετικές δυνατότητες και αντιμετώπισε διαφορετικές δυσκολίες.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το 1^ο παιδί, η "Μαρία" χρειάστηκε 43 συνεδρίες, αλλά δεν κατόρθωσε να ολοκληρώσει πλήρως το θεραπευτικό πρόγραμμα με επιτυχία, γιατί η προσοχή της διασπόταν πολλές φορές και έδινε συνεχώς λάθος απαντήσεις. Η Μαρία, επίσης κουραζόταν κατά τη διάρκεια της ιστορίας « Η μέρα μου ». Ωστόσο, ολοκλήρωσε το Β' μέρος με επιτυχία, αλλά και πάλι με μεγάλη δυσκολία και περισσότερο στην κατηγορία των αντιθέτων και σε κάποιες από τις τοπικές έννοιες. Το 2^ο παιδί, ο "Γιάννης" χρειάστηκε μόλις 36 συνεδρίες και ολοκλήρωσε πλήρως το θεραπευτικό πρόγραμμα με επιτυχία. Είχε και αυτός μια μικρότερου βαθμού δυσκολία στα αντίθετα, αλλά με επιπρόσθετες συνεδρίες κατάφερε να τα μάθει και να φέρει εις πέρας το θεραπευτικό πρόγραμμα με επιτυχία!

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ: Συνοψίζοντας, βλέπουμε πως η Μαρία δεν κατόρθωσε να ολοκληρώσει το Θεραπευτικό Πρόγραμμα μέχρι και το Γ' Μέρος του. Κατάφερε και έφτασε μαζί με λίγη βοήθεια ως το Β' Μέρος με επιτυχία σε ποσοστό 80%, αλλά μετέπειτα παρουσίασε δυσκολία στα αντίθετα και σε αρκετές τοπικές έννοιες και γενικότερα στην ολοκληρωμένη ιστορία του Γ' Μέρους, που κρίθηκε αδύνατον να συνεχιστεί, διότι υπήρχαν ελλείμματα από προηγούμενα μέρη. Αντιθέτως, ο Γιάννης κατόρθωσε να ολοκληρώσει το Θεραπευτικό Πρόγραμμα με επιτυχία μέχρι και το Γ' Μέρος του σε ποσοστό 80%.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ

Καθημερινά, όλο και πιο συχνά, διαπιστώνουμε ότι η εργασία, η εκπαίδευση, η ψυχαγωγία, το περιβάλλον και κάθε δραστηριότητα μας, με μια λέξη η ζωή μας, επηρεάζεται αποφασιστικά από τους υπολογιστές και τις εφαρμογές τους. Ζούμε στην κοινωνία των πληροφοριών, όπως χαρακτηρίζεται η εποχή μας, και τυχόν παράβλεψη αυτού του γεγονότος μας οδηγεί στο περιθώριο των εξελίξεων.

Η εκπαίδευση είναι ένας από τους χώρους που έχουν σημαντικά επηρεαστεί από τις ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις των τελευταίων χρόνων. Αν και η ιδέα της χρησιμοποίησης των διαφόρων τεχνολογικών μέσων στη διδασκαλία και τη μάθηση υπάρχει εδώ και αιώνες, μόνο μετά την εμφάνιση των υπολογιστών γίνεται δυνατή σε ευρεία κλίμακα μια αποτελεσματική χρήση τους.

Τα τελευταία χρόνια έχει παρουσιαστεί πολύ μεγάλο ενδιαφέρον και γύρω από τις εφαρμογές των υπολογιστών στη Λογοθεραπεία. Τα διάφορα είδη λογισμικού τα οποία έχουν εφαρμοστεί στη θεραπεία της γλώσσας παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και έχουν πολύ καλά αποτελέσματα. Στην Ελλάδα, τα λογοθεραπευτικά προγράμματα που υπάρχουν εστιάζονται στη θεραπεία της φωνής και των αρθρωτικών διαταραχών μέσα από τεχνικές οπτικής-ακουστικής ανατροφοδότησης.

Η παρούσα εργασία έχει ως στόχο τον σχεδιασμό και την υλοποίηση ενός λογισμικού θεραπείας προσχολικών εννοιών και καθημερινών δραστηριοτήτων και την εφαρμογή του προγράμματος αυτού σε παιδιά με διαταραχή λόγου και συγκεκριμένα με Νοητική Υστέρηση. Το πρόγραμμα « Η μέρα μου » εφαρμόστηκε σε δύο παιδιά σχολικής ηλικίας 8 και 10 χρονών με Μετρίου Βαθμού Νοητική Υστέρηση στο Κ.Ε.Κ.Υ.Κ.Α.μεΑ. (Κέντρο Εκπαίδευσης Κοινωνικής Υποστήριξης Κατάρτισης Ατόμων με Αναπηρίες) Μεσσηνίας. Μέσα από την ιστορία «Η μέρα μου» το παιδί προσαρμόζεται στην καθημερινή πραγματικότητα, όπως το σχολείο, τα ψώνια και το σπίτι. Πιο συγκεκριμένα, σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν, μέσω του λογισμικού θεραπείας που υλοποιήθηκε και εφαρμόστηκε στα δυο παιδιά με Νοητική Υστέρηση, να γίνει εκμάθηση των προσχολικών εννοιών σε απομόνωση, αλλά και μέσα από καθημερινές δραστηριότητες, και να διορθωθούν τα ελλείμματα που παρουσιάζουν τα συγκεκριμένα παιδιά.

Η πτυχιακή αυτή αποτελείται από επτά κεφάλαια, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής αυτής. Πιο συγκεκριμένα, το 2^ο κεφάλαιο αναφέρεται στην ανασκόπηση της γλωσσικής καθυστέρησης και το 3^ο κεφάλαιο αναφέρεται στον ρόλο της τεχνολογίας στην ανάπτυξη της γλώσσας – λογοθεραπεία. Το 4^ο κεφάλαιο περιλαμβάνει το πρόγραμμα του λογισμικού «Η μέρα μου». Ακολουθεί το 5^ο , που περιλαμβάνει την εφαρμογή του προγράμματος στην λογοθεραπεία και το 6^ο κεφάλαιο, στο οποίο περιέχονται τα αποτελέσματα αυτού. Τέλος, στο 7^ο κεφάλαιο περιέχονται τα συμπεράσματα της μελέτης αυτής, καθώς και οι μελλοντικοί στόχοι του προγράμματος.

2. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗΣ

2.1 Τι είναι η Γλώσσα

Η Γλώσσα είναι ένα σύνθετο και δυναμικό σύστημα συμβατικών αυθαίρετων συμβόλων και χρησιμοποιείται με ποικίλους τρόπους για τη σκέψη και την επικοινωνία. Εξελίσσεται μέσα σε συγκεκριμένα ιστορικά, κοινωνικά και πολιτισμικά πλαίσια. Είναι μια συμπεριφορά που διέπεται από κανόνες και περιγράφεται τουλάχιστον από πέντε παραμέτρους :

1. Φωνολογία (η οποία ενδιαφέρεται για την περιγραφή και τη λειτουργία των ήχων),
2. Μορφολογία (η οποία ασχολείται με την εσωτερική δομή των λέξεων· πώς τα μορφήματα συνδυάζονται για την παραγωγή των λέξεων),
3. Σύνταξη (η οποία μελετά τη δομή της πρότασης, τους κανόνες για τον συνδυασμό των λέξεων στις προτάσεις),
4. Σημασιολογία (η οποία μελετά το νόημα των λέξεων), και
5. Πραγματολογία (η οποία μελετά τους τρόπους με τους οποίους το περιβάλλον, γλωσσικό ή εξωγλωσσικό, επιδρά στην ερμηνεία της πρότασης).

Η αποτελεσματική χρήση της γλώσσας για επικοινωνιακούς σκοπούς απαιτεί ευρεία κατανόηση της ανθρώπινης αλληλεπίδρασης και παραγόντων, όπως μη λεκτικά στοιχεία, κίνητρα-πρόθεση για επικοινωνία και κοινωνικοπολιτισμικοί ρόλοι.

Αντίθετα, η Ομιλία είναι η δυναμική νευρομυϊκή διαδικασία παραγωγής λεκτικών ήχων για την επικοινωνία. Είναι ένας λεκτικός τρόπος μεταφοράς πληροφοριών – νοήματος, καθώς επίσης είναι το αποτέλεσμα συγκεκριμένων κινητικών συμπεριφορών και μια διαδικασία που απαιτεί πολύ ακριβή νευρομυϊκό συντονισμό. Περιλαμβάνει τους ήχους της ομιλίας, την ποιότητα φωνής, τον επιτονισμό και τον ρυθμό ομιλίας, καθώς και τον τονισμό.

Συμπερασματικά, 'η γλώσσα είναι ταυτόχρονα το όργανο και το προϊόν της ομιλίας και η ομιλία το προφορικό μέσο της γλώσσας'.

2.2 Λόγος, Γλώσσα και Κινητική Ανάπτυξη

Το διάγραμμα που ακολουθεί παρέχει μια γενική περίληψη της αναπτυξιακής σειράς του λόγου, της γλώσσας και των κινητικών ικανοτήτων σε φυσιολογικά παιδιά. Λόγω του ότι τα παιδιά αναπτύσσονται με διαφορετικούς ρυθμούς, αποφεύγεται

αυστηρά να απευθυνόμαστε στην ηλικία κατά προσέγγιση. Τα χρονικά διαστήματα παρέχονται μόνο σαν μια γενική οδηγία για την κατάλληλη ηλικία. Οι πληροφορίες συλλέχθηκαν από μια ποικιλία πηγών (American Speech-Language-Hearing Association (1983); Boone and Plante (1993); Gard, Gilman, and Gorman (1980); Hegde (1995b); Kunz and Finkel (1987); Lane and Molyneaux (1992); and Lenneberg (1969).

0-6 μήνες

Γλωσσικές ικανότητες

- α Επαναλαμβάνει τους ίδιους ήχους.
- α Συχνά μουρμουρίζει, γουργουρίζει και κάνει ήχους ευχαρίστησης.
- α Χρησιμοποιεί διαφορετικό κλάμα για να εκφράσει διαφορετικές ανάγκες.
- α Γελάει όταν του μιλούν.
- α Αναγνωρίζει φωνές.
- α Εντοπίζει τον ήχο με στρίψιμο του κεφαλιού.
- α Ακούει να του μιλούν.
- α Χρησιμοποιεί φωνήματα όπως /b/, /p/, και /m/ όταν «φλυαρεί».
- α Χρησιμοποιεί ήχους ή χειρονομίες για να δείξει τι θέλει.

Κινητικές ικανότητες

- α Γελάει.
- α Φτάνει αντικείμενα με το ένα χέρι, αλλά συχνά τα χάνει.
- α Κάνει φουσαλίδες με τα χείλη του.
- α Παρακολουθεί οπτικά ανθρώπους και αντικείμενα.
- α Βλέπει τα χέρια μας.

7-12 μήνες

Γλωσσικές ικανότητες

- α Καταλαβαίνει το «όχι» και το «ζεστό».
- α Ανταποκρίνεται σε απλές παρακλήσεις.
- α Καταλαβαίνει και ανταποκρίνεται στο όνομά του.
- α Ακούει και μιμείται μερικούς ήχους.
- α Αναγνωρίζει λέξεις για κοινά πράγματα (π.χ. κούπα, παπούτσι, χυμός).
- α «Φλυαρεί».
- α Χρησιμοποιεί ένα πρότυπο που μοιάζει με τονισμό τραγουδιού όταν «φλυαρεί».
- α Χρησιμοποιεί μια μεγάλη ποικιλία ήχων όταν «φλυαρεί».
- α Μιμείται μερικούς γλωσσικούς ήχους ενήλικων και πρότυπα τονισμού.
- α Χρησιμοποιεί γλωσσικούς ήχους .
- α Ακούει όταν του μιλούν.
- α Χρησιμοποιεί κατά προσέγγιση ήχο.
- α Αρχίζει να αλλάζει τη «φλυαρία» σε ακατάληπτη γλώσσα.
- α Χρησιμοποιεί το λόγο σκόπιμα για πρώτη φορά.
- α Χρησιμοποιεί ουσιαστικά σχεδόν αποκλειστικά.
- α Έχει ένα εκφραστικό λεξιλόγιο των 1-3 λέξεων.
- α Κατανοεί απλές εντολές.

Κινητικές ικανότητες

- α Μπουσουλάει με το στομάχι.
- α Στέκεται και περπατά με βοήθεια.
- α Προσπαθεί να φάει μόνο του με κουτάλι.

- α Σηκώνεται από μια θέση.
- α Προσπαθεί να μιμηθεί χειρονομίες.
- α Χρησιμοποιεί συνεχείς εκτάσεις για να αρπάξει αντικείμενα.
- α Κάθεται χωρίς βοήθεια.
- α Πίνει από μια κούπα.
- α Συγκρατείται από ένα έπιπλο.
- α Κρατά το δικό του μπουκάλι.
- α Παίζει μπάλα με κάποιον.
- α Διασκεδάζει με παιχνίδια, όπως «Κούκου! Τσα!».
- α Συνεργάζεται με το ντύσιμο, βγάζει το πόδι του από το παπούτσι, και τοποθετεί τα χέρια του μέσα στα μανίκια της μπλούζας.

13-18 μήνες

Γλωσσικές ικανότητες

- α Χρησιμοποιεί πρότυπα που μοιάζουν με τονισμό ενήλικων.
- α Χρησιμοποιεί ηχολαλία και ακατάληπτη ομιλία.
- α Χρησιμοποιεί ακατάληπτη ομιλία για να συμπληρώσει τα κενά στην ευφράδεια.
- α Παραλείπει μερικά αρχικά σύμφωνα και σχεδόν όλα τα τελικά σύμφωνα.
- α Παράγει περισσότερο ακατάληπτο λόγο.
- α Ακολουθεί απλές εντολές.
- α Δεκτικά αναγνωρίζει 1 από 3 μέλη του σώματος.
- α Έχει ένα εκφραστικό λεξιλόγιο των 1-20 και παραπάνω λέξεων (περισσότερα ουσιαστικά).
- α Συνδυάζει χειρονομίες και φώνηση.
- α Χρησιμοποιεί παρακλήσεις για πολλές από τις επιθυμητές ομάδες.

Κινητικές ικανότητες

- α Δείχνει να αναγνωρίζει αντικείμενα.
- α Τρέχει, αλλά πέφτει συχνά.
- α Μιμείται χειρονομίες.
- α Βγάζει μερικά ρούχα (κάλτσες, καπέλο).
- α Προσπαθεί να ανοιγοκλείσει το φερμουάρ.

19-24 μήνες

Γλωσσικές ικανότητες

- α Χρησιμοποιεί λέξεις περισσότερο συχνά από ακατάληπτη ομιλία.
- α Έχει ένα εκφραστικό λεξιλόγιο των 50-100 και παραπάνω λέξεων.
- α Έχει ένα δεκτικό λεξιλόγιο των 300 και παραπάνω λέξεων.
- α Αρχίζει να συνδυάζει ουσιαστικά και ρήματα.
- α Αρχίζει να χρησιμοποιεί αντωνυμίες.
- α Διατηρεί ασταθή έλεγχο της φωνής.
- α Χρησιμοποιεί κατάλληλο τονισμό για ερωτήσεις.
- α Είναι περίπου 25-50% καταληπτό στους ξένους.
- α Άπαντα ερωτήσεις του τύπου «Τι είναι αυτό;».
- α Διασκεδάζει με το να ακούει ιστορίες.
- α Αναγνωρίζει 5 μέλη του σώματος.
- α Ονομάζει ακριβώς κάποια από τα οικεία αντικείμενα.

Κινητικές ικανότητες

- α Περπατά χωρίς βοήθεια.
- α Περπατά προς το πλάι και προς τα πίσω.
- α Χρησιμοποιεί παιχνίδια.

- α Περνάει χάντρες σε κλώστη.
- α Διασκεδάζει να παίζει με πηλό.
- α Μαζεύει αντικείμενα από το έδαφος χωρίς να πέφτει.
- α Στέκεται με τις φτέρνες.
- α Περπατά πάνω και κάτω σκαλοπάτια με βοήθεια.
- α Πηδά κάτω σε μια απόσταση 30 εκατοστών.
- α Σκαρφαλώνει και στέκεται στην καρέκλα.
- α Περιστρέφει το κεφάλι του, ενώ περπατά.
- α Φτάνει αυτομάτως με πρωταρχικό ενδιαφέρον τον επιδέξιο χειρισμό ενός αντικειμένου.
- α Βάζει το κλειδί στην κλειδαριά.
- α Στέκεται στο ένα πόδι με βοήθεια.
- α Κάθεται μόνο του στην παιδική καρέκλα.
- α Φτιάχνει έναν πύργο σε ύψος 3 κύβων.

2-3 χρονών

Γλωσσικές ικανότητες

- α Ο λόγος του είναι 50-75% καταληπτός.
- α Κατανοεί το «ένα» και το «όλα».
- α Εκφράζει (δια λόγου) την ανάγκη της τουαλέτας (πριν, κατά τη διάρκεια ή μετά την ενέργεια).
- α Ζητά τα πράγματα με το όνομά τους.
- α Δείχνει να ζωγραφίζει μέσα σε ένα βιβλίο.
- α Αναγνωρίζει διάφορα μέλη του σώματος.
- α Ακολουθεί απλές εντολές και απαντά σε απλές ερωτήσεις.
- α Διασκεδάζει ακούγοντας μικρές ιστορίες, τραγούδια και ομοιοκαταληξίες.
- α Κάνει ερωτήσεις των 1-2 λέξεων.

- α Χρησιμοποιεί φράσεις των 3-4 λέξεων.
- α Χρησιμοποιεί μερικές προθέσεις, άρθρα.
- α Χρησιμοποιεί λέξεις που είναι γενικά μέσα στο πλαίσιο.
- α Συνεχίζει τη χρήση της ηχολαλίας, όταν συναντούνται δυσκολίες στο λόγο.
- α Έχει ένα δεκτικό λεξιλόγιο των 500-900 και παραπάνω λέξεων.
- α Έχει ένα εκφραστικό λεξιλόγιο των 50-250 και παραπάνω λέξεων. (γρήγορη ανάπτυξη κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου).
- α Κάνει πολλαπλά γραμματικά λάθη.
- α Καταλαβαίνει περισσότερα πράγματα που του λέγονται.
- α Συχνά κάνει επαναλήψεις-ειδικά στα πρόσωπα, "Εγώ" , και στις πρώτες συλλαβές.
- α Μιλάει με δυνατή φωνή.
- α Αυξάνει το ύψος της φωνής.
- α Χρησιμοποιεί τα φωνήεντα σωστά.
- α Χρησιμοποιεί με συνέπεια αρχικά σύμφωνα (αν και μερικά είναι μη ευκρινή).
- α Συχνά παραλείπει μεσαία σύμφωνα.
- α Συχνά παραλείπει ή αντικαθιστά τελικά σύμφωνα.
- α Χρησιμοποιεί περίπου 27 φωνήματα.
- α Χρησιμοποιεί παρελθοντικά ρήματα, αντωνυμίες και προστακτικές.

Κινητικές ικανότητες

- α Περπατά με χαρακτηριστικές κινήσεις στρατουλίσματος.
- α Αρχίζει να αναπτύσσει ρυθμό.
- α Περπατά πάνω και κάτω σκαλοπάτια μόνο του.
- α Πηδά από το πάτωμα και με τα δυο πόδια.
- α Ισορροπεί με το ένα πόδι για ένα λεπτό.
- α Περπατά στα νύχια των ποδιών.
- α Γυρίζει σελίδες μια-μια, ή δυο στις τρεις ταυτόχρονα.
- α Διπλώνει το χαρτί.

- α Χτίζει πύργο των 6 κύβων.
- α Μουτζουρώνει.
- α Ζωγραφίζει με ολοκληρωμένες κινήσεις του χεριού.
- α Βηματίζει και περιστρέφεται.
- α Πίνει από γεμάτο ποτήρι με το ένα χέρι.
- α Μασάει φαγητό.
- α Ξεντύνεται μόνο του.

3-4 χρονών

Γλωσσικές ικανότητες

- α Κατανοεί τη λειτουργία των αντικειμένων.
- α Κατανοεί τις διαφορές στις σημασίες (σταματώ-προχωρώ, μέσα-πάνω, μεγάλο-μικρό).
- α Ακολουθεί 2 και 3 σκέλη εντολών.
- α Ρώτα και απαντά απλές εντολές (ποιός, τί, πού, γιατί).
- α Συχνά κάνει ερωτήσεις και πάντα απαιτεί λεπτομέρεια στις απαντήσεις.
- α Παράγει απλές ρηματικές αναλογίες.
- α Χρησιμοποιεί τη γλώσσα για να εκφράσει συναίσθημα.
- α Χρησιμοποιεί προτάσεις των 3 με 5 λέξεων.
- α Αναγνωρίζει αντικείμενα με το όνομα τους.
- α Χειρίζεται τους ενήλικες.
- α Συνεχίζει να χρησιμοποιεί ηχολαλία.
- α Χρησιμοποιεί πάνω από 6 λέξεις σε μια πρόταση.
- α Χρησιμοποιεί ουσιαστικά και ρήματα περισσότερο συχνά.
- α Έχει επίγνωση του παρελθόντος και του μέλλοντος.

- α Έχει ένα δεκτικό λεξιλόγιο των 1.200-2.000 και παραπάνω λέξεων.
- α Έχει ένα εκφραστικό λεξιλόγιο των 800-1.500 και παραπάνω λέξεων.
- α Ίσως επαναλαμβάνει συχνά τον εαυτό του, δείχνει τα τουβλάκια, διαταραγμένη αναπνοή και εκφράσεις προσώπου κατά τη διάρκεια του λόγου.
- α Αυξάνει τον ρυθμό του λόγου.
- α Ψιθυρίζει.
- α Μαθαίνει το 50% των συμφώνων και τα συνδυάζει.
- α Ο λόγος του είναι 80% καταληπτός.
- α Οι γραμματικές προτάσεις βελτιώνονται, αν και μερικά λάθη ακόμη επιμένουν.
- α Χρησιμοποιεί κατάλληλα το «είναι» και το «είμαι» μέσα σε προτάσεις.
- α Λέει δυο γεγονότα σε χρονολογική σειρά.
- α Αναλαμβάνει μεγάλες συζητήσεις.
- α Χρησιμοποιεί πληθυντικό αριθμό, συνδέσμους, μελλοντικό χρόνο.

Κινητικές ικανότητες

- α Κλωτσάει τη μπάλα προς τα εμπρός.
- α Γυρίζει τις σελίδες μια-μια ταυτόχρονα.
- α Μαθαίνει να χρησιμοποιεί ψαλίδι.
- α Τρέχει και παίζει δραστήρια παιχνίδια με ανεμελιά.
- α Σηκώνεται από θέση οκλαδόν.
- α Ισορροπεί και περπατά στα νύχια των ποδιών.
- α Ξεκουμπώνεται, αλλά δε μπορεί να κουμπωθεί.
- α Κρατάει την κηρομπογιά με τον αντίχειρα και τα δάχτυλα, όχι μπουινιά.
- α Χρησιμοποιεί ένα χέρι με συνέπεια για περισσότερες δραστηριότητες.
- α Σχεδιάζει ένα τετράγωνο, αντιγράφει έναν κύκλο και μιμείται γενικότερα κινήσεις.
- α Φοράει τα παπούτσια του, αλλά όχι απαραίτητα στο σωστό πόδι.
- α Οδηγεί τρίκυκλο.

- α Χτίζει πύργο των 9 κύβων.
- α Εναλλάσσει τα πόδια του, ενώ περπατά πάνω και κάτω σκαλοπάτια.
- α Πηδά σε μια περιοχή και με τα δυο πόδια μαζί.
- α Χρησιμοποιεί το κουτάλι χωρίς να χύνει την τροφή.
- α Ανοίγει τις πόρτες γυρίζοντας το χερούλι.

4-5 χρονών

Γλωσσικές ικανότητες

- α Κατανοεί την έννοια των αριθμών ως το 3.
- α Συνεχίζει η κατανόηση των χωρικών εννοιών.
- α Αναγνωρίζει 1 έως 3 χρώματα.
- α Έχει ένα δεκτικό λεξιλόγιο των 2.800 και παραπάνω λέξεων.
- α Μετράει ως το 10 με παπαγαλία.
- α Ακούει μικρές, απλές ιστορίες.
- α Άπαντα σε ερωτήσεις για τη λειτουργία.
- α Χρησιμοποιεί γραμματικά σωστές προτάσεις.
- α Έχει ένα εκφραστικό λεξιλόγιο των 900-2.000 και παραπάνω λέξεων.
- α Χρησιμοποιεί προτάσεις των 4 με 8 λέξεων.
- α Άπαντα σε σύνθετες ερωτήσεις 2 σκελών.
- α Ρώτα για τους ορισμούς των λέξεων.
- α Μιλάει με ρυθμό περίπου 186 λέξεων το λεπτό.
- α Μειώνει τον ολικό αριθμό των επαναλήψεων.
- α Διασκεδάζει με τις ομοιοκαταληξίες, τους ρυθμούς και τις συλλαβές χωρίς νόημα.
- α Παράγει σύμφωνα με 90% ακρίβεια.

- α Μειώνεται σημαντικά ο αριθμός των επίμονων παραλήψεων και αντικαταστάσεων.
- α Συχνά παραλείπονται τα μεσαία σύμφωνα.
- α Ο λόγος είναι συνήθως καταληπτός στους ξένους.
- α Μιλάει για τις εμπειρίες του στο σχολείο, με τους φίλους του, στο σπίτι, κλπ.
- α Ξαναλέει ακριβώς μια μακροσκελή ιστορία.
- α Διατηρεί την προσοχή του σε μια ιστορία και κάνει απλές ερωτήσεις για αυτή.
- α Χρησιμοποιεί πληθυντικό αριθμό, αυτοπαθείς αντωνυμίες και συγκριτικό αριθμό στις προτάσεις.

Κινητικές ικανότητες

- α Τρέχει πάνω από εμπόδια.
- α Σπρώχνει, τραβάει και οδηγεί περιστρεφόμενα παιχνίδια.
- α Πηδά πάνω από αντικείμενα ύψους 15 εκατοστών και πέφτει όρθιος μαζί και με τα δυο πόδια.
- α Πετάει τη μπάλα με κατεύθυνση.
- α Ισορροπεί στο ένα πόδι για 5 λεπτά.
- α Ρίχνει νερό από μια στάμνα.
- α Απλώνει το βούτυρο με το μαχαίρι.
- α Χρησιμοποιεί την τουαλέτα ανεξάρτητα.
- α Χοροπηδά στη μουσική.
- α Χοροπηδά στο ένα πόδι.
- α Περπατά σε μια γραμμή.
- α Χρησιμοποιεί τα πόδια του με καλή δύναμη, με ευκολία και άνεση.
- α Αρπάζει με τον αντίχειρα και το μεσαίο δάχτυλο.
- α Αναγνωρίζει αντικείμενα με ακρίβεια.
- α Κρατάει το χαρτί με το χέρι όταν γράφει.
- α Ζωγραφίζει κύκλους, σταυρούς και ρόμβους.
- α Κατεβαίνει τις σκάλες με βοήθεια.

- α Κουβαλάει μια κούπα με νερό χωρίς να του χύνεται.
- α Διασκεδάζει με το να κόβει και να κολλάει.

5-6 χρονών

Γλωσσικές ικανότητες

- α Κατονομάζει 6 βασικά χρώματα και 3 βασικά σχήματα.
- α Ακολουθεί οδηγίες που δίνονται από μια ομάδα.
- α Ακολουθεί εντολές 3 σκελών.
- α Κάνει ερωτήσεις του «Πώς;».
- α Απαντάει προφορικά στο «Γεια σου» και στο «Τι κάνεις;».
- α Χρησιμοποιεί τον παρελθοντικό και τον μελλοντικό χρόνο κατάλληλα.
- α Χρησιμοποιεί συνδέσμους.
- α Έχει ένα δεκτικό λεξιλόγιο των περίπου 13.000 λέξεων.
- α Κατονομάζει αντίθετα.
- α Κατονομάζει με τη σειρά τις μέρες της εβδομάδας.
- α Μετρά ως το 30 με παπαγαλία.
- α Συνεχίζει δραστικά να αυξάνει το λεξιλόγιο του.
- α Μειώνει το μήκος της πρότασης στις 4-6 λέξεις.
- α Αντιστρέφει τους ήχους σποραδικά.
- α Ανταλλάσσει πληροφορίες και κάνει ερωτήσεις.
- α Χρησιμοποιεί προτάσεις με λεπτομέρεια.
- α Ξαναλέει με ακρίβεια μια ιστορία.
- α Τραγουδά ολόκληρα τραγούδια και απαγγέλλει παιδικά παραμυθάκια.
- α Επικοινωνεί άνετα με τους ενηλίκους και τα άλλα παιδιά.
- α Χρησιμοποιεί κατάλληλη γραμματική στις περισσότερες περιπτώσεις.

Κινητικές ικανότητες

- α Περπατά προς τα πίσω με τις φτέρνες.
- α Κάνει τούμπες.
- α Κόβει πάνω σε μια γραμμή με το ψαλίδι.
- α Αποτυπώνει λίγα κεφαλαία γράμματα.

- α Κόβει φαγητό με το μαχαίρι.
- α Δένει τα παπούτσια του.
- α Χτίζει σύνθετες κατασκευές με τουβλάκια.
- α Παίζει με τα πατίνια, χοροπηδάει, πηδάει το σχοινάκι και οδηγεί ποδήλατο.
- α Χρησιμοποιεί μικρά εργαλεία.
- α Κουμπώνει τα ρούχα του, πλένει το πρόσωπό του και φυλάει τα παιχνίδια του.
- α Φτάνει και αρπάζει με μια συνεχή κίνηση.
- α Πιάνει τη μπάλα στα χέρια του.
- α Φτιάχνει ακριβείς γραμμές με το μαρκαδόρο, περιορίζει τις γραμμές σε μια μικρή περιοχή.

6-7 χρονών

Γλωσσικές ικανότητες

- α Κατονομάζει κάποια γράμματα, αριθμούς και νομίσματα.
- α Λέει τους αριθμούς με τη σειρά.
- α Κατανοεί το αριστερά και το δεξιά.
- α Χρησιμοποιεί όλο και περισσότερες σύνθετες περιγραφές.
- α Αναλαμβάνει/ παίρνει μέρος σε συζητήσεις.
- α Έχει ένα δεκτικό λεξιλόγιο των περίπου 20.000 λέξεων.
- α Χρησιμοποιεί προτάσεις των περίπου 6 λέξεων.
- α Κατανοεί περισσότερες έννοιες.
- α Λέει την αλφαβήτα.
- α Μέτρα ως το 100 με παπαγαλία.
- α Χρησιμοποιεί περισσότερους μορφολογικούς κανόνες κατάλληλα.
- α Χρησιμοποιεί παθητική φωνή κατάλληλα.

Κινητικές ικανότητες

- α Διασκεδάζει με τις ενεργητικές δραστηριότητες, όπως το τρέξιμο, το πήδημα, οι κούρσες, η γυμναστική, το κυνηγητό και η αμπάριζα.
- α Δείχνει να περιορίζει το ενδιαφέρον του στη γραφή και τη ζωγραφική.
- α Ζωγραφίζει έναν αναγνωρίσιμο άνθρωπο, δέντρο και σπίτι.

- α Χρησιμοποιεί γραφή που μοιάζει με αυτή των ενήλικων, αλλά είναι αργή και κουραστική.
- α Ζωγραφίζει εικόνες που δεν είναι αντιπροσωπευτικές.
- α Περπατάει ισορροπώντας σε ένα ξύλο.
- α Κόβει απλά σχήματα.
- α Χρωματίζει χωρίς γραμμές.
- α Δείχνει αν είναι συνηθισμένος δεξιόχειρας ή αριστερόχειρας.
- α Ντύνεται τελείως μόνο του.
- α Πλένει τα δόντια του χωρίς βοήθεια.
- α Ακολουθεί με προχωρημένους ρυθμούς.

2.3 ΟΙ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΠΟΤΕ ΚΑΤΑΚΤΩΝΤΑΙ

Το παιδί κατά τη διάρκεια της γλωσσικής του ανάπτυξης αναπτύσσει με εντυπωσιακό ρυθμό το λόγο του. Αρκεί να σκεφτεί κανείς ότι ενώ στην ηλικία του 1 έτους τα παιδιά προφέρουν μόνο 2-3 λέξεις και στην ηλικία των 4 χρόνων το λεξιλόγιο τους περιλαμβάνει τουλάχιστον 2000 λέξεις και η ομιλία τους είναι γραμματικά και συντακτικά σωστή. Εξίσου εντυπωσιακό είναι και το γεγονός ότι η αλματώδης αυτή ανάπτυξη και εξέλιξη του λόγου πραγματοποιείται χωρίς να διδαχθεί στο παιδί, σε αντίθεση με άλλες ανώτερες λειτουργίες, όπως είναι η ανάγνωση και η γραφή, που για να κατακτηθούν θα πρέπει πρώτα να διδαχθούν.

Εμείς θα αναφερθούμε στις βασικές προσχολικές έννοιες που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα του λογισμικού μας και πότε αυτές κατακτώνται.

Η 1^η κατηγορία προσχολικών εννοιών είναι οι Τοπικές έννοιες και η ηλικία κατάκτησής τους αναφέρεται παρακάτω:

Τοπικές Έννοιες	
1. μέσα	2-2,5 χρ.
2. έξω	2-2,5 χρ.
3. πάνω	2,5-3 χρ.
4. κάτω	2,5-3 χρ.
5. κοντά	2,5-3 χρ.
6. μακριά	2,5-3 χρ.
7. μπροστά	3,5-4 χρ.
8. πίσω	3,5-4 χρ.
9. ψηλά	3,5-4 χρ.
10. χαμηλά	4,5-5 χρ.
11. δίπλα	4-4,5 χρ.
12. ανάμεσα	4-5,5 χρ.
13. αριστερά	4-5,5 χρ.
14. δεξιά	4-5,5 χρ.
15. πρώτο	5-5,5 χρ.
16. τελευταίο	5-5,5 χρ.

Η 2^η κατηγορία προσχολικών εννοιών είναι τα Αντίθετα και η ηλικία κατάκτησής τους αναφέρεται παρακάτω:

Αντίθετα	
1. μεγάλο-μικρό	3-4 χρ.
2. χοντρό-λεπτό	3-4 χρ.
3. μακρύ-κοντό	3-4 χρ.
4. γεμάτο-άδειο	3-4 χρ.
5. ανοιχτό-κλειστό	3-4 χρ.
6. ζεστό-παγωμένο	3-4 χρ.
7. παλιό-καινούριο	3-4 χρ.

Η 3^η κατηγορία προσχολικών εννοιών είναι οι Ποσοτικές έννοιες και η ηλικία κατάκτησής τους αναφέρεται παρακάτω:

Ποσοτικές Έννοιες	
1. μεγάλο	2,5-3 χρ.
2. μικρό	3,5-4 χρ.
3. χοντρό	4-4,5 χρ.
4. λεπτό	4-4,5 χρ.
5. μακρύ	4-4,5 χρ.
6. κοντό	4-4,5 χρ.
7. γεμάτο	3,5-4 χρ.
8. άδειο	3-3,5 χρ.
9. πολλά	5-5,5 χρ.
10. λίγα	5,5-7 χρ.
11. ολόκληρο	5,5-7 χρ.
12. μισό	5,5-7 χρ.

Η 4^η κατηγορία προσχολικών εννοιών είναι τα Ρήματα και η ηλικία κατάκτησής τους αναφέρεται παρακάτω:

Ρήματα	
1. τρώω	3 χρ. και άνω
2. πίνω	3 χρ. και άνω
3. κοιμάμαι	3 χρ. και άνω
4. γράφω	3χρ. και άνω
5. διαβάζω	3 χρ. και άνω
6. ζωγραφίζω	3 χρ. και άνω
7. παίζω	3 χρ. και άνω
8. τρέχω	3 χρ. και άνω
9. κάθομαι	3 χρ. και άνω
10. πλένω-ομαι	3 χρ. και άνω
11. ντύνομαι	3 χρ. και άνω

12. χτενίζω-ομαι	3 χρ. και άνω
13. βουρτσίζω	3 χρ. και άνω
14. φιλάω	3 χρ. και άνω
15. μιλάω(τηλ.)	3 χρ. και άνω
16. πληρώνω	3 χρ. και άνω

2.4 ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Χαρακτηριστικά και προβλήματα των παιδιών με γλωσσική καθυστέρηση

Οι κλινικοί έχουν εγκαθιδρύσει κάποια κριτήρια που τους επιτρέπουν να αναγνωρίζουν σωστά τα παιδιά εκείνα που παρουσιάζουν γλωσσικά ελλείμματα.

Ο όρος "καθυστερημένο παιδί" αναφέρεται στο έλλειμμα ενός ή περισσότερων από τα ακόλουθα γλωσσικά χαρακτηριστικά:

- Φωνολογία
- Σημασιολογία
- Μορφολογία
- Σύνταξη

στο βαθμό που εξασθενείται η ικανότητα του παιδιού να κατανοήσει ή να χρησιμοποιήσει τη γλώσσα και στο βαθμό που το παρών επίπεδο της κατανόησης ή/και της έκφρασης του λόγου διαφέρει σημαντικά από αυτό ενός παιδιού με την αντίστοιχη χρονολογική ηλικία.

Οι τύποι της γλωσσικής καθυστέρησης που αναγνωρίστηκαν είναι οι εξής:

1. Αργή εκδήλωση καταληπτού λόγου.
2. Καθυστερημένος ρυθμός απόκτησης, καθώς το παιδί έχει αρχίσει να μιλά.
3. Ένα τελικό επίπεδο της γλώσσας σημαντικά μικρότερο από τη φυσιολογική γλώσσα των ενηλίκων (de Villiers and de Villiers).

Επιπλέον, οι de Villiers and de Villiers ξεχώρισαν ανάμεσα στους όρους "καθυστερημένο παιδί" και "αποκλίνων παιδί". Η καθυστέρηση χωρίζεται σε 3 κατηγορίες όπως είδαμε παραπάνω και αναφέρονται στο χρόνο απόκτησης της γλώσσας. Η αποκλίνουσα γλώσσα, από την άλλη πλευρά, αναφέρεται στην ανωμαλία του τί και πώς τα παιδιά θα αποκτήσουν τη γλώσσα.

Χαρακτηριστικά των παιδιών με γλωσσική καθυστέρηση

Τα παιδιά με γλωσσικά προβλήματα εκθέτουν μερικά χαρακτηριστικά που θα αγρυπνήσουν τον ενήλικα στο πρόβλημα. Συχνά, αυτά τα χαρακτηριστικά μπορούν να παρατηρηθούν αμέσως για την κοινωνική πρόνοια και εκπαίδευση του παιδιού. Άλλες φορές πάλι, αυτά τα χαρακτηριστικά είναι πολύ δυσδιάκριτα και για το λόγο αυτό είναι πολύ δύσκολο να αναγνωριστούν. Ο δάσκαλος ή ο γονιός που υποπτεύεται γλωσσική καθυστέρηση θα πρέπει να αρχίσει να παρατηρεί το παιδί στο άμεσο περιβάλλον για να καθορίσει αν είναι απαραίτητη ή όχι κάποια αξιολόγηση ή εκτίμηση από κάποιον ειδικό.

Τα παιδιά με γλωσσική καθυστέρηση παρουσιάζουν προβλήματα στην κατανόηση και στην έκφραση του λόγου. Επίσης, παρουσιάζουν κοινωνικά, συναισθηματικά και σωματικά προβλήματα που τα διαχωρίζουν από τα υπόλοιπα άτομα.

Προβλήματα κατανόησης του λόγου

Τα προβλήματα κατανόησης του λόγου αναφέρονται στην ικανότητα του παιδιού να κατανοεί τις λέξεις. Παιδιά με προβλήματα κατανόησης του λόγου συχνά αποτυγχάνουν να ακολουθήσουν οδηγίες που δίνονται από έναν ενήλικα. Συχνά, αυτά τα παιδιά εμφανίζονται απρόσεκτα ή φαίνεται σαν να μην άκουσαν τις οδηγίες. Όταν του λένε: "Πάρε το κόκκινο βιβλίο και βάλ'το στο τραπέζι", το παιδί εκτελεί μόνο το πρώτο σκέλος της οδηγίας, σταματώντας στη δεύτερη φράση.

Τα παιδιά που έχουν προβλήματα κατανόησης του λόγου φαίνεται να κατανοούν το λόγο καλύτερα αν αυτός συνοδεύεται από χειρονομίες, απ' ότι τον απλό λόγο δια του στόματος.

Τα παιδιά που έχουν προβλήματα κατανόησης του λόγου μπορεί, επίσης να έχουν μεγάλη δυσκολία στο να κατανοήσουν λέξεις ή λεξιλόγιο που αναφέρεται σε αφηρημένες έννοιες. Ίσως έχουν αδυναμία προσανατολισμού όταν ανταποκρίνονται σε έννοιες του χώρου, όπως δεξιά, αριστερά, πάνω και κάτω. Μπορεί επίσης να μην κατανοούν έννοιες τοποθεσίας των προθέσεων, όπως πάνω, μέσα, από κάτω, ανάμεσα ή πλάι. Επιπροσθέτως, ίσως συγχέουν χρονικές έννοιες, όπως χτες, αύριο, πριν, μετά.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό των παιδιών με προβλήματα κατανόησης του λόγου

είναι οι ακατάλληλες απαντήσεις που δίνουν όταν κάποιος τους ρωτάει κάτι. Το παράδειγμα της Sally, ενός 6χρονου κοριτσιού βασίζει αυτό το χαρακτηριστικό. Όταν την ρώτησε ένας ενήλικας ποιο είναι το όνομα της, εκείνη απάντησε "καλά", δείχνοντας σε μας ότι δεν κατάλαβε την ερώτηση του και γι'αυτό το λόγο απάντησε στερεοτυπικά. Τα παιδιά αυτά, επίσης δεν κατανοούν το νόημα των ιστοριών που διαβάζει ο άλλος και δεν μπορούν να απαντήσουν σε απλές ερωτήσεις που αναφέρονται στην ιστορία, αλλά ούτε και μπορούν να απαντήσουν σωστά σχετικά με τη διαδοχή των γεγονότων μέσα σε μια ιστορία.

Όλα τα παραπάνω σημάδια παρουσιάζουν δυσκολίες στην κατανόηση της γλώσσας και υποδηλώνουν την παρουσία γλωσσικής καθυστέρησης.

Προβλήματα εκφραστικού λόγου

Ο εκφραστικός λόγος αναφέρεται στις λεκτικές και στοματικές αρθρώσεις. Τα παιδιά με δυσκολίες εκφραστικού λόγου παρουσιάζουν ξεκάθαρα χαρακτηριστικά. Μπορεί να είναι διστακτικά να πάρουν μέρος σε δραστηριότητες με μεγάλες ομάδες, ειδικά αν απαιτείται και λεκτική εναλλαγή. Αυτά τα παιδιά ίσως παρουσιάζουν ένα περιορισμένο λεξιλόγιο, που βασίζεται στο ίδιο κέντρο των λέξεων, χωρίς σημασία για το πώς έχει η κατάσταση. Αυτό έχει ως φανερό αποτέλεσμα μια "τέλεια" συναλλαγή με ακατάλληλη γλώσσα.

Τα παιδιά με δυσκολίες εκφραστικού λόγου ίσως έχουν δυσκολίες σε δραστηριότητες που απαιτούν από αυτά να θυμούνται γνωστά τραγούδια ή ομοιοκαταληξίες.

Το παιδί ίσως εμφανιστεί να χρησιμοποιεί ανώριμο λόγο, χρησιμοποιώντας προφορές, όπως "Εμένα θέλω μπισκότο".

Τέλος, τα παιδιά αυτά μπορεί να έχουν δυσκολία σχετικά με τις προσωπικές εμπειρίες, όπως για παράδειγμα τί έκαναν χθες το βράδυ. Ή να παρουσιάζουν σύγχυση σχετικά με τα διαδοχικά γεγονότα σε μια ιστορία και να τα ξαναμετρούν.

Οι ενήλικες που ασχολούνται με παιδιά θα πρέπει να αντιλαμβάνονται αυτά τα χαρακτηριστικά και να παρατηρούν τη συμπεριφορά του παιδιού, ούτως ώστε πιθανά τέτοια γλωσσικά προβλήματα να εμφανιστούν.

Ειδικά σημάδια της γλωσσικής καθυστέρησης

Είναι πολύ σημαντικό να αναγνωρίσουμε σύντομα αν ένα παιδί παρουσιάζει γλωσσική καθυστέρηση. Αλλά πώς κάποιος καθορίζει αν υπάρχει πιθανόν μια γλωσσική καθυστέρηση; Η απάντηση δίνεται παρακάτω, όπου συγκρίνεται η λειτουργία της γλώσσας ενός παιδιού με τα "φυσιολογικά" αναπτυξιακά πρότυπα. Αυτά τα "φυσιολογικά" αναπτυξιακά πρότυπα μας παρέχουν πληροφορίες για την πορεία της ποιότητας της γλωσσικής δομής.

Πέρα από αυτό, όμως, πρέπει να παρατηρηθούν συγκεκριμένα γεγονότα συμπεριφοράς στο παιδί που υποψιαζόμαστε τη γλωσσική καθυστέρηση. Οι Weiss και Lilly white προσφέρουν στον επαγγελματία μια λίστα με τα σημάδια που ίσως σηματοδοτούν την παρουσία των γλωσσικών προβλημάτων. Πιθανά σημεία των προβλημάτων του εκφραστικού λόγου περιλαμβάνουν:

1. Κατά τη διάρκεια των 8 μηνών, το παιδί δεν λέει τουλάχιστον έξι λέξεις με κατάλληλη σημασία.
2. Κατά τη διάρκεια των 24 μηνών, το παιδί δεν συνδέει λέξεις σε φράσεις, όπως "πάω, γεια-γεια", "θέλω μπισκότο".
3. Κατά τη διάρκεια των 30 μηνών, το παιδί δεν χρησιμοποιεί μικρές προτάσεις, όπως "Μαρία βλέπει κούκλα", "μπαμπάς πάει, γεια-γεια".
4. Κατά τη διάρκεια των 36 μηνών, το παιδί δεν αρχίζει να ρωτά απλές ερωτήσεις.
5. Κατά τη διάρκεια των 48 μηνών, οι προτάσεις του παιδιού είναι τηλεγραφικές, αντίστροφες ή μπερδεμένες, όπως "Εμένα αμάξι πάω", "Μωρό δυνατά κλαίει", "Γιάννης εμένα θέλει".
6. Κατά τη διάρκεια των 48 μηνών, το παιδί δεν χρησιμοποιεί βοηθητικά ρήματα, όπως "είμαι", "έχω" και "μπορώ".
7. Κατά τη διάρκεια των 60 μηνών, το παιδί δεν χρησιμοποιεί την προσωπική αντωνυμία "Εγώ", λέγοντας "Εμένα θέλω μπισκότο" ή χρησιμοποιεί όνομα αντί για οποιαδήποτε άλλη αντωνυμία, λέγοντας "Άννα θέλει χυμό".
8. Κατά τη διάρκεια των 60 μηνών, το παιδί χρησιμοποιεί λανθασμένους παρελθοντικούς χρόνους, πληθυντικούς αριθμούς και αντωνυμίες, όπως "Αυτούς πέταξαν μπάλα".
9. Κατά τη διάρκεια των 60 μηνών, το εκφραστικό λεξιλόγιο του παιδιού είναι

περιορισμένο και επιπόλαιο με λιγότερες από 200 με 300 απλές λέξεις.

10. Η γλώσσα του παιδιού δεν έχει βελτιωθεί στο μήκος της πρότασης, στην πολυπλοκότητα και στην ακρίβεια από την ηλικία των 2 χρόνων.

11. Το παιδί έχει δυσκολία στην έκφραση του σύμφωνα με τη χρονολογική του ηλικία.

Παρακάτω θα αναφερθούν κάποιες γενικές απόψεις και χαρακτηριστικά για τη Νοητική Υστέρηση, εφόσον τα περιστατικά στα οποία χορηγήθηκε το πρόγραμμα παρουσίαζαν αυτή τη διαταραχή.

2.5 ΝΟΗΤΙΚΗ ΥΣΤΕΡΗΣΗ

Ένα άτομο / παιδί θεωρείται πως εμφανίζει νοητική υστέρηση, όταν ο ρυθμός της νοητικής του ανάπτυξης είναι βραδύς, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται δυσκολίες προσαρμογής τόσο στο οικογενειακό, όσο και στο σχολικό και κοινωνικό περιβάλλον. Τέτοια άτομα συγχρόνως παρουσιάζουν μειωμένη ικανότητα προσαρμογής στις συνήθειες για την ηλικία τους απαιτήσεις.

Αίτια

Άτομα με νοητική υστέρηση εμφανίζουν ποικίλες διαταραχές, οι οποίες οφείλονται σε βιολογικούς ή ψυχοκοινωνικούς παράγοντες. Τα αίτια της νοητικής υστέρησης ταξινομούνται σε δύο μεγάλες κατηγορίες. Αρκετές περιπτώσεις νοητικής υστέρησης εμφανίζονται λόγω βιολογικών παραγόντων, όπως είναι για παράδειγμα το σύνδρομο Down – Τρισωμία 21, η ασθένεια Tay – Sachs και προγεννητικές ή μεταγεννητικές καταστάσεις (π.χ. κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις, υποσιτισμός, ακτινοβολίες, μολυσματικές ασθένειες κατά την κύηση).

Γενικά χαρακτηριστικά παιδιών με Νοητική Υστέρηση

Οι διαταραχές στην συμπεριφορά, ιδιαίτερα στα μικρά παιδιά με νοητική υστέρηση ή σε άτομα με βαριάς μορφής νοητική υστέρηση, είναι συχνές. Σε αυτές τις διαταραχές περιλαμβάνονται η διάσπαση προσοχής, η μειωμένη διάρκεια συγκέντρωσης, η

υπερκινητικότητα, καθώς και τα αυτιστικά χαρακτηριστικά συμπεριφοράς, όπως τάσεις απομόνωσης, αυτοτραυματισμού, επιθετικότητα, κινητικές στερεοτυπίες.

Η ψυχοκινητική ανάπτυξη και η ανάπτυξη του παιχνιδιού ενός παιδιού με νοητική υστέρηση παρουσιάζει ομοιότητες με αυτήν μικρότερων ηλικιακά παιδιών. Δηλαδή τα παιδιά αυτά παρουσιάζουν εξελικτική καθυστέρηση, με αποτέλεσμα την κατάκτηση μερικών αναπτυξιακών σταδίων σε μεταγενέστερο χρόνο και με πιο αργό ρυθμό. Κατά την ανάπτυξη του παιδιού παρατηρείται πως άργησε να περπατήσει, να καθίσει, να αυτοεξυπηρετηθεί. Στο παιχνίδι παρατηρείται πως πραγματοποιεί σωστή χρήση των αντικειμένων και παιχνιδιών αλλά δεν διαθέτει φαντασία, περιπλοκότητα και διάρκεια αναμενόμενη της χρονολογικής του ηλικίας.

Η γενικότερη εικόνα παιδιών με νοητική υστέρηση χαρακτηρίζεται από καλή βλεμματική επαφή, ιδιαίτερη συμπάθεια σε εξελικτικά πρώιμα παιχνίδια (π.χ. «κούκου – τσα»), κοινωνικότητα, επικοινωνιακή συναλλαγή με διάφορους τρόπους, όπως με τη χρήση χειρονομιών, εκφράσεων προσώπου κ.α.

Μη γλωσσικά χαρακτηριστικά παιδιών με Νοητική Υστέρηση

Τα ιατρικά προβλήματα συμπληρώνουν και αυτά την κλινική εικόνα παιδιών με νοητική υστέρηση,. Κάποια από αυτά είναι τα παρακάτω:

- 1) οπτικά προβλήματα, όπως μυωπία, στραβισμό, καταρράκτη.
- 2) νευρολογικά προβλήματα, όπως δυσπραξία, επιληπτικές κρίσεις και πρόωρη γήρανση φλοιικών κυττάρων.
- 3) προβλήματα ακοής, σε ποσοστό 15% - 20%.
- 4) προβλήματα με το άνω αναπνευστικό σύστημα.
- 5) ανωμαλίες στην σωματική τους διάπλαση, προβλήματα κινητικά ή μυϊκά.

Οφείλουμε να συμπληρώσουμε πως οι οργανικές παθήσεις που παρουσιάζονται σε παιδιά με νοητική υστέρηση σχετίζονται άμεσα με την γλωσσική τους ανάπτυξη.

Γλωσσικά χαρακτηριστικά παιδιών με Νοητική Υστέρηση

Η γλωσσική ανάπτυξη και η ευφυΐα γενικότερα συσχετίζονται, διότι τα παιδιά με νοητική υστέρηση παρουσιάζουν συνήθως καθυστέρηση στη γλωσσική ανάπτυξη. Το ποσοστό των παιδιών με γλωσσική καθυστέρηση, σε περιπτώσεις σοβαρού βαθμού νοητικής υστέρησης, κυμαίνεται από 90% - 100%. Όμως, σε περιπτώσεις ελαφριάς

νοητικής υστέρησης, το ποσοστό των παιδιών που εμφανίζουν διαταραχές στην γλωσσική ανάπτυξη είναι μόνο 45% (Carrow – Woodfolk & Lynch, 1982).

Οφείλουμε να τονίσουμε πως δεν υπάρχει απόλυτη συνάρτηση ανάμεσα στο βαθμό νοητικής υστέρησης και το βαθμό της γλωσσικής καθυστέρησης. Η καθυστέρηση στην γλωσσική ανάπτυξη δεν προϋποθέτει πάντα νοητική καθυστέρηση. Σε αρκετές περιπτώσεις έχει παρατηρηθεί πως παιδιά με νοητική υστέρηση, ιδίως παιδιά με σύνδρομο Down – Τρισωμία 21, εμφανίζουν μεγαλύτερη καθυστέρηση στην γλωσσική ανάπτυξη από ότι στην νοητική. Γενικότερα, επικρατεί μεγάλη ανομοιογένεια στον βαθμό των γλωσσικών προβλημάτων που εμφανίζονται σε παιδιά με τον ίδιο δείκτη νοημοσύνης (ΔΝ ή IQ).

Οι γλωσσικές διαταραχές που παρατηρούνται είναι οι ακόλουθες:

- 1) διαταραχές στην άρθρωση,
- 2) διαταραχές στην ροή / ευχέρεια του λόγου (fluency disorders),
- 3) διαταραχές στην ακουστική επεξεργασία, δηλαδή δυσκολίες στην ακουστική επεξεργασία του λόγου και πιθανές δυσκολίες στην ακουστική μνήμη.
- 4) καθυστέρηση στην ανάπτυξη της γλώσσας.

Νοητική Υστέρηση σύμφωνα με το DSM – IV

Σύμφωνα με το DSM – IV, η νοητική υστέρηση αποτελεί μία διαταραχή η οποία διαγιγνώσκεται για πρώτη φορά κατά τη βρεφική, παιδική ή εφηβική ηλικία, με έναρξη πριν από την ηλικία των 18 ετών. Η νοητική υστέρηση προϋποθέτει πνευματική λειτουργία σημαντικά κατώτερη από το μέσο όρο. Ο Δείκτης Νοημοσύνης (ΔΝ ή IQ) ατόμου με νοητική υστέρηση, το οποίο έχει υποβληθεί σε τεστ νοημοσύνης, οριοθετείται από 70 και κάτω.

Επιπροσθέτως, συνυπάρχουν ελλείμματα ή έκπτωση της παρούσας προσαρμοστικής λειτουργίας (δηλαδή της ικανότητας του ατόμου να ανταποκριθεί στις σταθερές που αναμένονται από την πολιτισμική του ομάδα με βάση την ηλικία του) σε τουλάχιστον δύο από τις ακόλουθες περιοχές: αυτοεξυπηρέτηση, διαβίωση στο σπίτι, επικοινωνία, κοινωνικές/ διαπροσωπικές σχέσεις, αυτονομία, χρήση κοινωνικών παροχών λειτουργικές σχολικές δεξιότητες, επάγγελμα, ελεύθερος χρόνος, υγεία και ασφάλεια.

Με βάση το βαθμό ή τη βαρύτητα του αντίστοιχου επιπέδου πνευματικής έκπτωσης, διαμορφώνονται οι ακόλουθες κατηγορίες νοητικής υστέρησης:

317 Ήπια Νοητική Καθυστέρηση:

Επίπεδο ΔΝ (ή IQ) 50 – 55 έως περίπου 70.

318.0 Μέτρια Νοητική Καθυστέρηση:

Επίπεδο ΔΝ (ή IQ) 35 – 40 έως 50 – 55.

318.1 Βαριά / Σοβαρή Νοητική Καθυστέρηση:

Επίπεδο ΔΝ (ή IQ) 20 – 25 έως 35 – 40.

318.2 Βαθιά / Πολύ Σοβαρή Νοητική Καθυστέρηση:

Επίπεδο ΔΝ (ή IQ) κάτω από 20 ή 25.

319 Νοητική Καθυστέρηση, Απροσδιόριστη Βαρύτητα / Άγνωστης Σοβαρότητας:

Όταν υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις Νοητικής Καθυστέρησης, αλλά η νοημοσύνη του ατόμου δεν μπορεί να μετρηθεί με σταθμισμένες δοκιμασίες / test (π.χ. σε άτομα εξαιρετικά διαταραγμένα ή μη συνεργάσιμα, άτομα με κινητικές παθήσεις ή σε βρέφη).

3. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ – ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

3.1 Θεραπεία υποβοηθούμενη από ηλεκτρονικό υπολογιστή

Η χρήση της κατάλληλης και διαθέσιμης τεχνολογίας, όποτε είναι απαραίτητο, μπορεί να βελτιώνει τους όρους και τις συνθήκες επιτυχίας των διδακτικών προγραμμάτων και να ενισχύει την επικοινωνία και την μάθηση των μαθητών με μέτρια και ελαφριά νοητική καθυστέρηση. Τα τεχνικά βοηθήματα και τα σύγχρονα τεχνολογικά μέσα, όπως οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές και η χρήση πολυμέσων, παρέχουν άμεσα αισθητηριακές μαθησιακές εμπειρίες και ενθαρρύνουν την πρακτική σκέψη. Οι μαθητές μπορούν να βλέπουν χειροπιαστά την πρόοδό τους, να αποκτούν μεγαλύτερη υπευθυνότητα για τη μάθησή τους και να αυτο-αξιολογούν την ποιότητα της εργασίας τους. Η εκπαιδευτική παρέμβαση μέσω Η/Υ, βοηθάει στην ενδυνάμωση και εστίαση της προσοχής, της υπομονής και της επιμονής των μαθητών με μέτρια και ελαφριά νοητική καθυστέρηση.

Χρησιμοποιώντας τις πρώτες εφαρμογές της πληροφορικής στη λογοθεραπεία 15 χρόνια πριν με τη χρήση λογισμικού οπτικής ανατροφοδότησης όπως το Speech Viewer, το Visipitch ή το Laryngograph δε φανταζόμαστε ότι οι εξελίξεις στην τεχνολογία των υπολογιστών θα τους καθιστούσε καθημερινό κλινικό εργαλείο.

Η πληροφορική χρησιμοποιείται επικουρικά στην επίτευξη των θεραπευτικών στόχων:

- Ενισχύουμε την πραγμάτωση φωνημάτων με λογισμικό οπτικής ανατροφοδότησης.
- Μετράμε παραμέτρους της φώνησης και καταγράφουμε δεδομένα για τη λειτουργία των φωνητικών χορδών.
- Χρησιμοποιούμε σπεκτρογράμματα για την ανάλυση των φωνητικών χαρακτηριστικών των φθόγγων, σαν μέσο οπτικής ανατροφοδότησης για την κατάκτηση δεξιοτήτων φωνολογικής επίγνωσης και σαν μέσο ανατροφοδότησης στη θεραπεία των διαταραχών ροής της ομιλίας.
- Έχουμε τη δυνατότητα χρήσης βάσεων δεδομένων με σύμβολα MAKATON, PECS και REBUS στην κατασκευή πινάκων επικοινωνίας αλλά και ηλεκτρονικού

ή συμβατικού υλικού για τη θεραπεία, χρησιμοποιώντας προγράμματα διαχείρισης συμβόλων όπως το “Boardmaker” και το “Writing With Symbols”.

- Χρησιμοποιούμε τους υπολογιστές για την ψηφιακή εγγραφή, ανάλυση και αποθήκευση ήχου και εικόνας.
- Ως πολυμεσικά εργαλεία οι υπολογιστές επιτρέπουν τη χρήση αμέτρητων εφαρμογών στη διαγνωστική και θεραπευτική διαδικασία υπό τη μορφή παιχνιδιού.
- Με τη χρήση περιφερειακών συσκευών ενισχύεται η πρόσβαση στο λογισμικό από τους ίδιους τους χρήστες, δηλαδή τα παιδιά.
- Χρησιμοποιούμε λογισμικό αλλά και ειδικές ηλεκτρονικές συσκευές για την παροχή «Καθυστερημένης Ακουστικής Ανατροφοδότησης» (Delayed Auditory Feedback) ή «Ανατροφοδότηση Εναλλαγμένης Συχνότητας» (Frequency Altered Auditory Feedback) σε περιπτώσεις διαταραχών ροής της ομιλίας ή ακουστικής αντίληψης.
- Με τις νέες αλληλεπιδραστικές ιστοσελίδες προωθούμε τη χρήση διαδικτυακών υπηρεσιών.

3.2 Προϋποθέσεις για την χρήση υπολογιστών

Η σημαντικότερη προϋπόθεση για τη χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή είναι οι γνωστικές ικανότητες του παιδιού και το επίπεδο κατανόησής του. Το παιδί πρέπει να είναι σε θέση να κατανοήσει πως λειτουργεί ο υπολογιστής και να τον χρησιμοποιήσει, ώστε να φέρει εις πέρας το πρόγραμμα. Υπάρχουν παιδιά που είναι σε θέση να χειριστούν αποτελεσματικά τα πλήκτρα του υπολογιστή και άλλα όχι, είτε από επίπεδο κατανόησης, είτε από επίπεδο κινητικών δυσκολιών. Τα τελευταία μπορεί να είναι παιδιά με Γλωσσική Καθυστέρηση, Νοητική Υστέρηση, Απραξία, Εγκεφαλική Πάρεση, Σύνδρομο Down, κ.α. Σε αυτά τα παιδιά μπορούν να συστηθούν ειδικές συσκευές υποστηρικτικής τεχνολογίας με διακόπτες και σχετικά εξαρτήματα.

3.3 Τα εκπαιδευτικά λογισμικά που υπάρχουν στην Ελλάδα

Τα εκπαιδευτικά λογισμικά που υπάρχουν στην Ελλάδα είναι κυρίως γενικότερου εκπαιδευτικού χαρακτήρα και συνήθως εμπεριέχουν πολλά θέματα για ταυτόχρονη

μάθηση. Τα προγράμματα αυτά δε σχεδιάστηκαν αποκλειστικά για τα παιδιά αυτά και μπορεί λόγω αυτού του γεγονότος να έχουν σημαντικές ελλείψεις. Τα διαθέσιμα ελληνικά προγράμματα που μπορούν λοιπόν ίσως να χρησιμοποιηθούν στην περίπτωση αυτή είναι:

✓ **Αλφαβήτα με τον Ζαχαρία:** Τα παιδιά μπορούν να μάθουν τα γράμματα της αλφάβητου και ταυτόχρονα να εκπαιδευτούν στη χρήση του ελληνικού πληκτρολογίου και του ποντικιού.

Εταιρεία: INFOΔΟΜΗ

Ηλικία: 4-7 ετών

✓ **Γράμματα και αριθμοί:** Τα παιδιά μπορούν να μάθουν να αναγνωρίζουν τους αριθμούς, να εξασκηθούν στη μέτρηση και τη δημιουργία συνόλων, να αναγνωρίζουν τα γράμματα και τις λέξεις, να εξασκηθούν στη γραφή των λέξεων, να εξασκηθούν στη μνήμη σε γράμματα και αριθμούς.

Εταιρεία: INTELEARN

Ηλικία: 4-7 ετών

✓ **Θέματα ανάγνωσης:** Τα παιδιά μπορούν να μάθουν να συλλαβίζουν, να διαβάζουν λέξεις και να συνθέτουν προτάσεις μέσα σε 5 ψυχαγωγικές δραστηριότητες.

Εταιρεία: Πληροφορική Τεχνογνωσία

Ηλικία: 4 ετών και άνω

✓ **Θέματα λόγου:** Τα παιδιά μπορούν να αναπτύξουν και να οργανώσουν την ακουστική αντίληψη, την ακουστική μνήμη, την ακουστική διάκριση ήχων και φθόγγων, τη συσχέτιση φθόγγων με διάφορα σύμβολα και τη βελτίωση προσοχής.

Εταιρεία: Πληροφορική Τεχνογνωσία

Ηλικία: 4 ετών και άνω

✓ **Λογομάθεια:** Τα παιδιά μπορούν να αναπτύξουν το συντακτικό, τη γραμματική, την ορθογραφία και το λεξιλόγιο.

Εταιρεία: Ινστιτούτο επεξεργασίας λόγου

Ηλικία: 9 ετών και άνω

- ✓ **Μύγκι το μυρμήγκι:** Τα παιδιά μπορούν να μάθουν τα ζώα και να βρουν διαφορές και ομοιότητες σε διάφορα θέματα (π.χ. μεγάλο-μικρό, πάνω-κάτω, κλπ.).

Εταιρεία: INTELEARN

Ηλικία: 4-7 ετών

- ✓ **Ο Ξεφτέρης και η γραμματική:** Τα παιδιά μπορούν να μάθουν θέματα της γραμματικής (π.χ. κύρια ονόματα, τονισμός, σημεία στίξης, ορθογραφία, συλλαβισμός, γένη, άρθρα, ρήματα, καταλήξεις, κλπ.)

Εταιρεία: SIEM

Ηλικία: 6-9 ετών

- ✓ **Οι πειρατές ανακαλύπτουν γλώσσα και μαθηματικά:** Στη γλώσσα τα παιδιά μπορούν να μάθουν συλλαβισμό λέξεων, αντωνυμίες, αναγραμματισμούς λέξεων, αντίθετα, κεφαλαία-μικρά γράμματα, επίθετα, ουσιαστικά, ενεργητικά-παθητικά ρήματα, φωνήεντα-σύμφωνα, ορθογραφία ρημάτων και ουσιαστικών. Στα μαθηματικά τα παιδιά μπορούν να μάθουν πολλαπλάσια αριθμών, τέσσερις πράξεις, αντιστοιχήσει αριθμών-ποσότητας, σύνολα, σύγκριση αριθμών, μονάδες, δεκάδες, εκατοντάδες.

Εταιρεία: SIEM

Ηλικία: 7 ετών και άνω

- ✓ **Οι πρώτες μου χίλιες λέξεις:** Τα παιδιά μπορούν να αναπτύξουν την νοητική και αισθητική τους αντίληψη. Πρόκειται για ένα ελληνικό multimedia παιδικό λεξικό που συνδυάζει εικόνα και λέξη, ήχο και κίνηση.

Εταιρεία: EXODUS

Ηλικία: 6-10 ετών

✓ **Παιχνίδια αριθμητικής και γλώσσας “Τα ταξίδια του ΝΟ”:** Τα παιδιά μπορούν να μάθουν γραφή και ανάγνωση, να εξοικειωθούν με τους αριθμούς και τα σχήματα, τις ποσότητες και τα μεγέθη.

Εταιρεία: MLS

Ηλικία: 7-9 ετών

✓ **Το εργαστήρι της γλώσσας:** Τα παιδιά μπορούν να μάθουν γραμματική, ορθογραφία και συντακτικό.

Εταιρεία: INTELEARN

Ηλικία: 8-15 ετών

✓ **Σωκράτης 102:** Τα παιδιά μπορούν να βελτιώσουν την γραφή, την ανάγνωση, τη μνήμη και την ικανότητα τους στις κατασκευές.

Εταιρεία: CD-MEDIA

Ηλικία: 4-8 ετών

4. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ : « Η ΜΕΡΑ ΜΟΥ »

4.1 Τι είναι το λογισμικό : « Η μέρα μου » :

Το λογισμικό « Η μέρα μου » αποτελεί ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο που εστιάζεται στον τομέα της κατανόησης της γλώσσας και συγκεκριμένα στη θεραπεία των προσχολικών εννοιών.

Στόχος του λογισμικού

Το λογισμικό « Η μέρα μου » χωρίζεται σε τρία μέρη:

Ο στόχος του Α' μέρους είναι

- η παρουσίαση (έκθεση) των προσχολικών εννοιών και
- η εκμάθηση των προσχολικών εννοιών.

Ο στόχος του Β' μέρους είναι

- η επιβεβαίωση της κατάκτησης των προσχολικών εννοιών του Α' μέρους σε μορφή μικρής ιστορίας για την κάθε κατηγορία.

Ο στόχος του Γ' μέρους είναι

- η επιβεβαίωση της κατάκτησης όλων των προσχολικών εννοιών του Α' μέρους σε μορφή μιας ολοκληρωμένης ιστορίας.

Έναυσμα για τη δημιουργία αυτού του προγράμματος αποτέλεσε η έλλειψη ελληνοφώνων ηλεκτρονικών προγραμμάτων, τα οποία να στοχεύουν αποτελεσματικά στην ανάπτυξη της γλώσσας που θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί στα παιδιά με καθυστέρηση λόγου. Όπως προαναφέρθηκε, τα υπάρχοντα προγράμματα είναι γενικότερου εκπαιδευτικού ενδιαφέροντος και ίσως να μη βρίσκουν απόλυτη εφαρμογή στη Λογοθεραπεία.

Για το λόγο αυτό, το πρόγραμμα « Η μέρα μου » σχεδιάστηκε έχοντας ως σκοπό να αποτελέσει ένα χρήσιμο θεραπευτικό εργαλείο, το οποίο να αποβλέπει αποκλειστικά στην κάλυψη των παραπάνω αναγκών.

Περιγραφή του λογισμικού

Το λογισμικό αποτελείται από τέσσερις κατηγορίες προσχολικών εννοιών που είναι οι ακόλουθες:

- Ø Τοπικές έννοιες
- Ø Αντίθετα
- Ø Ποσοτικές έννοιες
- Ø Ρήματα

Το λογισμικό « Η μέρα μου » χωρίζεται σε τρία μέρη:

Το Α' μέρος περιλαμβάνει την παρουσίαση (έκθεση) των προσχολικών εννοιών και στη συνέχεια την εκμάθησή τους.

(Βαθμός δυσκολίας: 1)

Κατηγορία 1^η : Τοπικές έννοιες

Κύριος σκοπός αυτής της κατηγορίας είναι η παρουσίαση (έκθεση) των τοπικών εννοιών και στη συνέχεια η εκμάθησή τους μέσα από τις 16 θεματικές υποενότητες: μέσα, έξω, πάνω, κάτω, κοντά, μακριά, μπροστά, πίσω, ψηλά, χαμηλά, δίπλα, ανάμεσα, αριστερά, δεξιά, πρώτο, τελευταίο.

Κατηγορία 2^η : Αντίθετα

Κύριος σκοπός αυτής της κατηγορίας είναι η παρουσίαση (έκθεση) των αντιθέτων και στη συνέχεια η εκμάθησή τους μέσα από τις 7 θεματικές υποενότητες: μεγάλο-μικρό, χοντρό-λεπτό, μακρύ-κοντό, γεμάτο-άδειο, ανοιχτό-κλειστό, ζεστό-παγωμένο, παλιό-καινούργιο.

Κατηγορία 3^η : Ποσοτικές έννοιες

Κύριος σκοπός αυτής της κατηγορίας είναι παρουσίαση (έκθεση) των ποσοτικών εννοιών και στη συνέχεια την εκμάθησή τους μέσα από τις 12 θεματικές υποενότητες: μεγάλο, μικρό, χοντρό, λεπτό, μακρύ, κοντό, γεμάτο, άδειο, πολλά, λίγα, ολόκληρο, μισό.

Κατηγορία 4^η : Ρήματα

Κύριος σκοπός αυτής της κατηγορίας είναι παρουσίαση (έκθεση) των ρημάτων και στη συνέχεια την εκμάθησή τους μέσα από τις 16 θεματικές υποενότητες: τρώω, πίνω, κοιμάμαι, γράφω, διαβάζω, ζωγραφίζω, παίζω, τρέχω, κάθομαι, πλένομαι, ντύνομαι, χτενίζομαι, βουρτσίζω, φιλάω, μιλάω στο τηλ., πληρώνω.

Το κάθε παιδί στο παρόν μέρος του λογισμικού, αποτελεί απλό δέκτη πληροφοριών και δεν του ζητείται να εκτελέσει οποιαδήποτε εντολή. Οι εικόνες της κάθε κατηγορίας, οι οποίες αναφέρονται παραπάνω, παρουσιάζονται σταδιακά στο παιδί, με στόχο την εκμάθηση των εννοιών που αντιπροσωπεύει η κάθε μία. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει τρεις διαφορετικές εικόνες για την κάθε έννοια, ώστε το παιδί να μπορεί να γενικεύσει την έννοια σε διαφορετικά περιβάλλοντα.

Πιο συγκεκριμένα, η κάθε έννοια δεν παρουσιάζεται ξεχωριστά, αλλά σε συνδυασμό με την αντίθετη εννοιολογικά έννοια της, ώστε το παιδί να αντιληφθεί ευκολότερα την εκάστοτε έννοια. Για παράδειγμα, όσον αφορά την έννοια «πάνω», παρουσιάζεται στο παιδί μία διαφάνεια, η οποία αναγράφει στο πάνω μέρος τις έννοιες «πάνω – κάτω». Επιλέγοντας το παιδί αυτήν την αναγραφή με το ποντίκι του ηλεκτρονικού υπολογιστή, ακούγεται αυτόματα η εκφορά των δύο εννοιών. Ακριβώς κάτω από την αναγραφή βρίσκονται δύο εικόνες, η μία από τις οποίες αντιπροσωπεύει την έννοια «πάνω» και η άλλη την έννοια «κάτω». Το παιδί επιλέγει την εκάστοτε εικόνα και αυτόματα ακούγεται η περιγραφή αυτής, η οποία εστιάζεται στην έννοια που αντιπροσωπεύει. Στην εικόνα της έννοιας «πάνω», το παιδί ακούει π.χ. «Η γάτα είναι πάνω στο τραπέζι». Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και στην εικόνα που αφορά την έννοια «κάτω», π.χ. «Η γάτα είναι κάτω από το τραπέζι». Εκτός από το ακουστικό ερέθισμα, παρέχεται στο παιδί και οπτικό ερέθισμα, καθώς πάνω από την κάθε εικόνα αναγράφεται η πρόταση η οποία ακούγεται μετά την επιλογή της.

Η κάθε κατηγορία διδάσκεται με τον ανωτέρω τρόπο, οφείλουμε όμως να σημειώσουμε ορισμένες διαφορές στην εκμάθηση των ρημάτων. Στην κατηγορία των ρημάτων δεν υπάρχει ακριβής συνδυασμός της κάθε έννοιας με την αντίθετη εννοιολογικά έννοια της, γιατί δεν έχουν όλα τα ρήματα αντίθετες έννοιες. Όμως, προσπαθήσαμε κάποια από αυτά να τα προσαρμόσουμε με αυτόν τον τρόπο, ούτως ώστε να μην διαφέρει σημαντικά η μια κατηγορία από τις άλλες.

Επιπροσθέτως, η σειρά με την οποία παρουσιάζεται κάθε έννοια είναι κλιμακούμενης δυσκολίας. Αρχικά έχουν τοποθετηθεί τα καθημερινά ρήματα ενεργητικής φωνής (π.χ. τρώω, πίνω, γράφω, διαβάζω κ.α.) και στην συνέχεια τα ρήματα παθητικής φωνής. Το ίδιο έχει πραγματοποιηθεί και στις προηγούμενες κατηγορίες, ξεκινώντας την παρουσίαση από τις έννοιες τις οποίες το παιδί κατακτά πρώτες ηλικιακά (π.χ. μέσα–

έξω, πάνω–κάτω, χοντρό–λεπτό κ.α.) και μεταβαίνοντας σε αυτές που κατακτά μεταγενέστερα (π.χ. δίπλα –ανάμεσα, αριστερά –δεξιά, παλιό- καινούργιο κ.α.).

Οφείλουμε να συμπληρώσουμε ότι οι εικόνες έχουν τοποθετηθεί με τέτοιο τρόπο στις διαφάνειες του λογισμικού, με στόχο την ευκολότερη αντίληψη της έννοιας από το παιδί, καθώς και οι προτάσεις που επιλέχθηκαν να τοποθετηθούν στις εικόνες έχουν συνταχθεί με τον απλούστερο δυνατό τρόπο, καθώς και ο επιτονισμός στην εκφορά των προτάσεων είναι τέτοιος, ώστε να διευκολύνουν το παιδί στην εστίαση και κατανόηση των εννοιών.

Τέλος, το παιδί έχει την δυνατότητα να παρατηρεί για όσο χρόνο αυτό χρειάζεται την διαφάνεια με τις εικόνες και να ακούσει όσες φορές επιθυμεί την περιγραφή της εικόνας, καθώς και τις έννοιες οι οποίες διδάσκονται.

Το Β' μέρος χωρίζεται σε τέσσερις μικρές ιστορίες για την κάθε κατηγορία εννοιών.

(Βαθμός δυσκολίας: 2)

Η 1^η σύντομη ιστορία αναφέρεται « Στο ξύπνημα » και περιέχει τις Τοπικές έννοιες.

Η 2^η σύντομη ιστορία αναφέρεται « Στο σχολείο » και περιέχει τα Αντίθετα.

Η 3^η σύντομη ιστορία αναφέρεται στο « Μετά το σχολείο » και περιέχει τις _Ποσοτικές έννοιες.

Η 4^η σύντομη ιστορία αναφέρεται « Στο σπίτι » και περιέχει τα Ρήματα.

Σε αυτό το μέρος του λογισμικού το παιδί καλείται να επιλέξει με το ποντίκι του ηλεκτρονικού υπολογιστή την σωστή εικόνα, η οποία αντιπροσωπεύει την έννοια που περιέχεται στην εκάστοτε πρόταση της ιστορίας. Το παιδί επιλέγει την πρόταση η οποία αναγράφεται στο πάνω μέρος της διαφάνειας, ακούει το κομμάτι της ιστορίας, εντοπίζει ακουστικά αλλά και οπτικά την έννοια που του ζητείται και τέλος, καλείται να επιλέξει την σωστή εικόνα που αντιπροσωπεύει την κάθε έννοια. Για διευκόλυνση του παιδιού, η ζητούμενη έννοια διαφέρει από την υπόλοιπη πρόταση, και ως προς τον επιτονισμό της κατά την εκφορά της πρότασης, αλλά και ως προς την γραπτή της απεικόνιση.

Επιπροσθέτως, παρέχεται στο παιδί η δυνατότητα να παρατηρήσει για όσο χρόνο επιθυμεί την κάθε διαφάνεια, να ακούσει όσες φορές επιθυμεί το κομμάτι της ιστορίας, να μεταβεί στην αμέσως προηγούμενη, στην αμέσως επόμενη διαφάνεια επιλέγοντας τα βελάκια που υπάρχουν κάτω δεξιά και αριστερά στην κάθε διαφάνεια, αλλά και να

ακούσει μεμονωμένα την ζητούμενη έννοια, ανεξάρτητα από την ιστορία, επιλέγοντας την γραπτή απεικόνιση της έννοιας μέσα στην πρόταση. Τέλος, σε αυτό το κομμάτι του λογισμικού, η κάθε διαφάνεια περιλαμβάνει δύο παρόμοιες εικόνες, η μία από τις οποίες αντιπροσωπεύει την ζητούμενη έννοια. Το παιδί μπορεί να ακούσει αλλά και να δει γραπτά τον τίτλο της κάθε σύντομης ιστορίας που θα εξελιχθεί στην συνέχεια.

Το Γ' μέρος περιλαμβάνει τις τέσσερις παραπάνω ιστορίες σε μια ολοκληρωμένη ιστορία που ονομάζεται « Η μέρα μου ».

(Βαθμός δυσκολίας: 3)

Το παρόν μέρος του λογισμικού αποτελεί το τελευταίο στάδιο εκμάθησης των εννοιών. Παρουσιάζονται στο παιδί τρεις παρόμοιες εικόνες, η μία από τις οποίες αντιπροσωπεύει την ζητούμενη έννοια. Το παιδί καλείται να αναγνώσει ή να ακούσει επιλέγοντας το, το κομμάτι της ιστορίας που βρίσκεται στο πάνω μέρος της διαφάνειας και στην συνέχεια να παρατηρήσει τις τρεις εικόνες που του δίνονται ώστε να επιλέξει την σωστή με βάση την έννοια που περιέχεται στην ιστορία.

Επιπροσθέτως, το παιδί έχει την δυνατότητα να επιλέξει με το ποντίκι του ηλεκτρονικού υπολογιστή μεμονωμένα την έννοια και να την ακούσει, ανεξάρτητα από την ιστορία. Οι εικόνες που περιλαμβάνει η κάθε διαφάνεια έχουν τοποθετηθεί με τέτοιο τρόπο, ώστε να είναι ευδιάκριτες στο παιδί, έχουν και οι τρεις το ίδιο μέγεθος και η σωστή εικόνα, με βάση την ιστορία δεν βρίσκεται πάντα στην ίδια θέση. Όταν το παιδί επιλέξει με το ποντίκι την σωστή εικόνα, σύμφωνα με την έννοια που περιέχεται στην ιστορία, ακούγεται αυτόματα η επιβράβευση «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» και σε περιπτώσεις που η εικόνα που θα επιλέξει είναι λανθασμένη ακούγεται αυτόματα «Λάθος, προσπάθησε ξανά».

Οφείλουμε να συμπληρώσουμε πως και σε αυτό το μέρος του λογισμικού, για/προς διευκόλυνση του παιδιού, η ζητούμενη έννοια μέσα στην πρόταση που του δίνεται, διαφέρει οπτικά από τις υπόλοιπες λέξεις, ο επιτονισμός κατά την εκφορά της πρότασης μέσω του προγράμματος είναι τέτοιος ώστε το παιδί να αντιληφθεί εύκολα την ζητούμενη έννοια.

Τέλος, και σε αυτό το μέρος του προγράμματος το παιδί μπορεί να παρατηρήσει για όσο χρόνο επιθυμεί την εκάστοτε διαφάνεια αλλά και να ακούσει όσες φορές

επιθυμεί την το κομμάτι της ιστορίας που περιέχεται σε κάθε διαφάνεια, όπως επίσης και μεμονωμένα την ζητούμενη έννοια. Το πρόγραμμα δίνει την δυνατότητα στο παιδί να επιστρέψει στην αμέσως προηγούμενη διαφάνεια αλλά και στην αμέσως επόμενη, ή να επαναλάβει όποια διαφάνεια αυτό επιθυμεί σε οποιοδήποτε σημείο του προγράμματος, επιλέγοντας με το ποντίκι τα βελάκια που υπάρχουν κάτω δεξιά και κάτω αριστερά στις διαφάνειες.

Σε αυτό το τελευταίο μέρος του λογισμικού η ιστορία με τίτλο «Η μέρα μου», όπως και στο Β΄ μέρος η διαφάνειες έχουν τοποθετηθεί με τέτοια σειρά ώστε να διατηρούν εννοιολογική σύνδεση ως προς την ιστορία που εξελίσσεται. Συγκεκριμένα, στο Γ΄ μέρος υπάρχει ένας αριθμός διαφανειών, οι οποίες δεν περιέχουν κάποια εξεταζόμενη έννοια, και απλά περιλαμβάνουν μία μικρή αφήγηση ώστε να παρέχουν στο παιδί περισσότερες πληροφορίες για την ιστορία αλλά και να αποτελέσουν ένα μικρό διάλειμμα ανάμεσα στις εξεταζόμενες έννοιες. Το παιδί απλά επιλέγει με το ποντίκι του οποιοδήποτε σημείο αυτών των διαφανειών που αναγράφεται η παράγραφος και ακούει αυτόματα το περιεχόμενο τους.

Σχεδιασμός του λογισμικού

Το πρόγραμμα σχεδιάστηκε με τέτοιο τρόπο, ώστε να είναι προσιτό σε όλους τους χρηστές, ανεξαρτήτως ηλικίας και να είναι συμβατό με οποιοδήποτε λειτουργικό σύστημα υπολογιστή.

Αρχικά, δημιουργήθηκε ο σκελετός του προγράμματος, η σειρά παρουσίασης των εικόνων και ο τρόπος λειτουργίας του. Έπειτα, σχεδιάστηκαν προσεκτικά με μολύβι και χρωματίστηκαν με μαρκαδόρους οι εικόνες που περιέχει το πρόγραμμα και αντιγράφηκαν μέσω του οδηγού σαρωτή στον υπολογιστή σε μορφή εικόνας JPEG. Επεξεργάστηκαν, τροποποιήθηκαν και άλλαξαν μέγεθος ώστε να μπορέσουν να εισαχθούν στο παρόν λογισμικό, μέσω του προγράμματος της Ζωγραφικής, των Microsoft Windows XP. Το παρόν πρόγραμμα κατασκευάστηκε μέσω του προγράμματος Power Point του Microsoft Office XP.

Τέλος, οι ήχοι που περιέχονται στο πρόγραμμα, δημιουργήθηκαν μέσω του προγράμματος ηχογράφησης των Windows XP με την χρήση ενός USB μικροφώνου της

Logitech. Τέλος, αποθηκεύτηκαν και τοποθετήθηκαν στο πρόγραμμα υπό την μορφή αρχείου .wav.

Χρησιμότητα του λογισμικού στη λογοθεραπεία

Το λογισμικό « Η μέρα μου » αποτελεί ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο που εστιάζεται στη θεραπεία των προσχολικών εννοιών. Μέσα από αυτό το πρόγραμμα δίνεται η δυνατότητα να εμπλουτιστεί το λεξιλόγιο του παιδιού ως προς τις έννοιες που περιέχει το πρόγραμμα, να αυξηθεί η κατανόηση των προσχολικών εννοιών, να αυξηθεί η κατανόηση των εννοιών της κατηγοριοποίησης και να προάγει γενικότερα την ανάπτυξη της εκφραστικής γλώσσας μέσα από το ενδιαφέρον του παιδιού και την αλληλεπίδραση του για τον Η/Υ .

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα εφαρμόστηκε σε παιδιά με Νοητική Καθυστέρηση, αλλά μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε κάθε παιδί προσχολικής ή σχολικής ηλικίας με διαταραχή λόγου.

Εν αντιθέσει με τα παραδοσιακά εκπαιδευτικά υλικά που χρησιμοποιούνται σε τέτοιες περιπτώσεις για την ανάπτυξη του λεξιλογίου και των εννοιών (όπως κάρτες, βιβλία, παιχνίδια), το πρόγραμμα περιλαμβάνει σχεδιασμένες και χρωματισμένες εικόνες που ζωγραφίστηκαν αποκλειστικά για το πρόγραμμα αυτό. Ομοίως, αντί για τις παραδοσιακές μορφές ενίσχυσης που χρησιμοποιούνται στη θεραπεία (όπως λεκτική επιβράβευση, καραμέλες, αυτοκόλλητα), το πρόγραμμα περιεχει την άμεση ενίσχυση για τη σωστή απάντηση, η οποία συνδυάζει εικόνα και ήχο, γραπτό και προφορικό λόγο.

Επιπροσθέτως, κατά τη διάρκεια του θεραπευτικού προγράμματος ο λογοθεραπευτής μπορεί οποιαδήποτε στιγμή το κρίνει σκόπιμο, συμφωνά με τις ανάγκες του παιδιού, να επιστρέψει σε προηγούμενο μέρος (Α', Β' ή Γ') ή κατηγορία (Τοπικές έννοιες, Αντίθετα, Ποσοτικές έννοιες ή Ρήματα) ή να επαναλάβει μια άλλη κατηγορία περισσότερες φορές.

Επιπλέον, έχει τη δυνατότητα να διαλέξει οποιοδήποτε μέρος ή κατηγορία τον ενδιαφέρει ή και να το παραλείψει.

5. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΝΟΗΤΙΚΗ ΥΣΤΕΡΗΣΗ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Το λογισμικό « Η μέρα μου » εφαρμόστηκε σε δύο παιδιά σχολικής ηλικίας 8 και 10 χρονών με Μετρίου Βαθμού Νοητική Υστέρηση στο Κ.Ε.Κ.Υ.Κ.Α.μεΑ. (Κέντρο Εκπαίδευσης Κοινωνικής Υποστήριξης Κατάρτισης Ατόμων με Αναπηρίες) Μεσσηνίας.

5.1 ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ

Στην συγκεκριμένη/παρούσα έρευνα συμμετείχαν δύο παιδιά σχολικής ηλικίας 8 και 10 χρονών με Μετρίου Βαθμού Νοητική Υστέρηση.

Η Μαρία είναι ένα παιδί ηλικίας 10 χρ. με Νοητική Υστέρηση και Υποθυρεοειδισμό και φοιτεί στο Ειδικό σχολείο. Πρόκειται για ένα συμπαθητικό κορίτσι που παρουσιάζει σχετικά καλή κατανόηση του προφορικού λόγου και είναι σε θέση να αντιληφθεί απλές εντολές, προκειμένου να εκτελέσει δραστηριότητες που του ανατίθενται. Δεν κατανοεί αρκετές προσχολικές έννοιες, δεν κάνει κατηγοριοποιήσεις και παρουσιάζει δυσκολία στην κατονομασία αντικειμένων, αν και αναγνωρίζει τη χρήση τους. Έχει αναπτύξει συμβολικό παιχνίδι. Παράλληλα, επιδεικνύει ενδείξεις περιορισμένης ικανότητας για προσήλωση της προσοχής της στο βαθμό και την ένταση που απαιτείται για την εκτέλεση δραστηριοτήτων.

Όσον αφορά τον προφορικό λόγο, δείχνει κάποια επικοινωνιακή διάθεση, αλλά ο λόγος της είναι συνήθως τηλεγραφικός και μιλά με μικρές προτάσεις μετά από παρακίνηση. Έχει δυσκολία στην έκφραση και την άρθρωση, με αποτέλεσμα η ομιλία της να είναι ορισμένες φορές δυσκατάληπτη, καθώς κάνει πολλές δομικές και συστημικές απλοποιήσεις. Επίσης, παρουσιάζεται πρόβλημα και στη φωνολογική ενημερότητα των λέξεων.

Στον τομέα της γνωστικής ανάπτυξης φαίνεται ότι υπολείπεται, τόσο όσον αφορά στο χειρισμό και την επεξεργασία λεκτικών, όσο και αντιληπτικών, μη λεκτικών ερεθισμάτων. Ειδικότερα, παρουσιάζει δυσκολία στην ακουστική και οπτική μνήμη και αντίληψη. Η Μαρία έχει πολλές έμμονες του τύπου: «Τι είναι αυτό;» για καθετί που βλέπει.

Στον κοινωνικό-συναισθηματικό τομέα, είναι ένα συνεργάσιμο και ήσυχο παιδί, που σπάνια όμως αναζητά την κοινωνική αλληλεπίδραση, αν και φαίνεται ότι έχει αναπτύξει

κάποιες από τις κοινωνικές δεξιότητες που απαιτούνται για την ανάπτυξη ικανοποιητικών διαπροσωπικών σχέσεων με τους συνομηλίκους της.

Η Μαρία δυσκολεύτηκε να κατανοήσει το πρόγραμμα και τι της ζητούνταν να κάνει, αλλά ήταν πολύ ενθουσιασμένη που θα « έπαιζε » με τον Η/Υ, ακόμη κι αν μην ήξερε τι ακριβώς ήταν αυτό το ...μηχάνημα !

Ο Γιάννης είναι ένα παιδί ηλικίας 8 χρ. με Νοητική Υστέρηση και φοιτεί στο Ειδικό σχολείο. Πρόκειται για ένα συμπαθητικό αγόρι που παρουσιάζει καλή κατανόηση του προφορικού λόγου και είναι σε θέση να αντιληφθεί απλές και εντολές, προκειμένου να εκτελέσει δραστηριότητες που του ανατίθενται. Παρουσιάζει διαταραχές συμπεριφοράς (μια κλαίει, μια γελάει, πολύ μεγάλο ενθουσιασμό για κανένα λόγο) και μερικές φορές διάσπαση προσοχής. Έχει αναπτύξει συμβολικό παιχνίδι. Έχει λεξιλόγιο, αλλά αυτό είναι περιορισμένο. Κάποιες φορές παράγει λέξης που δεν υπάρχουν στην προσπάθειά του να κατονομάσει μια γνωστή του στο λεξιλόγιο λέξη. Δεν γνωρίζει και δεν έχει σταθεροποιήσει αρκετές απ' τις προσχολικές έννοιες.

Όσον αφορά τον προφορικό λόγο, ο λόγος του δεν είναι τηλεγραφικός, αλλά στο επίπεδο προτάσεων και με μεγάλη ροή. Έχει μικρή δυσκολία στην άρθρωση, με αποτέλεσμα η ομιλία του να είναι ορισμένες φορές λίγο δυσκατάληπτη, καθώς κάνει πολλές δομικές και συστημικές απλοποιήσεις. Επίσης, παρουσιάζεται πρόβλημα και στη φωνολογική ενημερότητα των λέξεων.

Στον τομέα της γνωστικής ανάπτυξης φαίνεται ότι υπολείπεται, καθώς παρουσιάζει δυσκολία κυρίως στην ακουστική μνήμη και αντίληψη.

Στον κοινωνικό-συναισθηματικό τομέα, είναι ένα πολύ ενθουσιώδες παιδί, που αναζητά την κοινωνική αλληλεπίδραση και ότι έχει αναπτύξει κάποιες από τις κοινωνικές δεξιότητες που απαιτούνται για την ανάπτυξη ικανοποιητικών διαπροσωπικών σχέσεων με τους συνομηλίκους του.

Ο Γιάννης κατανόησε πιο εύκολα το πρόγραμμα και τι του ζητούνταν να κάνει απ' ότι η Μαρία. Του άρεσε πολύ ο Η/Υ και στενοχωριόταν κάθε φορά που τελείωνε η συνεδρία !

5.2 ΥΛΙΚΟ

Το εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε ήταν το λογισμικό « Η μέρα μου » που εστιάζεται, όπως είπαμε στη θεραπεία των προσχολικών εννοιών σε απομόνωση, αλλά

και μέσα από καθημερινές δραστηριότητες. Το λογισμικό αυτό, όπως αναφέρθηκε και στο προηγούμενο κεφάλαιο αποτελείται από τέσσερις κατηγορίες προσχολικών εννοιών που είναι οι ακόλουθες: Τοπικές έννοιες, Αντίθετα, Ποσοτικές έννοιες και Ρήματα. Το λογισμικό « Η μέρα μου » χωρίζεται σε τρία μέρη, όπου το Α' μέρος περιλαμβάνει την παρουσίαση (έκθεση) των προσχολικών εννοιών και στη συνέχεια την εκμάθησή τους, το Β' μέρος χωρίζεται σε τέσσερις μικρές ιστορίες για την κάθε κατηγορία εννοιών και το Γ' μέρος περιλαμβάνει τις τέσσερις παραπάνω ιστορίες σε μια ολοκληρωμένη ιστορία που ονομάζεται « Η μέρα μου ».

5.3 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Η παρούσα μελέτη πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια της πρακτικής άσκησης της σπουδάστριάς στο Κ.Ε.Κ.Υ.Κ.Α.μεΑ. Μεσσηνίας.

Σε πρώτο στάδιο ενημερώθηκε η Διευθύντρια του Κ.Ε.Κ.Υ.Κ.Α.μεΑ. Μεσσηνίας για την εκπόνηση της παρούσας μελέτης. Η διευθύντρια με την σειρά της ενημέρωσε τον Πρόεδρο του Κ.Ε.Κ.Υ.Κ.Α.μεΑ. Μεσσηνίας για την αναγκαιότητα της συμμετοχής των παιδιών στην παρούσα μελέτη. Η Διευθύντρια και ο Πρόεδρος δίνοντας μια προφορική άδεια για την συνέχιση της έρευνας δέχθηκαν να βοηθήσουν με μεγάλη χαρά ισχυριζόμενοι πως η θεραπεία μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή είναι ένας διαφορετικός τρόπος διδασκαλίας απ'τον συνηθισμένο που ίσως κεντρίσει περισσότερο το ενδιαφέρον των παιδιών με Νοητική Υστέρηση.

Το θεραπευτικό πρόγραμμα πραγματοποιούταν 3 φορές την εβδομάδα, διαρκούσε 45'-60' η κάθε συνεδρία και συνολικά διήρκεσε 3 μήνες για τα συγκεκριμένα παιδιά. Η θεραπεία γινόταν κάθε φορά στην αίθουσα Λογοθεραπείας υπό την επίβλεψη της λογοθεραπεύτριας και ξεχωριστά το ένα παιδί απ'το άλλο. Αξίζει να σημειωθεί πως το ένα παιδί βρίσκεται σε λίγο ανώτερο γνωστικό επίπεδο απ'το άλλο. Ο αριθμός των συνεδριών διέφερε απ'το ένα παιδί στο άλλο, διότι το κάθε παιδί είχε διαφορετικές δυνατότητες και αντιμετώπισε διαφορετικές δυσκολίες.

Αρχικά, στις 2 Ιανουαρίου 2008 τα παιδιά αυτά αξιολογήθηκαν με τη χρήση ενός ανεπίσημου test των αντιστοίχων εννοιών που περιείχε και το πρόγραμμα, δηλ. τις τοπικές έννοιες, τα αντίθετα, τις ποσοτικές έννοιες και τα ρήματα (κάνοντας χρήση εικόνων) και διαπιστώθηκε ότι, όντως παρουσίασαν αδυναμία κατανόησης αυτών. Τα αποτελέσματα

φαίνονται πιο αναλυτικά στις αντίστοιχες φόρμες αξιολόγησης που παρατίθενται στο παράρτημα.

Έπειτα, χρησιμοποιήθηκε το λογισμικό « Η μέρα μου » και άρχισε η θεραπεία του κάθε παιδιού ξεχωριστά. Τα συγκεκριμένα παιδιά γνώριζαν τη φοιτήτρια Λογοθεραπείας, όποτε και δε χρειάστηκε να γίνει γνωριμία με αυτά. Η φοιτήτρια εξήγησε στα παιδιά τί επρόκειτο να ακολουθήσει. Τους έλεγε πως θα έπαιζαν ένα παιχνίδι με εικόνες μαζί στον υπολογιστή και πως θα πατούσαν οι ίδιοι τα πλήκτρα του για να βρουν τη σωστή απάντηση. Με αυτή την προσέγγιση, και τα δυο παιδιά ήταν πρόθυμα να παίξουν και όλη η διαδικασία τους φάνηκε πολύ ευχάριστη.

Κάθε φορά που τελείωνε η κάθε συνεδρία, η φοιτήτρια κατέγραφε τα αποτελέσματα στις αντίστοιχες φόρμες που είχαν φτιαχτεί για το κάθε μέρος του προγράμματος. Η σειρά με την οποία χορηγήθηκε το πρόγραμμα στα συγκεκριμένα παιδιά ήταν ολοκληρωμένη και ήταν η ακόλουθη: Α' μέρος (παρουσίαση), Β' μέρος (μικρή ιστορία), Α' μέρος (εκμάθηση), Β' μέρος (μικρή ιστορία), Γ' και τελευταίο μέρος (ολοκληρωμένη ιστορία).

Το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε 21 Μαρτίου 2008 για το ένα παιδί και 31 Μαρτίου 2008 για το άλλο παιδί.

6. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Το 1^ο παιδί, η “Μαρία”, όπως συνηθίσαμε να την λέμε χρειάστηκε 43 συνεδρίες, αλλά δεν κατόρθωσε να ολοκληρώσει πλήρως το θεραπευτικό πρόγραμμα με επιτυχία, γιατί η προσοχή της διασπόταν πολλές φορές και έδινε συνεχώς λάθος απαντήσεις, ακόμη και όταν ξαναγύριζε στην ερώτηση μετά από την προτροπή της λάθος απάντησης «Όχι, δοκίμασε πάλι!». Είχε μεγάλη δυσκολία στα αντίθετα, καθώς δε μπορούσε να κατανοήσει τι έπρεπε να δείξει. Όταν ο θεραπευτής της έλεγε: «Δείξε μου το αντίθετο της μεγάλης ομπρέλας, εκείνη έδειχνε τη μεγάλη ομπρέλα. Για το λόγο αυτό, ο θεραπευτής προσπάθησε να βοηθήσει το παιδί αλλάζοντας λίγο τον τρόπο εξέτασης του προγράμματος. Έτσι του έλεγε: « Δείξε μου ποια ομπρέλα δεν είναι μεγάλη; », αλλά και πάλι το παιδί δυσκολευόταν. Η Μαρία, επίσης κουραζόταν κατά τη διάρκεια της ιστορίας « Η μέρα μου ». Ωστόσο, ολοκλήρωσε το Β' μέρος με επιτυχία, αλλά και πάλι με μεγάλη δυσκολία και περισσότερο στην κατηγορία των αντιθέτων και σε κάποιες από τις τοπικές έννοιες, όπως είναι το μπροστά, το πίσω, το δίπλα, το ανάμεσα, το αριστερά, το δεξιά, το πρώτο και το τελευταίο.

ΠΙΝΑΚΑΣ Ι. ΠΟΡΕΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΤΟΠΙΚΩΝ ΕΝΝΟΙΩΝ
Α' και Β' ΜΕΡΟΣ

Αριθμός Συνεδρίας	Υλικό	Ενέργεια	Αποτελέσματα	Συμπέρασμα
1	Α' Μέρος Τοπικές	Παρουσίαση	-	
2	Β' Μέρος Τοπικές	Εφαρμογή	50,00%	
3	Β' Μέρος Τοπικές	Εφαρμογή	56,25%	<i>Επιστροφή Α' Μέρος Εκμάθηση</i>
4	Α' Μέρος Τοπικές (μέσα, έξω, πάνω, κάτω, κοντά, μακριά)	Εφαρμογή-Εκμάθηση	100,00%	
5	Α' Μέρος Τοπικές (μπροστά, πίσω, ψηλά, χαμηλά)	Εφαρμογή-Εκμάθηση	50,00%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
	Α' Μέρος Τοπικές (μπροστά, πίσω, ψηλά, χαμηλά)	Εφαρμογή-Εκμάθηση	100,00%	

ΠΙΝΑΚΑΣ Ι. (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

6	A' Μέρος Τοπικές (δίπλα, ανάμεσα, αριστερά, δεξιά, πρώτο, τελευταίο)	Εφαρμογή-Εκμάθηση	0,00%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
	A' Μέρος Τοπικές (δίπλα, ανάμεσα, αριστερά, δεξιά, πρώτο, τελευταίο)	Εφαρμογή-Εκμάθηση	50,00%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
7	A' Μέρος Τοπικές (δίπλα, ανάμεσα, αριστερά, δεξιά, πρώτο, τελευταίο)	Εφαρμογή-Εκμάθηση	33,33%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
	A' Μέρος Τοπικές (δίπλα, ανάμεσα, αριστερά, δεξιά, πρώτο, τελευταίο)	Εφαρμογή-Εκμάθηση	100,00%	<i>Επιστροφή Β' Μέρους Εφαρμογής</i>
8	B' Μέρος Τοπικές	Εφαρμογή	81,25%	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙ. ΠΟΡΕΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΠΟΣΟΤΙΚΩΝ ΕΝΝΟΙΩΝ Α' και Β' ΜΕΡΟΣ

Αριθμός Συνεδρίας	Υλικό	Ενέργεια	Αποτελέσματα	Συμπέρασμα
9	A' Μέρος Ποσοτικές	Παρουσίαση	-	
10	B' Μέρος Ποσοτικές	Εφαρμογή	58,33%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
11	B' Μέρος Ποσοτικές	Εφαρμογή	66,66%	<i>Επιστροφή Α' Μέρους Εκμάθηση</i>
12	A' Μέρος Ποσοτικές (μεγάλο, μικρό, χοντρό, λεπτό, μακρύ, κοντό)	Εφαρμογή-Εκμάθηση	33,33%	
13	A' Μέρος Ποσοτικές (μεγάλο, μικρό, χοντρό, λεπτό, μακρύ, κοντό)	Εφαρμογή-Εκμάθηση	33,33%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>

ΠΙΝΑΚΑΣ II. (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

14	A' Μέρος Ποσοτικές (μεγάλο, μικρό, χοντρό, λεπτό, μακρύ, κοντό)	Εφαρμογή-Εκμάθηση	100,00%	
15	A' Μέρος Ποσοτικές (γεμάτο, άδειο, πολλά, λίγα, ολόκληρο, μισό)	Εφαρμογή-Εκμάθηση	50,00%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
	A' Μέρος Ποσοτικές (γεμάτο, άδειο, πολλά, λίγα, ολόκληρο, μισό)	Εφαρμογή-Εκμάθηση	100,00%	
16	B' Μέρος Ποσοτικές	Εφαρμογή	83,33%	

ΠΙΝΑΚΑΣ III. ΠΟΡΕΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΑΝΤΙΘΕΤΩΝ
Α' και Β' ΜΕΡΟΣ

Αριθμός Συνεδρίας	Υλικό	Ενέργεια	Αποτελέσματα	Συμπέρασμα
17	A' Μέρος Αντίθετα	Παρουσίαση	-	
18	B' Μέρος Αντίθετα	Εφαρμογή	25,00%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
19	B' Μέρος Αντίθετα	Εφαρμογή	37,55%	<i>Επιστροφή Α' Μέρος Εκμάθηση</i>
20	A' Μέρος Αντίθετα (μεγάλο-μικρό, χοντρό-λεπτό, μακρύ-κοντό)	Εφαρμογή-Εκμάθηση	0,00%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
21	A' Μέρος Αντίθετα (μεγάλο-μικρό, χοντρό-λεπτό, μακρύ-κοντό)	Εφαρμογή-Εκμάθηση	0,00%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
22	A' Μέρος Αντίθετα (μεγάλο-μικρό, χοντρό-λεπτό, μακρύ-κοντό)	Εφαρμογή-Εκμάθηση	100,00%	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙΙ. (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

23	A' Μέρος Αντίθετα (γεμάτο-άδειο, πολλά-λίγα, ολόκληρο-μισό)	Εφαρμογή- Εκμάθηση	25,00%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
24	A' Μέρος Αντίθετα (γεμάτο-άδειο, πολλά-λίγα, ολόκληρο-μισό)	Εφαρμογή- Εκμάθηση	50,00%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
25	A' Μέρος Αντίθετα (γεμάτο-άδειο, πολλά-λίγα, ολόκληρο-μισό)	Εφαρμογή- Εκμάθηση	50,00%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
26	A' Μέρος Αντίθετα (γεμάτο-άδειο, πολλά-λίγα, ολόκληρο-μισό)	Εφαρμογή- Εκμάθηση	100,00%	
27	B' Μέρος Αντίθετα	Εφαρμογή	50,00%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
28	B' Μέρος Αντίθετα	Εφαρμογή	87,50%	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙV. ΠΟΡΕΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΡΗΜΑΤΩΝ
Α' και Β' ΜΕΡΟΣ

Αριθμός Συνεδρίας	Υλικό	Ενέργεια	Αποτελέσματα	Συμπέρασμα
29	A' Μέρος Ρήματα	Παρουσίαση	-	
30	B' Μέρος Ρήματα	Εφαρμογή	62,50%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
31	B' Μέρος Ρήματα	Εφαρμογή	56,25%	<i>Επιστροφή Α' Μέρος Εκμάθηση</i>
32	A' Μέρος Ρήματα (γράφω, τρώω, πίνω, κοιμάμαι, παίζω)	Εφαρμογή- Εκμάθηση	100,00%	
33	A' Μέρος Ρήματα (ζωγραφίζω, τρέχω, πλένω- ομαι, φιλάω, διαβάζω)	Εφαρμογή- Εκμάθηση	20,00%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>

ΠΙΝΑΚΑΣ IV. (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

34	A' Μέρος Ρήματα (ζωγραφίζω, τρέχω, πλένω- ομαι, φιλάω, διαβάζω)	Εφαρμογή- Εκμάθηση	60,00%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
35	A' Μέρος Ρήματα (ζωγραφίζω, τρέχω, πλένω- ομαι, φιλάω, διαβάζω)	Εφαρμογή- Εκμάθηση	100,00%	
36	A' Μέρος Ρήματα (χτενίζω-ομαι, ντύνομαι, μιλάω τηλ., βουρτσίζω, κάθομαι, πληρώνω)	Εφαρμογή- Εκμάθηση	33,30%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
	A' Μέρος Ρήματα (χτενίζω-ομαι, ντύνομαι, μιλάω τηλ., βουρτσίζω, κάθομαι, πληρώνω)	Εφαρμογή- Εκμάθηση	100,00%	
37	B' Μέρος Ρήματα	Εφαρμογή	81,25%	

ΠΙΝΑΚΑΣ V. ΠΟΡΕΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΜΑΡΙΑΣ Γ΄ ΜΕΡΟΣ

Αριθμός Συνεδρίας	Υλικό	Ενέργεια	Αποτελέσματα	Συμπέρασμα
38	Γ' Μέρος - Αρχικό κομμάτι ιστορίας	Εφαρμογή		
	Τοπικές Έννοιες		50,00%	<i>Επιστροφή Α' Μέρος Εκμάθηση</i>
	Αντίθετα		25,00%	<i>Επιστροφή Α' Μέρος Εκμάθηση</i>
39	Γ' Μέρος - Τελικό κομμάτι ιστορίας	Εφαρμογή		
	Ποσοτικές Έννοιες		80,00%	
	Ρήματα		80,00%	

ΠΙΝΑΚΑΣ VI. ΠΟΡΕΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΑΝΤΙΘΕΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΩΝ ΕΝΝΟΙΩΝ Α΄ ΜΕΡΟΣ ΕΚΜΑΘΗΣΗ

Αριθμός Συνεδρίας	Υλικό	Ενέργεια	Αποτελέσματα	Συμπέρασμα
40	Α' Μέρος Αντίθετα	Εφαρμογή-Εκμάθηση	37,50%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
	Α' Μέρος Αντίθετα		25,00%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
	Α' Μέρος Αντίθετα		37,50%	
41	Α' Μέρος Τοπικές (μπροστά, πίσω, δίπλα, αναμεσα, αριστερά, δεξιά, πρώτο, τελευταίο)	Εφαρμογή-Εκμάθηση	50,00%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
	Α' Μέρος Τοπικές (μπροστά, πίσω, δίπλα, αναμεσα, αριστερά, δεξιά, πρώτο, τελευταίο)		100,00%	<i>Επιστροφή Γ' Μέρος Εφαρμογή</i>

ΠΙΝΑΚΑΣ VII. ΠΟΡΕΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΜΑΡΙΑΣ Γ΄ ΜΕΡΟΣ

Αριθμός Συνεδρίας	Υλικό	Ενέργεια	Αποτελέσματα	Συμπέρασμα
42	Γ' Μέρος - Αρχικό κομμάτι ιστορίας	Εφαρμογή		<i>Αποτυχία Θεραπευτικού Στόχου</i>
	Τοπικές Έννοιες		41,60%	
	Αντίθετα		37,50%	
43	Γ' Μέρος - Τελικό κομμάτι ιστορίας	Εφαρμογή		
	Ποσοτικές Έννοιες		80,00%	
	Ρήματα		80,00%	

Το 2^ο παιδί, ο “Γιάννης”, όπως συνηθίσαμε να τον λέμε χρειάστηκε μόλις 36 **συνεδρίες** και ολοκλήρωσε πλήρως το θεραπευτικό πρόγραμμα με επιτυχία. Είχε και αυτός μια μικρότερου βαθμού δυσκολία στα αντίθετα, αλλά με επιπρόσθετες συνεδρίες κατάφερε να τα μάθει και να φέρει εις πέρας το θεραπευτικό πρόγραμμα με επιτυχία!

ΠΙΝΑΚΑΣ Ι. ΠΟΡΕΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΤΟΠΙΚΩΝ ΕΝΝΟΙΩΝ
Α' και Β' ΜΕΡΟΣ

Αριθμός Συνεδρίας	Υλικό	Ενέργεια	Αποτελέσματα	Συμπέρασμα
1	Α' Μέρος Τοπικές	Παρουσίαση	-	
2	Β' Μέρος Τοπικές	Εφαρμογή	68,75%	
3	Β' Μέρος Τοπικές	Εφαρμογή	68,75%	<i>Επιστροφή Α' Μέρους Εκμάθηση</i>
4	Α' Μέρος Τοπικές (μέσα, έξω, πάνω, κάτω, κοντά, μακριά)	Εφαρμογή-Εκμάθηση	100,00%	
5	Α' Μέρος Τοπικές (μπροστά, πίσω, ψηλά, χαμηλά)	Εφαρμογή-Εκμάθηση	50,00%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
	Α' Μέρος Τοπικές (μπροστά, πίσω, ψηλά, χαμηλά)	Εφαρμογή-Εκμάθηση	100,00%	

ΠΙΝΑΚΑΣ Ι. (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

6	A' Μέρος Τοπικές (δίπλα, ανάμεσα, αριστερά, δεξιά, πρώτο, τελευταίο)	Εφαρμογή-Εκμάθηση	33,33%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
	A' Μέρος Τοπικές (δίπλα, ανάμεσα, αριστερά, δεξιά, πρώτο, τελευταίο)	Εφαρμογή-Εκμάθηση	50,00%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
7	A' Μέρος Τοπικές (δίπλα, ανάμεσα, αριστερά, δεξιά, πρώτο, τελευταίο)	Εφαρμογή-Εκμάθηση	100,00%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
8	B' Μέρος Τοπικές	Εφαρμογή	81,25%	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙ. ΠΟΡΕΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΠΟΣΟΤΙΚΩΝ ΕΝΝΟΙΩΝ
Α' και Β' ΜΕΡΟΣ

Αριθμός Συνεδρίας	Υλικό	Ενέργεια	Αποτελέσματα	Συμπέρασμα
9	A' Μέρος Ποσοτικές	Παρουσίαση	-	
10	B' Μέρος Ποσοτικές	Εφαρμογή	66,60%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
11	B' Μέρος Ποσοτικές	Εφαρμογή	66,00%	<i>Επιστροφή Α' Μέρους Εκμάθηση</i>
12	A' Μέρος Ποσοτικές (μεγάλο, μικρό, χοντρό, λεπτό, μακρύ, κοντό)	Εφαρμογή-Εκμάθηση	66,60%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙ. (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

13	Α' Μέρος Ποσοτικές (μεγάλο, μικρό, χοντρό, λεπτό, μακρύ, κοντό)	Εφαρμογή-Εκμάθηση	100,00%	
14	Α' Μέρος Ποσοτικές (γεμάτο, άδειο, πολλά, λίγα, ολόκληρο, μισό)	Εφαρμογή-Εκμάθηση	50,00%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
	Α' Μέρος Ποσοτικές (γεμάτο, άδειο, πολλά, λίγα, ολόκληρο, μισό)	Εφαρμογή-Εκμάθηση	100,00%	
15	Β' Μέρος Ποσοτικές	Εφαρμογή-Εκμάθηση	83,33%	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙΙ. ΠΟΡΕΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΑΝΤΙΘΕΤΩΝ Α' και Β' ΜΕΡΟΣ

Αριθμός Συνεδρίας	Υλικό	Ενέργεια	Αποτελέσματα	Συμπέρασμα
16	Α' Μέρος Αντίθετα	Παρουσίαση	-	
17	Β' Μέρος Αντίθετα	Εφαρμογή	62,50%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
18	Β' Μέρος Αντίθετα	Εφαρμογή	62,50%	<i>Επιστροφή Α' Μέρους Εκμάθηση</i>
19	Α' Μέρος Αντίθετα (μεγάλο-μικρό, χοντρό-λεπτό, μακρύ-κοντό)	Εφαρμογή-Εκμάθηση	50,00%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
20	Α' Μέρος Αντίθετα (μεγάλο-μικρό, χοντρό-λεπτό, μακρύ-κοντό)	Εφαρμογή-Εκμάθηση	100,00%	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙΙ. (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

21	A' Μέρος Αντίθετα (γεμάτο-άδειο, πολλά-λίγα, ολόκληρο-μισό)	Εφαρμογή- Εκμάθηση	50,00%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
	A' Μέρος Αντίθετα (γεμάτο-άδειο, πολλά-λίγα, ολόκληρο-μισό)	Εφαρμογή- Εκμάθηση	75,00%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
22	A' Μέρος Αντίθετα (γεμάτο-άδειο, πολλά-λίγα, ολόκληρο-μισό)	Εφαρμογή- Εκμάθηση	100,00%	
23	B' Μέρος Αντίθετα	Εφαρμογή- Εκμάθηση	75,00%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
24	B' Μέρος Αντίθετα	Εφαρμογή- Εκμάθηση	87,50%	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙV. ΠΟΡΕΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΡΗΜΑΤΩΝ
Α' και Β' ΜΕΡΟΣ

Αριθμός Συνεδρίας	Υλικό	Ενέργεια	Αποτελέσματα	Συμπέρασμα
25	A' Μέρος Ρήματα	Παρουσίαση	-	
26	B' Μέρος Ρήματα	Εφαρμογή	68,75%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
27	B' Μέρος Ρήματα	Εφαρμογή	68,75%	<i>Επιστροφή Α' Μέρος Εκμάθηση</i>
28	A' Μέρος Ρήματα (γράφω, τρώω, πίνω, κοιμάμαι, παίζω)	Εφαρμογή- Εκμάθηση	100,00%	
29	A' Μέρος Ρήματα (ζωγραφίζω, τρέχω, πλένω- ομαι, φιλάω, διαβάζω)	Εφαρμογή- Εκμάθηση	60,00%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>

ΠΙΝΑΚΑΣ IV. (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

30	A' Μέρος Ρήματα (ζωγραφίζω, τρέχω, πλένω- ομαι, φιλάω, διαβάζω)	Εφαρμογή- Εκμάθηση	80,00%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
	A' Μέρος Ρήματα (ζωγραφίζω, τρέχω, πλένω- ομαι, φιλάω, διαβάζω)	Εφαρμογή- Εκμάθηση	100,00%	
31	A' Μέρος Ρήματα (χτενίζω-ομαι, ντύνομαι, μιλάω τηλ., βουρτσίζω, κάθομαι, πληρώνω)	Εφαρμογή- Εκμάθηση	60,00%	<i>Επανάληψη Εφαρμογής</i>
	A' Μέρος Ρήματα (χτενίζω-ομαι, ντύνομαι, μιλάω τηλ., βουρτσίζω, κάθομαι, πληρώνω)	Εφαρμογή- Εκμάθηση	100,00%	
32	B' Μέρος Ρήματα	Εφαρμογή- Εκμάθηση	81,25%	

ΠΙΝΑΚΑΣ V. ΠΟΡΕΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΓΙΑΝΝΗ Γ΄ ΜΕΡΟΣ

Αριθμός Συνεδρίας	Υλικό	Ενέργεια	Αποτελέσματα	Συμπέρασμα
33	Γ' Μέρος - Αρχικό κομμάτι ιστορίας	Εφαρμογή		
	Τοπικές Έννοιες		81,25%	
	Αντίθετα		75,00%	<i>Επιστροφή Α' Μέρους Εκμάθηση</i>
34	Γ' Μέρος - Τελικό κομμάτι ιστορίας	Εφαρμογή		
	Ποσοτικές Έννοιες		83,33%	
	Ρήματα		81,25%	

ΠΙΝΑΚΑΣ VI. ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΑΝΤΙΘΕΤΩΝ Α΄ ΜΕΡΟΣ ΕΚΜΑΘΗΣΗ

Αριθμός Συνεδρίας	Υλικό	Ενέργεια	Αποτελέσματα	Συμπέρασμα
35	Α' Μέρος Αντίθετα	Εφαρμογή-Εκμάθηση	75,00%	
	Α' Μέρος Αντίθετα	Εφαρμογή-Εκμάθηση	87,50%	<i>Επιστροφή Γ' Μέρους Εφαρμογή</i>

ΠΙΝΑΚΑΣ VII. ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΓΙΑΝΝΗ Γ' ΜΕΡΟΣ

Αριθμός Συνεδρίας	Υλικό	Ενέργεια	Αποτελέσματα	Συμπέρασμα
36	Γ' Μέρος - Αρχικό κομμάτι ιστορίας	Εφαρμογή		<i>Επιτυχία Θεραπευτικού Στόχου</i>
	Τοπικές Έννοιες		81,25%	
	Αντίθετα		87,50%	
	Γ' Μέρος - Τελικό κομμάτι ιστορίας			
	Ποσοτικές Έννοιες		83,33%	
	Ρήματα		81,25%	

 ΑΠΟΤΥΧΙΑ

 ΕΠΙΤΥΧΙΑ

Ο χρόνος ολοκλήρωσης διέφερε απ'το ένα παιδί στο άλλο, καθώς η "Μαρία" χρειάστηκε πολύ περισσότερο χρόνο και συνεδρίες (εφόσον έγιναν και περισσότερες παρουσιάσεις) απ'ότι ο "Γιάννης" για να ολοκληρώσει το θεραπευτικό πρόγραμμα.

Αυτό που παρατηρήθηκε και στα δυο παιδιά ήταν η δυσκολία στην κατηγορία των αντιθέτων. Τα παιδιά δυσκολεύτηκαν να κατανοήσουν τον τρόπο εξέτασης των αντιθέτων και ο αριθμός των συνεδριών ήταν αρκετός στη συγκεκριμένη κατηγορία.

Το Γ' μέρος δυσκόλεψε τη "Μαρία", ενώ στην περίπτωση του "Γιάννη" δεν υπήρξε κάποιο ιδιαίτερο πρόβλημα, εκτός από κάποια μικρά λάθη ορισμένες φορές, όπου όταν ξαναγύριζε στην ερώτηση μετά από την προτροπή της λάθος απάντησης «Όχι, δοκίμασε πάλι!», έδινε σχεδόν αμέσως τη σωστή απάντηση.

Και στα δυο παιδιά έδειξε να αρέσει το λογισμικό και τα ενθουσίασαν πολύ οι εικόνες του, καθώς και ότι μπορούσαν μόνα τους να χειριστούν τον υπολογιστή, ακόμα και με τη βοήθεια του θεραπευτή, όσες φορές και από όποια απ'τα δυο παιδιά κρινόταν αναγκαίο.

Στο παράρτημα παρατίθενται τα πρότυπα από τις φόρμες της Αξιολόγησης και της χορήγησης του Θεραπευτικού Προγράμματος που χρησιμοποιήθηκαν, καθώς και τα αποτελέσματα που φαίνονται πιο αναλυτικά στην εφαρμογή του λογισμικού με μορφή συνεδριών. Επίσης, οι προτάσεις και οι ιστορίες του λογισμικού και δείγμα του προγράμματος.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: (Τα ονόματα 'Μαρία' και 'Γιάννης' είναι φανταστικά και δεν έχουν καμία σχέση με τα πραγματικά ονόματα των παιδιών. Αναφέρθηκαν απλά και μόνο για λόγους ευκολίας).

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

7.1 Συζήτηση των αποτελεσμάτων

Συνοψίζοντας, βλέπουμε πως η Μαρία δεν κατόρθωσε να ολοκληρώσει το Θεραπευτικό Πρόγραμμα μέχρι και το Γ' Μέρος του. Κατάφερε και έφτασε μαζί με λίγη βοήθεια ως το Β' Μέρος με επιτυχία σε ποσοστό 80%, αλλά μετέπειτα παρουσίασε δυσκολία στα αντίθετα και σε αρκετές τοπικές έννοιες και γενικότερα στην ολοκληρωμένη ιστορία του Γ' Μέρους, που κρίθηκε αδύνατον να συνεχιστεί, διότι υπήρχαν ελλείμματα από προηγούμενα μέρη. Συνίσταται το παιδί να συνεχίσει αυτές τις έννοιες στη θεραπεία του, με σκοπό να εμπλουτίσει περισσότερο το λεξιλόγιο του.

Αντιθέτως, ο Γιάννης κατόρθωσε να ολοκληρώσει το Θεραπευτικό Πρόγραμμα με επιτυχία μέχρι και το Γ' Μέρος του σε ποσοστό 80%. Συνίσταται το παιδί να συνεχίσει και με άλλες έννοιες στη θεραπεία του, με σκοπό να εμπλουτίσει περισσότερο το λεξιλόγιο του.

7.2 Μελλοντικοί στόχοι

Μελλοντικός στόχος μας είναι η διεύρυνση και ανάπτυξη του λογισμικού με άλλες κατηγορίες προσχολικών εννοιών και η περαιτέρω ανάπτυξη των υπαρχόντων και η εφαρμογή του λογισμικού σε περισσότερα παιδιά με διαφορετικές διαταραχές λόγου.

Πρέπει να σημειωθεί πως το λογισμικό " Η μέρα μου " είναι πιλοτικό και ασφαλώς θα ακολουθήσουν διορθώσεις και επεκτάσεις για την καλύτερη λειτουργικότητα και την σωστότερη ολοκλήρωσή του.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- Crystal D. and Varley R. (1993). *Introduction to language pathology*. 3rd Edition. San Diego, California: Singular publishing group.
- Van Riper, C., Erickson, R. L. (1996). *Speech correction*. 9th edition. United States of America.
- Kenneth G. Shipley, Ph.D., Julie G. McAfee, M.A. *Assessment in Speech-Language Pathology*. (1998). *A Resource Manual*, 2th Edition. Delmar.
- Cole, Martha L. and Cole Jack T., *Effective intervention with the language impaired child*. (1981). By Aspen Systems Corporation. London.
- Bloom L., & Lahey, M. (1978). *Language Development and Language Disorders*. New York: John Wiley & Sons.
- Paul., R. (2001). *Language Disorders from Infancy through Adolescence*. 2nd Edition St Louis: Mosby.
- Cooke J. & Williams D., *Working with children's language*, winslow press.
- Rosseti, L. Ph.D., *Infant-Toddler Language Scale*, (2005). LinguSystems.
- Γεωργοπούλου, Στ. (2006). *Σημειώσεις μαθήματος Εφαρμογές Η/ Υ και Νέων Τεχνολογιών στη Λογοπαθολογία*. Τμήμα λογοθεραπείας, Α.Τ.Ε.Ι. Πάτρας.
- Βελιγδένη, Αυγέρου (2003). *Σημειώσεις μαθήματος Κλινικής Άσκησης 1*. Τμήμα λογοθεραπείας, Α.Τ.Ε.Ι. Πάτρας.

- Ιατρικά-Ακουστικά, Διαταραχές του λόγου και της ομιλίας στα παιδιά, αίτια και αντιμετώπιση, Λ.Θωμαΐδου-παιδίατρου αναπτυξιολόγου Νοσοκομείου Παίδων « Αγία Σοφία » Αθήνα.
- Κέντρο Λογοθεραπείας ΛΟΓΟΣ - Ινστιτούτο για τις Διαταραχές Επικοινωνίας - Θεραπεία μέσω Ηλεκτρονικού Υπολογιστή. Ανακτήθηκε στις 18 Μαρτίου 2008, από <http://www.Λογοθεραπεία και Τεχνολογία.gr>
- Διαγνωστικά Κριτήρια DSM – IV – TR tm , Ιατρικές Εκδόσεις Λίτσας, Copyright 2004.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1
Φόρμες Αξιολόγησης Προσχολικών Εννοιών

Όνοματεπώνυμο: Μαρία
Ημερομηνία γέννησης: 27/01/98
Διάγνωση: Νοητική Υστέρηση
Ημερομηνία αξιολόγησης: 02/01/98

Ηλικία: 10 χρ.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΩΝ ΕΝΝΟΙΩΝ

Αναγνώριση Τοπικών εννοιών				
α) Δείξε μου	Εικόνες τοπικών εννοιών	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΑΛΛΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ
(κατανόηση)	1. μέσα	✓		
	2. έξω	✓		
	3. πάνω	✓		
	4. κάτω	✓		
	5. κοντά		✓	
	6. μακριά		✓	
	7. μπροστά		✓	
	8. πίσω		✓	
	9. ψηλά			αναδύεται
	10. χαμηλά			αναδύεται
	11. δίπλα		✓	
	12. ανάμεσα		✓	
	13. αριστερά		✓	
	14. δεξιά		✓	
	15. πρώτο		✓	
	16. τελευταίο		✓	

Αναγνώριση Ρημάτων				
α) Δείξε μου	Εικόνες ρημάτων	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΑΛΛΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ
(κατανόηση)	1. γράφω			αναδύεται
	2. πληρώνω		✓	
	3. ζωγραφίζω			αναδύεται
	4. τρέχω		✓	
	5. παίζω	✓		
	6. πλένω-ομαι		✓	
	7. χτενίζω-ομαι			αναδύεται
	8. ντύνομαι		✓	
	9. μιλάω(τηλ.)		✓	
	10. κάθομαι		✓	
	11. τρώω	✓		
	12. πίνω	✓		
	13. βουρτσίζω		✓	
	14. διαβάζω		✓	
	15. φιλάω		✓	
	16. κοιμάμαι	✓		

Αναγνώριση Ποσοτικών εννοιών				
α) Δείξε μου	Εικόνες ποσοτικών εννοιών	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΆΛΛΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ
(κατανόηση)	1. μεγάλο	✓		
	2. μικρό	✓		
	3. χοντρό			αναδύεται
	4. λεπτό			αναδύεται
	5. μακρύ		✓	
	6. κοντό		✓	
	7. γεμάτο		✓	
	8. άδειο		✓	
	9. πολλά		✓	
	10.λίγα		✓	
	11.ολόκληρο		✓	
	12.μισό		✓	

Αναγνώριση Αντιθέτων				
α) Δείξε μου	Εικόνες αντιθέτων	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΆΛΛΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ
(κατανόηση)	1. μεγάλο-μικρό		✓	
	2. χοντρό-λεπτό		✓	
	3. ψηλό-κοντό		✓	
	4. μακρύ-κοντό		✓	
	5. γεμάτο-άδειο		✓	
	6. ανοιχτό-κλειστό		✓	
	7. ζεστό-παγωμένο		✓	
	8. παλιό-καινούριο		✓	

Όνοματεπώνυμο: Γιάννης
Ημερομηνία γέννησης: 07/02/2000
Διάγνωση: Νοητική Υστέρηση
Ημερομηνία αξιολόγησης:

Ηλικία: 8 χρ.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΩΝ ΕΝΝΟΙΩΝ

Αναγνώριση Τοπικών εννοιών				
α) Δείξε μου	Εικόνες τοπικών εννοιών	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΆΛΛΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ
(κατανόηση)	1. μέσα	✓		
	2. έξω		✓	
	3. πάνω	✓		
	4. κάτω		✓	
	5. κοντά		✓	
	6. μακριά		✓	
	7. μπροστά			αναδύεται
	8. πίσω			αναδύεται
	9. ψηλά		✓	
	10. χαμηλά	✓		
	11. δίπλα		✓	
	12. ανάμεσα		✓	
	13. αριστερά		✓	
	14. δεξιά		✓	
	15. πρώτο	✓		
	16. τελευταίο		✓	

Αναγνώριση Ρημάτων				
α) Δείξε μου	Εικόνες ρημάτων	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΆΛΛΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ
(κατανόηση)	1. γράφω	✓		
	2. πληρώνω		✓	
	3. ζωγραφίζω	✓		
	4. τρέχω	✓		
	5. παίζω	✓		
	6. πλένω-ομαι		✓	
	7. χτενίζω-ομαι		✓	
	8. ντύνομαι		✓	
	9. μιλάω(τηλ.)	✓		
	10. κάθομαι		✓	
	11. τρώω	✓		
	12. πίνω	✓		
	13. βουρτσίζω		✓	
	14. διαβάζω		✓	
	15. φιλάω		✓	
	16. κοιμάμαι	✓		

Αναγνώριση Ποσοτικών εννοιών				
α) Δείξε μου	Εικόνες ποσοτικών εννοιών	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΑΛΛΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ
(κατανόηση)	1. μεγάλο	✓		
	2. μικρό		✓	
	3. χοντρό	✓		
	4. λεπτό		✓	
	5. μακρύ		✓	
	6. κοντό		✓	
	7. γεμάτο	✓		
	8. άδειο		✓	
	9. πολλά		✓	
	10.λίγα	✓		
	11.ολόκληρο		✓	
	12.μισό		✓	

Αναγνώριση Αντιθέτων				
α) Δείξε μου	Εικόνες αντιθέτων	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΑΛΛΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ
(κατανόηση)	1. μεγάλο-μικρό			αναδύεται
	2. χοντρό-λεπτό		✓	
	3. μακρύ-κοντό		✓	
	4. γεμάτο-άδειο		✓	
	5. ανοιχτό-κλειστό		✓	
	6. ζεστό-παγωμένο		✓	
	7. παλιό-καινούριο		✓	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2
Φόρμες Χορήγησης Θεραπευτικού Προγράμματος

Α΄ ΜΕΡΟΣ (παρουσίαση):

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ____^η : Οπτική και ακουστική παρουσίαση (έκθεση) τοπικών εννοιών. Ο θεραπευτής παρουσιάζει τις εικόνες των τοπικών εννοιών στο παιδί. Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές.

ΟΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ: _____

ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ: _____

ΗΜΕΡ: _____

Εικόνες τοπικών εννοιών
1. μέσα
2. έξω
3. πάνω
4. κάτω
5. κοντά
6. μακριά
7. μπροστά
8. πίσω
9. ψηλά
10. χαμηλά
11. δίπλα
12. ανάμεσα
13. αριστερά
14. δεξιά
15. πρώτο
16. τελευταίο

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:.....
.....
.....

Α΄ ΜΕΡΟΣ (εκμάθηση):

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ____^η: Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες των τοπικών εννοιών στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους. Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές. **Κριτήριο επιτυχίας: 80%. (2/3 minimum)!**
Βαθμός δυσκολίας: 1

ΟΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ: _____

ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ: _____

ΗΜΕΡ: _____

Εικόνες τοπικών εννοιών	ΣΥΝΕΔΡΙΑ ____ :		
	Παρουσίαση ____ ^η :	Παρουσίαση ____ ^η :	Παρουσίαση ____ ^η :
(Δείξε μου)			
1. μέσα			
2. έξω			
3. πάνω			
4. κάτω			
5. κοντά			
6. μακριά			
7. μπροστά			
8. πίσω			
9. ψηλά			
10. χαμηλά			
11. δίπλα			
12. ανάμεσα			
13. αριστερά			
14. δεξιά			
15. πρώτο			
16. τελευταίο			
ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ: / *100=			

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:.....
.....
.....

Α΄ ΜΕΡΟΣ (παρουσίαση):

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ____^η: *Οπτική και ακουστική παρουσίαση (έκθεση) ποσοτικών εννοιών. Ο θεραπευτής παρουσιάζει τις εικόνες των ποσοτικών εννοιών στο παιδί. Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές.*

ΟΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ: _____

ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ: _____

ΗΜΕΡ: _____

Εικόνες ποσοτικών εννοιών
1. μεγάλο
2. μικρό
3. χοντρό
4. λεπτό
5. μακρύ
6. κοντό
7. γεμάτο
8. άδειο
9. πολλά
10. λίγα
11. ολόκληρο
12. μισό

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:.....
.....
.....

Α΄ ΜΕΡΟΣ (εκμάθηση):

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ___^η: Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες των ποσοτικών εννοιών στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους.

Κριτήριο επιτυχίας: 80%. (2/3 minimum)!

Βαθμός δυσκολίας: 1

ΟΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ: _____

ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ: _____

ΗΜΕΡ: _____

Εικόνες ποσοτικών εννοιών	ΣΥΝΕΔΡΙΑ ___ ^η :		
	Παρουσίαση ___ ^η :	Παρουσίαση ___ ^η :	Παρουσίαση ___ ^η :
(Δείξε μου)			
1. μεγάλο			
2. μικρό			
3. χοντρό			
4. λεπτό			
5. μακρύ			
6. κοντό			
7. γεμάτο			
8. άδειο			
9. πολλά			
10. λίγα			
11. ολόκληρο			
12. μισό			
ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ: / *100=			

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:.....
.....
.....

Α΄ ΜΕΡΟΣ (παρουσίαση):

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ____^η: *Οπτική και ακουστική παρουσίαση (έκθεση) αντιθέτων.* Ο θεραπευτής παρουσιάζει τις εικόνες των αντιθέτων στο παιδί. Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές.

ΟΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ: _____

ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ: _____

ΗΜΕΡ: _____

Εικόνες αντιθέτων
1. μεγάλο- μικρό
2. χοντρό- λεπτό
3. μακρύ- κοντό
4. γεμάτο- άδειο
5. ανοιχτό-κλειστό
6. ζεστό-παγωμένο
7. παλιό-καινούριο

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:.....
.....
.....

Α΄ ΜΕΡΟΣ (εκμάθηση):

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ___^η: Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες των αντιθέτων στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους. Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές.

Κριτήριο επιτυχίας: 80%. (2/3 minimum)!

Βαθμός δυσκολίας: 1

ΟΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ: _____

ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ: _____

ΗΜΕΡ: _____

Εικόνες αντιθέτων	ΣΥΝΕΔΡΙΑ ___ ^η :		
	Παρουσίαση ___ ^η :	Παρουσίαση ___ ^η :	Παρουσίαση ___ ^η :
(Δείξε μου)			
1. μεγάλο- μικρό			
2. χοντρό- λεπτό			
3. μακρύ- κοντό			
4. γεμάτο- άδειο			
5. ανοιχτό-κλειστό			
6. ζεστό-παγωμένο			
7. παλιό-καινούριο			
ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ: / *100=			

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:.....
.....
.....

Α΄ ΜΕΡΟΣ (παρουσίαση):

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ____^η: *Οπτική και ακουστική παρουσίαση (έκθεση) ρημάτων. Ο θεραπευτής παρουσιάζει τις εικόνες των ρημάτων στο παιδί. Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές.*

ΟΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ: _____

ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ: _____

ΗΜΕΡ: _____

Εικόνες ρημάτων
1. γράφω
2. τρώω
3. πίνω
4. κοιμάμαι
5. παίζω
6. ζωγραφίζω
7. τρέχω
8. πλένω-ομαι
9. φιλάω
10. διαβάζω
11. χτενίζω-ομαι
12. ντύνομαι
13. μιλάω(τηλ.)
14. βουρτσίζω
15. κάθομαι
16. πληρώνω

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:.....
.....
.....

Α΄ ΜΕΡΟΣ (εκμάθηση):

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ___^η: Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες των ρημάτων στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους. Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές.

Κριτήριο επιτυχίας: 80%. (2/3 minimum)!

Βαθμός δυσκολίας: 1

ΟΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ: _____

ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ: _____

ΗΜΕΡ: _____

Εικόνες ρημάτων	ΣΥΝΕΔΡΙΑ ___ ^η :		
	Παρουσίαση ___ ^η :	Παρουσίαση ___ ^η :	Παρουσίαση ___ ^η :
(Δείξε μου)			
1. γράφω			
2. πληρώνω			
3. ζωγραφίζω			
4. τρέχω			
5. παίζω			
6. πλένω-ομαι			
7. χτενίζω-ομαι			
8. ντύνομαι			
9. μιλάω(τηλ.)			
10. κάθομαι			
11. τρώω			
12. πίνω			
13. βουρτσίζω			
14. διαβάζω			
15. φιλάω			
16. κοιμάμαι			
ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ: / *100=			

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:.....
.....
.....

Β΄ ΜΕΡΟΣ:

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ____^η: Ο θεραπευτής εξετάζει τις τοπικές έννοιες μέσα από μια μικρή ιστορία που το περιεχόμενό της είναι: « Το ξύπνημα » και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους. Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά.

Κριτήριο επιτυχίας: 80%.

Βαθμός δυσκολίας: 2

ΟΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ: _____

ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ: _____

ΗΜΕΡ: _____

α) Δείξε μου	Εικόνες τοπικών εννοιών	ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
(κατανόηση)	1. μέσα		
	2. έξω		
	3. πάνω		
	4. κάτω		
	5. κοντά		
	6. μακριά		
	7. μπροστά		
	8. πίσω		
	9. ψηλά		
	10. χαμηλά		
	11. δίπλα		
	12. ανάμεσα		
	13. αριστερά		
	14. δεξιά		
	15. πρώτο		
	16. τελευταίο		
ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ: / *100=			

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:.....
.....
.....

Β΄ ΜΕΡΟΣ:

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ____^η: Ο θεραπευτής εξετάζει τις ποσοτικές έννοιες μέσα από μια μικρή ιστορία που το περιεχόμενό της είναι: « Μετά το σχολείο » και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους. Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά.

Κριτήριο επιτυχίας: 80%.

Βαθμός δυσκολίας: 2

ΟΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ: _____

ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ: _____

ΗΜΕΡ: _____

α) Δείξε μου	Εικόνες ποσοτικών εννοιών	ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
(κατανόηση)	1. μεγάλο		
	2. μικρό		
	3. χοντρό		
	4. λεπτό		
	5. μακρύ		
	6. κοντό		
	7. γεμάτο		
	8. άδειο		
	9. πολλά		
	10. λίγα		
	11. ολόκληρο		
	12. μισό		
ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ: / *100=			

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:.....
.....
.....

Β΄ ΜΕΡΟΣ:

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ____^η: Ο θεραπευτής εξετάζει τα αντίθετα μέσα από μια μικρή ιστορία που το περιεχόμενό της είναι: « Στο σχολείο » και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους. Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά.

Κριτήριο επιτυχίας: 80%.

Βαθμός δυσκολίας: 2

ΟΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ: _____

ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ: _____

ΗΜΕΡ: _____

α) Δείξε μου	Εικόνες αντιθέτων	ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
(κατανόηση)	1. μεγάλο-μικρό		
	2. χοντρό-λεπτό		
	3. μακρύ-κοντό		
	4. γεμάτο-άδειο		
	5. ανοιχτό-κλειστό		
	6. ζεστό-παγωμένο		
	7. παλιό-καινούριο		
ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ: / *100=			

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:.....
.....
.....

Β΄ ΜΕΡΟΣ:

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ____^η: Ο θεραπευτής εξετάζει τα ρήματα μέσα από μια μικρή ιστορία που το περιεχόμενό της είναι: « Στο σπίτι » και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους. Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά.

Κριτήριο επιτυχίας: 80%.

Βαθμός δυσκολίας: 2

ΟΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ: _____

ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ: _____

ΗΜΕΡ: _____

α) Δείξε μου	Εικόνες ρημάτων	ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
(κατανόηση)	1. γράφω		
	2. τρώω		
	3. πίνω		
	4. κοιμάμαι		
	5. παίζω		
	6. ζωγραφίζω		
	7. τρέχω		
	8. πλένω-ομαι		
	9. φιλάω		
	10. διαβάζω		
	11. χτενίζω-ομαι		
	12. ντύνομαι		
	13. μιλάω(τηλ.)		
	14. βουρτσίζω		
	15. κάθομαι		
	16. πληρώνω		
ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ: / *100=			

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:.....
.....
.....

Γ' ΜΕΡΟΣ:

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ____^η: Ο θεραπευτής εξετάζει όλες τις κατηγορίες προσχολικών εννοιών μέσα από μια ολοκληρωμένη ιστορία που το περιεχόμενό είναι: « Η μέρα μου » και περιλαμβάνει τις 4 προηγούμενες μικρές ιστορίες μαζί και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 3 εικόνες που οι 2 έχουν αντίθεση μεταξύ τους και η 1 σχετίζεται. Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά.

Κριτήριο επιτυχίας: 80%.

Βαθμός δυσκολίας: 3

ΟΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ: _____

ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ: _____

ΗΜΕΡ: _____

α) Δείξε μου	Εικόνες τοπικών εννοιών	ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
(κατανόηση)	1. μέσα		
	2. έξω		
	3. πάνω		
	4. κάτω		
	5. κοντά		
	6. μακριά		
	7. μπροστά		
	8. πίσω		
	9. ψηλά		
	10. χαμηλά		
	11. δίπλα		
	12. ανάμεσα		
	13. αριστερά		
	14. δεξιά		
	15. πρώτο		
	16. τελευταίο		
ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ: / *100=			

α) Δείξε μου	Εικόνες αντιθέτων	ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
(κατανόηση)	1. μεγάλο-μικρό		
	2. χοντρό-λεπτό		
	3. μακρύ-κοντό		
	4. γεμάτο-άδειο		
	5. ανοιχτό-κλειστό		
	6. ζεστό-παγωμένο		
	7. παλιό-καινούριο		
ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ: / *100=			

α) Δείξε μου	Εικόνες ποσοτικών εννοιών	ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
(κατανόηση)	1. μεγάλο		
	2. μικρό		
	3. χοντρό		
	4. λεπτό		
	5. μακρύ		
	6. κοντό		
	7. γεμάτο		
	8. άδειο		
	9. πολλά		
	10.λίγα		
	11.ολόκληρο		
	12.μισό		
ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ: / *100=			

α) Δείξε μου	Εικόνες ρημάτων	ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
(κατανόηση)	1. γράφω		
	2. τρώω		
	3. πίνω		
	4. κοιμάμαι		
	5. παίζω		
	6. ζωγραφίζω		
	7. τρέχω		
	8. πλένω-ομαι		
	9. φιλάω		
	10. διαβάζω		
	11. χτενίζω-ομαι		
	12. ντύνομαι		
	13. μιλάω(τηλ.)		
	14. βουρτσίζω		
	15. κάθομαι		
	16. πληρώνω		
ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ: / *100=			

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:.....
.....
.....

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3
Προτάσεις και Ιστορίες του λογισμικού

ΜΕΡΟΣ Α – ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ / ΕΚΜΑΘΗΣΗ ΕΝΝΟΙΩΝ

ΤΟΠΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

ΜΕΣΑ – ΕΞΩ

- § Τα παιχνίδια είναι μέσα στο καλάθι. – Τα παιχνίδια είναι έξω από το καλάθι.
- § Το γάλα είναι μέσα στο ψυγείο. – Το γάλα είναι έξω από το ψυγείο.
- § Ο Φλοξ, το σκυλάκι, είναι μέσα στο σπιτάκι του. – Ο Φλοξ, το σκυλάκι, είναι έξω από το σπιτάκι του.

ΠΑΝΩ – ΚΑΤΩ

- § Η μπάλα είναι πάνω στο τραπέζι. - Η μπάλα είναι κάτω από το τραπέζι.
- § Η γάτα κάθεται πάνω στην καρέκλα. – Η γάτα κάθεται κάτω από την καρέκλα.
- § Το σαλιγκάρι είναι πάνω στο μανιτάρι. – Το σαλιγκάρι είναι κάτω από το μανιτάρι.

ΜΑΚΡΙΑ – ΚΟΝΤΑ

- § Η πεταλούδα είναι μακριά από το λουλούδι. – Η πεταλούδα είναι κοντά στο λουλούδι.
- § Η κοκκινোসκουφίτσα είναι μακριά από τον κακό λύκο. – Η κοκκινোসκουφίτσα είναι κοντά στον κακό λύκο.
- § Το αεροπλάνο είναι μακριά από τον πύργο ελέγχου. – Το αεροπλάνο είναι κοντά στον πύργο ελέγχου.

ΠΙΣΩ – ΜΠΡΟΣΤΑ

- § Το κορίτσι είναι πίσω από τον τοίχο. – Το κορίτσι είναι μπροστά από τον τοίχο.
- § Τα δέντρα είναι πίσω από το σπίτι. – Τα δέντρα είναι μπροστά από το σπίτι.
- § Ο ήλιος είναι πίσω από το σύννεφο. – Ο ήλιος είναι μπροστά από το σύννεφο.

ΧΑΜΗΛΑ – ΨΗΛΑ

- § Το πουλί είναι χαμηλά στην σκάλα. – Το πουλί είναι ψηλά στη σκάλα.
- § Οι μέλισσες πετούν ψηλά. – Οι μέλισσες πετούν χαμηλά.
- § Τα βιβλία είναι χαμηλά στο ράφι της βιβλιοθήκης. – Τα βιβλία είναι ψηλά στο ράφι της βιβλιοθήκης.

ΔΙΠΛΑ – ΑΝΑΜΕΣΑ

- § Το μήλο είναι δίπλα στην μπανάνα. – Το μήλο είναι ανάμεσα στην μπανάνα και στο σταφύλι.
- § Το πουλάκι είναι δίπλα στον σκύλο. – Τα πουλάκι είναι ανάμεσα στην γάτα και στο σκύλο.
- § Η μπάλα είναι δίπλα στο κορίτσι. – Η μπάλα είναι ανάμεσα στο κορίτσι και στο αγόρι.

ΑΡΙΣΤΕΡΑ – ΔΕΞΙΑ

- § Τα ο βέλος δείχνει αριστερά. – Το βέλος δείχνει δεξιά.
- § Το αγόρι είναι αριστερά. – Το αγόρι είναι δεξιά.
- § Ο ήλιος είναι αριστερά από το δέντρο. – Ο ήλιος είναι δεξιά από το δέντρο.

ΠΡΩΤΟ – ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ

- § Το παπάκι στο κουτί είναι πρώτο. – Το παπάκι στο κουτί είναι τελευταίο.
- § Το λουλούδι στο κουτί είναι πρώτο. – Το λουλούδι στο κουτί είναι τελευταίο.
- § Το μήλο στο κουτί είναι πρώτο. – Το μήλο στο κουτί είναι τελευταίο.

ΠΟΣΟΤΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

ΜΙΚΡΟ – ΜΕΓΑΛΟ

- § Το κορίτσι κρατάει μικρή ομπρέλα. – Το κορίτσι κρατάει μεγάλη ομπρέλα.
- § Το ψάρι είναι μικρό. – Το ψάρι είναι μεγάλο.
- § Στην γλάστρα υπάρχει ένα μικρό λουλούδι. – Στην γλάστρα υπάρχει ένα μεγάλο λουλούδι.

ΧΟΝΤΡΟ – ΛΕΠΤΟ

- § Η κλωστή είναι χοντρή. – Η κλωστή είναι λεπτή.
- § Το σχοινί είναι χοντρό. – Το σχοινί είναι λεπτό.
- § Η γραμμή είναι χοντρή. – Η γραμμή είναι λεπτή.

ΜΑΚΡΥ – ΚΟΝΤΟ

- § Το κορίτσι έχει μακριά μαλλιά. – Το αγόρι έχει κοντά μαλλιά.
- § Το κορίτσι φοράει μακρύ φόρεμα. – Το κορίτσι φοράει κοντό φόρεμα.
- § Το τρενάκι είναι μακρύ. – Το τρενάκι είναι κοντό.

ΓΕΜΑΤΟ – ΑΔΕΙΟ

- § Το ποτήρι είναι γεμάτο. – Το ποτήρι είναι άδειο.
- § Το μπολ είναι γεμάτο. – Το μπολ είναι άδειο.
- § Το ψυγείο είναι γεμάτο. – Το ψυγείο είναι άδειο.

ΠΟΛΛΑ – ΛΙΓΑ

- § Στην θάλασσα κολυμπούν πολλά ψαράκια. – Στην θάλασσα κολυμπούν λίγα ψαράκια.
- § Στον ουρανό υπάρχουν πολλά αστέρια. – Στον ουρανό υπάρχουν λίγα αστερία.
- § Το κορίτσι κάνει πολλές φούσκες. – Το κορίτσι κάνει λίγες φούσκες.

ΟΛΟΚΛΗΡΟ – ΜΙΣΟ

- § Το πορτοκάλι είναι ολόκληρο. – Το πορτοκάλι είναι μισό.
- § Το σάντουιτς είναι ολόκληρο. – Το σάντουιτς είναι μισό.
- § Η πίτσα είναι ολόκληρη. – Η πίτσα είναι μισή.

ΑΝΤΙΘΕΤΑ

ΜΕΓΑΛΟ – ΜΙΚΡΟ

- § Αυτή η ομπρέλα είναι μικρή, ενώ αυτή η ομπρέλα είναι μικρή.
- § Αυτό το λουλούδι είναι μεγάλο, ενώ αυτό το λουλούδι είναι μικρό.

ΛΕΠΤΟ – ΧΟΝΤΡΟ

- § Αυτή η γραμμή είναι λεπτή, ενώ αυτή η γραμμή είναι χοντρή.
- § Αυτό το σχοινί είναι λεπτό, ενώ αυτό το σχοινί είναι χοντρό.

ΚΟΝΤΟ – ΜΑΚΡΥ

- § Αυτό το παιδί έχει κοντά μαλλιά, ενώ αυτό το παιδί έχει μακριά μαλλιά.
- § Αυτό το τρενάκι είναι κοντό, ενώ αυτό το τρενάκι είναι μακρύ.

ΑΔΕΙΟ – ΓΕΜΑΤΟ

- § Αυτό το ποτήρι είναι άδειο, ενώ αυτό το ποτήρι είναι άδειο.
- § Αυτό το μπολ είναι άδειο, ενώ αυτό το μπολ είναι άδειο.

ΑΝΟΙΧΤΟ – ΚΛΕΙΣΤΟ

- § Αυτό το παράθυρο είναι ανοιχτό, ενώ αυτό το παράθυρο είναι κλειστό.
- § Αυτή η ομπρέλα είναι ανοιχτή, ενώ αυτή η ομπρέλα είναι κλειστή.

ΚΡΥΟ – ΖΕΣΤΟ

- § Το παγωτό είναι κρύο, ενώ το τσάι είναι ζεστό.
- § Ο χιονάνθρωπος είναι κρύος, ενώ η φωτιά είναι ζεστή.

ΠΑΛΙΟ – ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ

- § Αυτές οι κάλτσες είναι παλιές, ενώ αυτές οι κάλτσες είναι καινούργιες.
- § Αυτό το ποδήλατο είναι παλιό, ενώ αυτό το ποδήλατο είναι καινούργιο.

ΡΗΜΑΤΑ

ΤΡΩΩ – ΠΙΝΩ

- § Εγώ τρώω αυγά. – Εγώ πίνω χυμό.
- § Η μαμά τρώει κοτόπουλο. – Το αγόρι πίνει νερό.
- § Ο Γιάννης τρώει πατάτες. – Ο Νίκος πίνει καφέ.

ΓΡΑΦΩ – ΔΙΑΒΑΖΩ

- § Εγώ γράφω στο τετράδιο μου. – Εγώ διαβάζω ένα βιβλίο.
- § Η δασκάλα γράφει στον πίνακα. – Το κορίτσι διαβάζει το βιβλίο της.
- § Το αγόρι γράφει στον ηλεκτρονικό υπολογιστή. – Τα παιδιά διαβάζουν ένα παραμύθι.

ΠΑΙΖΩ – ΖΩΓΡΑΦΙΖΩ

- § Εγώ παίζω μπάλα. – Εγώ ζωγραφίζω ένα σπίτι.
- § Το αγόρι παίζει τύμπανο. – Το κορίτσι ζωγραφίζει.
- § Ο Γιάννης παίζει με το τρενάκι. – Η Μαρία ζωγραφίζει μία γάτα.

ΤΡΕΧΩ – ΚΑΘΟΜΑΙ

- § Εγώ τρέχω. – Εγώ κάθομαι.
- § Ο σκύλος τρέχει. – Η γάτα κάθεται στην πολυθρόνα.

§ Ο λαγός τρέχει. – Το αγόρι κάθεται στο τραπέζι.

ΠΛΕΝΟΜΑΙ - ΝΤΥΝΟΜΑΙ

§ Εγώ πλένομαι. – Εγώ ντύνομαι.

§ Το κορίτσι πλένεται. – Το κορίτσι ντύνεται.

§ Η μαμά πλένει τα πιάτα. – Η Μαρία ντύνεται.

ΧΤΕΝΙΖΩ – ΒΟΥΡΤΣΙΖΩ

§ Εγώ χτενίζω τα μαλλιά μου. – Εγώ βουρτσίζω τα δόντια μου.

§ Ο Νίκος χτενίζει τα μαλλιά του. – Ο Νίκος βουρτσίζει τα δόντια του.

§ Η Μαρία χτενίζει τα μαλλιά της κούκλας. – Τα παιδιά βουρτσίζουν τα δόντια τους.

ΦΙΛΑΩ – ΚΟΙΜΑΜΑΙ

§ Εγώ φιλάω την μαμά. – Εγώ κοιμάμαι.

§ Η κυρία φιλάει το κορίτσι. – Το μωρό κοιμάται.

§ Το παιδί φιλάει τον παππού. – Η γάτα κοιμάται.

ΠΛΗΡΩΝΩ – ΜΙΛΑΩ ΣΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ

§ Εγώ πληρώνω το αναψυκτικό. – Εγώ μιλάω στο τηλέφωνο.

§ Ο μπαμπάς πληρώνει τα ψώνια του. – Η μαμά μιλάει στο τηλέφωνο.

§ Η Άννα πληρώνει το ψωμί. – Η Μαρία μιλάει στο τηλέφωνο με το Νίκο.

Β' ΜΕΡΟΣ -ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΤΟ ΞΥΠΝΗΜΑ

Η μέρα μου ξεκινά! Σηκώνομαι και βάζω τις παντόφλες μου που είναι κάτω από το κρεβάτι. Ανοίγω το παράθυρο και τραβάω τις κουρτίνες δεξιά. Βλέπω τον μπαμπά μου! Είναι αριστερά από το σκύλο μας. Πηγαίνω στο μπάνιο να βουρτσίσω τα δόντια μου. Παίρνω την οδοντόβουρτσα μου που είναι πάνω στο νιπτήρα. Όταν τελειώσω, παίρνω την χτένα μου που είναι μέσα στο ντουλάπι και χτενίζω τα μαλλιά μου. Μετά η μαμά με βοηθάει να ντυθώ. Πιάνει τα ρούχα μου που είναι ψηλά στην ντουλάπα. Στη συνέχεια πιάνω τα παπούτσια μου που είναι έξω από την ντουλάπα. Πηγαίνω στην κουζίνα να φάω το πρωινό μου! Κάθομαι τελευταίος στο τραπέζι. Είμαι ανάμεσα στη μαμά και στον μπαμπά. Η γάτα κάθεται δίπλα από το τραπέζι και μας κάνει παρέα. Είμαι έτοιμος για το σχολείο! Παίρνω τη σάκα που είναι χαμηλά στο ράφι της βιβλιοθήκης. Φοράω το παλτό μου, που είναι πίσω από την πόρτα και ξεκινάω! Περιμένω κοντά στη στάση το σχολικό λεωφορείο. Μπαίνω στο πρώτο λεωφορείο που περνάει από τη στάση. Κάθε πρωί το λεωφορείο με αφήνει μπροστά στο σχολείο μου. Το σχολείο μου είναι μακριά από το σπίτι μου.

ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΟΥ

Το πρωί η πόρτα της τάξης μου είναι ανοιχτή, ενώ όταν σχολάω η πόρτα είναι κλειστή. Έχουμε νέα δασκάλα! Χθες είχε μακριά μαλλιά, ενώ σήμερα έχει κοντά μαλλιά. Σήμερα φοράει τα καινούργια της παπούτσια, ενώ χθες φορούσε τα παλιά της παπούτσια. Μας αφήνει να ζωγραφίζουμε! Εγώ ζωγραφίζω μεγάλη μπάλα, ενώ η φίλη μου μικρή μπάλα. Η φίλη μου ζωγραφίζει με λεπτό μαρκαδόρο, ενώ εγώ με χοντρό μαρκαδόρο. Ώρα για διάλειμμα! Η τάξη μου στο μάθημα είναι γεμάτη παιδάκια, ενώ στο διάλειμμα είναι άδεια. Στο διάλειμμα τρώω το κολατσιό μου και πίνω και ένα ποτήρι κρύο γάλα, ενώ στο σπίτι πίνω ζεστό γάλα.

ΜΕΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Το σχολείο τελείωσε! Βάζω τα μολύβια και το χοντρό βιβλίο μου στη σάκα. Πηγαίνω στην αυλή του σχολείου. Ήρθε ο μπαμπάς να με πάρει! Φοράει μεγάλο καπέλο και μακρύ σακάκι. Στο δρόμο για το σπίτι περνάμε από το μανάβη. Αγοράζουμε μία σακούλα γεμάτη καρότα. Ο μπαμπάς αγόρασε λίγα μήλα για τη μαμά. Ο μανάβης μου δίνει να φάω μισή μπανάνα. Ο μπαμπάς όμως, τρώει ολόκληρη μπανάνα. Έφτασα σπίτι! Πηγαίνω στην κουζίνα. Η κουρτίνα στο παράθυρο της κουζίνας είναι κοντή. Είναι μεσημέρι! Ήρθε η ώρα να φάω! Τρώω ένα μικρό μπιφτέκι, πολλές πατάτες και μία λεπτή φέτα ψωμί. Όταν τελειώσω, πίνω και ένα ποτήρι νερό. Το ποτήρι είναι άδειο τώρα!

ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΟΥ

Το απόγευμα ήρθε! Γράφω τις ασκήσεις μου για το σχολείο. Μετά πηγαίνω να αγοράσω μία σοκολάτα. Την πληρώνω και γυρίζω στο σπίτι. Μερικές φορές ζωγραφίζω με τους μαρκαδόρους μου. Όταν έξω έχει ήλιο, μου αρέσει να τρέχω στον κήπο του σπιτιού μου. Όταν όμως έξω βρέχει, παίζω με τα τουβλάκια μου στο σπίτι. Φτάνει η ώρα για ύπνο! Πλένομαι μόνος μου στη μπανιέρα. Όταν βγω από το μπάνιο ντύνομαι, και μετά χτενίζω τα μαλλιά μου. Το τηλέφωνο χτυπάει! Μιλάω στο τηλέφωνο με τη γιαγιά. Μετά πηγαίνω στην κουζίνα. Το τραπέζι είναι στρωμένο. Κάθομαι στην καρέκλα για να φάω. Τρώω όλο το φαγητό μου! Μου αρέσει πολύ! Όταν φάω το φαγητό μου, πίνω ένα ποτήρι νερό. Είναι ώρα για ύπνο! Κάθε βράδυ βουρτσίζω τα δόντια μου, φιλάω τη μαμά μου και πηγαίνω στο κρεβάτι μου. Διαβάζω ένα παραμύθι για να δω ωραία όνειρα! Ήρθε η ώρα για ύπνο! Κοιμάμαι νωρίς το βράδυ. Η μέρα μου τελείωσε. Καληνύχτα!

Γ' ΜΕΡΟΣ – ΙΣΤΟΡΙΑ

Η ΜΕΡΑ ΜΟΥ

Ο ζεστός ήλιος φάνηκε στον ουρανό! Η μέρα μου ξεκινά! Η μαμά με ξυπνά με ένα φιλί! Σηκώνομαι από το κρεβάτι μου, για να ετοιμαστώ για το σχολείο. Φοράω τις παντόφλες μου, που είναι κάτω από το κρεβάτι μου. Κάθε πρωί ανοίγω το παράθυρο στο δωμάτιο μου. Μου αρέσει να κοιτάζω έξω όταν ξυπνάω! Ανοίγω το παράθυρο και τραβάω τις κουρτίνες δεξιά. Βλέπω τον μπαμπά μου! Είναι αριστερά από το σκύλο μας. Ήρθε η ώρα να πλυθώ και να ετοιμαστώ για το σχολείο! Πηγαίνω στο μπάνιο, πλένω το πρόσωπο μου, βουρτσίζω τα δόντια μου και χτενίζω τα μαλλιά μου. Παίρνω την οδοντόβουρτσα που είναι πάνω στο νιπτήρα και βουρτσίζω τα δόντια μου. Πιάνω τη χτένα που είναι μέσα στο ντουλάπι και χτενίζω τα μαλλιά μου. Τελείωσα από το μπάνιο και είμαι έτοιμος να ντυθώ! Κάθε πρωί η μαμά μου με βοηθάει να ντυθώ. Δεν μπορώ μόνος μου ακόμα! Τα ρούχα μου είναι ψηλά στη ντουλάπα και τα παπούτσια μου έξω από την ντουλάπα. Φοράω τα παπούτσια μου και είμαι έτοιμος να πιω το γάλα μου! Πηγαίνω στη κουζίνα να φάω το πρωινό μου. Το πρωί πρέπει να πίνω όλο το γάλα μου, για να έχω δυνάμεις όλη μέρα! Εγώ κάθομαι τελευταίος στο τραπέζι της κουζίνας και είμαι ανάμεσα στη μαμά και στο μπαμπά. Η γάτα κάθεται δίπλα από το τραπέζι και μας κάνει παρέα. Είμαι έτοιμος για το σχολείο! Παίρνω τη σάκα που είναι χαμηλά στο ράφι της βιβλιοθήκης. Φοράω το παλτό μου, που είναι πίσω από την πόρτα και ξεκινάω! Η μαμά μου δίνει το κολατσιό μου και ξεκινάω για την στάση του λεωφορείου! Κάθε πρωί το λεωφορείο περνάει και παίρνει όλα τα παιδάκια. Περιμένω κοντά στη στάση το σχολικό λεωφορείο. Μπαίνω στο πρώτο λεωφορείο που περνάει από την στάση. Το σχολείο μου είναι μακριά από το σπίτι μου. Στο λεωφορείο συναντώ πολλά παιδιά και περνάμε ωραία! Μου αρέσει να πηγαίνω στο σχολείο με το λεωφορείο!

Έφτασα στο σχολείο! Το λεωφορείο με αφήνει μπροστά στο σχολείο. Πρέπει να πάω στην τάξη μου! Σε λίγο αρχίζει το μάθημα! Το πρωί η πόρτα της τάξης μου είναι ανοιχτή, ενώ όταν σχολάω είναι κλειστή. Έχουμε νέα δασκάλα! Χθες είχε μακριά μαλλιά, ενώ σήμερα έχει κοντά μαλλιά. Σήμερα φοράει τα καινούργια της παπούτσια, ενώ χθες φορούσε τα παλιά της παπούτσια. Η δασκάλα μου είναι πολύ καλή! Το όνομα

της είναι Άννα. Με μαθαίνει να γράφω και να διαβάζω! Όταν είμαι καλό παιδί και ακούω αυτά που μου λέει, αφήνει να ζωγραφίζω με τους μαρκαδόρους μου. Εγώ ζωγραφίζω μεγάλη μπάλα, ενώ η φίλη μου μικρή μπάλα. Η φίλη μου ζωγραφίζει με λεπτό μαρκαδόρο, ενώ εγώ με χοντρό μαρκαδόρο. Χτυπάει το κουδούνι! Ήρθε η ώρα για διάλειμμα και βγαίνω στην αυλή! Μου αρέσει το διάλειμμα! Ξεκουράζομαι και είμαι έτοιμος να συνεχίσω τα μαθήματα μου! Η τάξη μου όταν κάνουμε μάθημα είναι γεμάτη παιδάκια, ενώ στο διάλειμμα είναι άδεια. Στο διάλειμμα παίζω με τα άλλα παιδιά! Είναι πολύ ωραία! Η κοιλιά μου όμως γουργουρίζει. Πεινάω και τρώω το κολατσιό μου. Πίνω και ένα ποτήρι κρύο γάλα, ενώ στο σπίτι πίνω ζεστό γάλα. Το διάλειμμα τελειώσει! Μπαίνω στην τάξη για να κάνω μάθημα. Το σχολείο σε λίγο θα τελειώσει και θα πάω σπίτι μου. Ήρθε η ώρα να πάω σπίτι!

Το σχολείο τελειώσει! Βάζω τα βιβλία και τα μολύβια μου στη σάκα. Βάζω και το χοντρό βιβλίο μου στη σάκα. Κάθε μέρα έρχεται ο μπαμπάς στο σχολείο να με πάρει. Δεν μπορώ να πάω μόνος μου σπίτι! Είμαι μικρός! Πηγαίνω στην αυλή του σχολείου και περιμένω τον μπαμπά μου. Ο μπαμπάς ήρθε! Φοράει μεγάλο καπέλο και μακρύ σακάκι. Ξεκινάμε για το σπίτι! Κρατάω τον μπαμπά από το χέρι, όταν περπατάμε στο δρόμο. Πρέπει να προσέχω τα αυτοκίνητα! Πηγαίνουμε στο μανάβη να αγοράσουμε φρούτα και λαχανικά. Μου αρέσουν πολύ! Αγοράζουμε μία σακούλα γεμάτη καρότα και λίγα μήλα για τη μαμά. Ο μανάβης μου δίνει να φάω μισή μπανάνα. Ο μπαμπάς όμως, τρώει ολόκληρη μπανάνα. Τα ψώνια τελείωσαν! Αγοράσαμε ότι θέλαμε και συνεχίζουμε το δρόμο για το σπίτι.

Φτάσαμε σπίτι! Είναι ώρα να φάμε. Πλένω καλά τα χέρια μου και πηγαίνω στην κουζίνα. Η κουρτίνα στο παράθυρο της κουζίνας είναι κοντή. Κάθομαι στο τραπέζι και η μαμά με ρωτάει τι έμαθα στο σχολείο! Σήμερα έχουμε ωραίο φαγητό! Μπιφτέκια με πατάτες. Τρώω όλο το φαγητό μου για να μεγαλώσω. Τρώω ένα μικρό μπιφτέκι, πολλές πατάτες και μία λεπτή φέτα ψωμί. Τελείωσα το φαγητό μου! Το έφαγα όλο και η κοιλιά μου γέμισε. Τώρα διψάω. Λέω στον μπαμπά να μου βάλει ένα ποτήρι νερό. Πίνω το νερό μου! Το ποτήρι είναι άδειο τώρα! Είμαι έτοιμος να κάνω τα μαθήματα μου! Η μαμά είπε πρώτα να τελειώσω τα μαθήματα μου και μετά να παίξω. Πηγαίνω στο δωμάτιο μου και γράφω τις ασκήσεις μου. Κάνω τα μαθήματα μου και πηγαίνω να αγοράσω μία σοκολάτα! Σήμερα έφαγα όλο το φαγητό μου και η μαμά με αφήνει να φάω σοκολάτα. Πληρώνω τη σοκολάτα και γυρίζω σπίτι. Μερικές φορές ζωγραφίζω με τους

μαρκαδόρου μου. Όταν έξω έχει ήλιο, μου αρέσει να **τρέχω** στον κήπο του σπιτιού μου. Όταν όμως έξω βρέχει, **παιζω** με τα τουβλάκια μου στο σπίτι. Το παιχνίδι τελείωσε! Ο ήλιος έφυγε από τον ουρανό! Ήρθε το βράδυ! Η μαμά λέει πως είναι ώρα να κάνω μπάνιο! **Πλένομαι** μόνος μου στην μπανιέρα. Όταν βγω από το μπάνιο **ντύνομαι**, και μετά **χτενίζω** τα μαλλιά μου. Είμαι έτοιμος! Τώρα είμαι καθαρός! Πηγαίνω στο σαλόνι. Εκεί είναι ο μπαμπάς και η μαμά. Χτυπάει το τηλέφωνο. Είναι η γιαγιά μου! **Μιλάω στο τηλέφωνο** με τη γιαγιά. Η γιαγιά μου είναι πολύ καλή! Παίζουμε μαζί και όταν είμαι καλό παιδί μου δίνει καραμέλες! Πεινάω και πηγαίνω στην κουζίνα να φάω. **Κάθομαι** στην καρέκλα και **τρώω** το φαγητό μου. Μετά, **πίνω** και ένα ποτήρι νερό. Τελείωσα το φαγητό μου και πρέπει να πάω για ύπνο! Έχω σχολείο αύριο! Κάθε βράδυ η μαμά με βοηθάει να βάλω τις πυτζάμες μου. **Βουρτσίζω** τα δόντια μου και είμαι έτοιμος να ξαπλώσω. **Φιλάω** τη μαμά μου και πηγαίνω στο κρεβάτι μου. **Διαβάζω** ένα παραμύθι, για να δω ωραία όνειρα! Είναι ώρα για ύπνο! **Κοιμάμαι** στο μαλακό κρεβάτι μου. Η μέρα μου τελείωσε! Καληνύχτα!

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4
Εφαρμογή του λογισμικού σε συνεδρίες

ΜΑΡΙΑ

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 1^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Τοπικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 02/01/08

Οπτική και ακουστική παρουσίαση (έκθεση) τοπικών εννοιών. Ο θεραπευτής παρουσιάζει τις εικόνες των τοπικών εννοιών στο παιδί.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η προσοχή της Μαρίας διασπώταν αρκετές φορές.

Σε αυτή τη συνεδρία δεν υπάρχουν στατιστικά στοιχεία.

Όλες οι προσχολικές έννοιες παρουσιάζονται με βάση την φυσιολογική ηλικία κατάκτησής τους από το παιδί και χωρίστηκαν σε 3 υποκατηγορίες: εύκολη, μέτρια και δύσκολη, τόσο για καλύτερη απόδοση του παιδιού, όσο και για ευκολία δική μας, εφόσον το παιδί δεν κουραζόταν και η θεραπεία γινόταν σε μικρότερες ενότητες.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 2^η: Β' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Τοπικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 03/01/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τις τοπικές έννοιες μέσα από μια μικρή ιστορία που το περιεχόμενό της είναι: « Το ξύπνημα » και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους. (π.χ. Ο ήλιος έχει ανατείλει. Η μέρα μου αρχίζει! Είναι ώρα να ξυπνήσω! Σηκώνομαι από κρεβάτι μου και φοράω τις παντόφλες μου. Είναι **κάτω** από κρεβάτι...).(Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία χανόταν ορισμένες φορές κατά τη διάρκεια της μικρής ιστορίας, αλλά με συνεχείς παρατηρήσεις του θεραπευτή βελτιωνόταν.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό **50,00%** (ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 3^η: Β' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Τοπικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 04/01/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 2^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τις τοπικές έννοιες μέσα από μια μικρή ιστορία που το περιεχόμενό της είναι: « Το ξύπνημα » και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους. (π.χ. Ο ήλιος έχει ανατείλει. Η μέρα μου αρχίζει! Είναι ώρα να ξυπνήσω! Σηκώνομαι από κρεβάτι μου και φοράω τις παντόφλες μου. Είναι **κάτω** από κρεβάτι...). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία χανόταν ορισμένες φορές κατά τη διάρκεια της μικρής ιστορίας, αλλά με συνεχείς παρατηρήσεις του θεραπευτή βελτιωνόταν.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 56,25%** (ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

*ά Εφόσον, το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε με επιτυχία στο Β' Μέρος** της κατηγορίας των τοπικών εννοιών, πηγαίνουμε στο Α' Μέρος (εκμάθηση), ούτως ώστε να μάθει το παιδί μεμονωμένα απτήν αρχή την κάθε έννοια αυτής της κατηγορίας.*

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 4^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Τοπικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 07/01/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 1^{ης} ομάδας των τοπικών εννοιών (: μέσα, έξω, πάνω, κάτω, κοντά, μακριά) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου τα παιχνίδια που είναι **μέσα** στο καλάθι »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών(με2/3minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία ήταν αρκετά συνεργάσιμη.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 100% με 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 1^{ης} ομάδας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 5^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Τοπικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 07/01/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 2^{ης} ομάδας των τοπικών εννοιών (: μπροστά, πίσω, ψηλά, χαμηλά) των τοπικών εννοιών στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου τις μέλισσες που πετούν **ψηλά** από τα λουλούδια »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών (με 2/3 minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία ήταν αρκετά συνεργάσιμη.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 50% με όχι 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 2^{ης} ομάδας.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 2^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 2^{ης} ομάδας των τοπικών εννοιών (: μπροστά, πίσω, ψηλά, χαμηλά) των τοπικών εννοιών στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου τις μέλισσες που πετούν **ψηλά** από τα λουλούδια »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών (με 2/3 minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία ήταν συνεργάσιμη και συγκεντρωμένη.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 100% με 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 2^{ης} ομάδας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 6^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Τοπικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 09/01/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 3^{ης} ομάδας των τοπικών εννοιών (: δίπλα, ανάμεσα, αριστερά, δεξιά, πρώτο, τελευταίο) των τοπικών εννοιών στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου το **πρώτο** παπάκι »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών (με 2/3 minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία ήταν συνεργάσιμη και συγκεντρωμένη.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί δεν ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 0% με όχι 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 3^{ης} ομάδας.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 2^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 3^{ης} ομάδας των τοπικών εννοιών (: δίπλα, ανάμεσα, αριστερά, δεξιά, πρώτο, τελευταίο) των τοπικών εννοιών στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου το **πρώτο** παπάκι »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών(με2/3minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία ήταν συνεργάσιμη και συγκεντρωμένη.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί δεν ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 50% με όχι 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 3^{ης} ομάδας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 7^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Τοπικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 11/01/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 3^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 3^{ης} ομάδας των τοπικών εννοιών (: δίπλα, ανάμεσα, αριστερά, δεξιά, πρώτο, τελευταίο) των τοπικών εννοιών στο παιδί

και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου το **πρώτο** παπάκι »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών(με2/3minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία ήταν συνεργάσιμη και συγκεντρωμένη.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί δεν ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 33,3% με όχι 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 3^{ης} ομάδας.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 4^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 3^{ης} ομάδας των τοπικών εννοιών (: δίπλα, ανάμεσα, αριστερά, δεξιά, πρώτο, τελευταίο) των τοπικών εννοιών στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου το **πρώτο** παπάκι »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών(με2/3minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία ήταν συγκεντρωμένη.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: : Το παιδί ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 100% με 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 3^{ης} ομάδας.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Το παιδί ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 81,25% (ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

ά Εφόσον, το παιδί ανταποκρίθηκε με επιτυχία στο Α' Μέρος(εκμάθηση) της κατηγορίας των τοπικών εννοιών, μπορούμε πλέον να προχωρήσουμε στο επόμενο Μέρος ιεραρχικά της ίδιας κατηγορίας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 8^η: Β' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Τοπικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 14/01/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τις τοπικές έννοιες μέσα από μια μικρή ιστορία που το

περιεχόμενό της είναι: « Το ξύπνημα » και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους. (π.χ. Ο ήλιος έχει ανατείλει. Η μέρα μου αρχίζει! Είναι ώρα να ξυπνήσω! Σηκώνομαι από κρεβάτι μου και φοράω τις παντόφλες μου. Είναι **κάτω** από κρεβάτι...).(Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία χανόταν ορισμένες φορές κατά τη διάρκεια της μικρής ιστορίας, αλλά με συνεχείς παρατηρήσεις του θεραπευτή ολοκλήρωσε την ιστορία με επιτυχία.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 81,25% (ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).**

ά Εφόσον, το παιδί ανταποκρίθηκε με επιτυχία και στο Β' Μέρος της κατηγορίας των τοπικών εννοιών, μπορούμε πλέον να προχωρήσουμε σε επόμενη κατηγορία που είναι οι ποσοτικές έννοιες.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 9^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Ποσοτικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 11/02/08

Οπτική και ακουστική παρουσίαση (έκθεση) ποσοτικών εννοιών. Ο θεραπευτής παρουσιάζει τις εικόνες των ποσοτικών εννοιών στο παιδί.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία ήταν κουρασμένη και έλεγε ότι νυστάζει.

Σε αυτή τη συνεδρία δεν υπάρχουν στατιστικά στοιχεία.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 10^η: Β' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Ποσοτικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 13/02/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τις ποσοτικές έννοιες μέσα από μια μικρή ιστορία που το περιεχόμενό της είναι: « Μετά το σχολείο » και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους. (π.χ. Το σχολείο τελείωσε! Παίρνω την σάκα μου και το **χοντρό** βιβλίο μου και ...).(Η

κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία χανόταν ορισμένες φορές κατά τη διάρκεια της μικρής ιστορίας, αλλά με συνεχείς παρατηρήσεις του θεραπευτή βελτιωνόταν.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 58,3%** (ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 11^η: Β' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Ποσοτικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 15/02/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 2^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τις ποσοτικές έννοιες μέσα από μια μικρή ιστορία που το περιεχόμενό της είναι: « Μετά το σχολείο » και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους. (π.χ. Το σχολείο τελείωσε! Παίρνω την σάκα μου και το **χοντρό** βιβλίο μου και ...).(Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία ήταν πολύ συνεργάσιμη.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 66,6%** (ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

*ά Εφόσον, το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε με επιτυχία στο Β' Μέρος** της κατηγορίας των ποσοτικών εννοιών, πηγαίνουμε στο Α' Μέρος (εκμάθηση), ούτως ώστε να μάθει το παιδί μεμονωμένα απτήν αρχή την κάθε έννοια αυτής της κατηγορίας.*

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 12^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Ποσοτικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 18/02/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 1^{ης} ομάδας των ποσοτικών εννοιών (: μεγάλο, μικρό, χοντρό, λεπτό, μακρύ, κοντό) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου το μεγάλο λουλούδι »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών (με 2/3 minimum)! **ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:** Η Μαρία ήταν αρκετά συνεργάσιμη.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί δεν ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 33,3% με όχι 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 1^{ης} ομάδας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 13^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Ποσοτικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 20/02/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 2^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 1^{ης} ομάδας των ποσοτικών εννοιών (: μεγάλο, μικρό, χοντρό, λεπτό, μακρύ, κοντό) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου το μεγάλο λουλούδι »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών (με 2/3 minimum)! **ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:** Η Μαρία ήταν αρκετά συνεργάσιμη.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί δεν ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 33,3% με όχι με 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 1^{ης} ομάδας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 14^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Ποσοτικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 22/02/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 3^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 1^{ης} ομάδας των ποσοτικών εννοιών (: **μεγάλο, μικρό, χοντρό, λεπτό, μακρύ, κοντό**) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου το **μεγάλο** λουλούδι »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών (με 2/3 minimum)! **ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:** Η Μαρία ήταν αρκετά συνεργάσιμη.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 100% με 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 1^{ης} ομάδας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 15^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Ποσοτικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 25/02/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 2^{ης} ομάδας των ποσοτικών εννοιών (: **γεμάτο, άδειο, πολλά, λίγα, ολόκληρο, μισό**) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου το **γεμάτο** ποτήρι »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών (με 2/3 minimum)! **ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:** Η Μαρία ήταν αρκετά συνεργάσιμη.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 50% με όχι 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 2^{ης} ομάδας.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 2^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 2^{ης} ομάδας των ποσοτικών εννοιών (: **γεμάτο, άδειο, πολλά, λίγα, ολόκληρο, μισό**) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή

που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου το γεμάτο ποτήρι »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών (με 2/3minimum)! **ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:** Η Μαρία ήταν αρκετά συνεργάσιμη.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 100% με 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 2^{ης} ομάδας.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ:

Το παιδί ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 83,3% **(ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ)**.

ά Εφόσον, το παιδί ανταποκρίθηκε με επιτυχία στο Α' Μέρος(εκμάθηση) της κατηγορίας των ποσοτικών εννοιών, μπορούμε πλέον να προχωρήσουμε στο επόμενο Μέρος ιεραρχικά της ίδιας κατηγορίας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 16^η: Β' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Ποσοτικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 27/02/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τις ποσοτικές έννοιες μέσα από μια μικρή ιστορία που το περιεχόμενό της είναι: « Μετά το σχολείο » και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους. (π.χ. Το σχολείο τελείωσε! Παίρνω την σάκα μου και το **χοντρό** βιβλίο μου και ...).(Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία χανόταν ορισμένες φορές κατά τη διάρκεια της μικρής ιστορίας, αλλά με συνεχείς παρατηρήσεις του θεραπευτή βελτιωνόταν.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 83,3% **(ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ)**.

ά Εφόσον, το παιδί **ανταποκρίθηκε με επιτυχία και στο Β' Μέρος** της κατηγορίας των ποσοτικών εννοιών, μπορούμε πλέον να προχωρήσουμε σε επόμενη κατηγορία που είναι τα αντίθετα.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 17^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Αντίθετα

ΗΜΕΡ: 16/01/08

Οπτική και ακουστική παρουσίαση (έκθεση) αντιθέτων. Ο θεραπευτής παρουσιάζει τις εικόνες των αντιθέτων στο παιδί.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία ήταν συνεργάσιμη.

Σε αυτή τη συνεδρία δεν υπάρχουν στατιστικά στοιχεία.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 18^η: Β' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Αντίθετα

ΗΜΕΡ: _____

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τα αντίθετα μέσα από μια μικρή ιστορία που το περιεχόμενο

της είναι: « Στο σχολείο » και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους. (π.χ. Το πρωί η πόρτα της τάξης μου είναι **ανοιχτή**, ενώ όταν σχολάω η πόρτα είναι **κλειστή**). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία χανόταν ορισμένες φορές κατά τη διάρκεια της μικρής ιστορίας.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 25%** (ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 19^η: Β' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Αντίθετα

ΗΜΕΡ: 18/01/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 2^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται)

Ο θεραπευτής εξετάζει τα αντίθετα μέσα από μια μικρή ιστορία που το περιεχόμενο της είναι: « Στο σχολείο » και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την

έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους. (π.χ. Το πρωί η πόρτα της τάξης μου είναι **ανοιχτή**, ενώ όταν σχολάω η πόρτα είναι **κλειστή**.) (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία χανόταν ορισμένες φορές κατά τη διάρκεια της μικρής ιστορίας, αλλά με συνεχείς παρατηρήσεις του θεραπευτή βελτιωνόταν.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 37,5%** (ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

*ά Εφόσον, το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε με επιτυχία στο Β' Μέρος** της κατηγορίας των ποσοτικών εννοιών, πηγαίνουμε στο Α' Μέρος (εκμάθηση), ούτως ώστε να μάθει το παιδί μεμονωμένα απτήν αρχή την κάθε έννοια αυτής της κατηγορίας.*

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 20^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Αντίθετα

ΗΜΕΡ: 21/01/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 1^{ης} ομάδας των αντιθέτων (: **μεγάλο-μικρό, χοντρό-λεπτό, μακρύ-κοντό**) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου ποιο λουλούδι **δεν** είναι μικρό; »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 2 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών(με1/2minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία δεν κατανοούσε τι έπρεπε να δείξει. Όταν ο θεραπευτής της έλεγε: « Δείξε μου ποιο λουλούδι **δεν** είναι μικρό; », εκείνη έδειχνε το μεγάλο λουλούδι.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 0%** με **όχι 1/2 minimum** για όλες τις έννοιες της 1^{ης} ομάδας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 21^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Αντίθετα

ΗΜΕΡ: 23/01/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 2^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 1^{ης} ομάδας των αντιθέτων (: μεγάλο-μικρό, χοντρό-λεπτό, μακρύ-κοντό) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου ποιο λουλούδι δεν είναι μικρό; »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 2 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών(με1/2minimum)! **ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:** Η Μαρία δεν κατανοούσε τι έπρεπε να δείξει. Όταν ο θεραπευτής της έλεγε: « Δείξε μου ποιο λουλούδι δεν είναι μικρό; », εκείνη έδειχνε το μεγάλο λουλούδι.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί δεν ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 0% με όχι 1/2 minimum για όλες τις έννοιες της 1^{ης} ομάδας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 22^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Αντίθετα

ΗΜΕΡ: 25/01/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 3^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 1^{ης} ομάδας των αντιθέτων (: μεγάλο-μικρό, χοντρό-λεπτό, μακρύ-κοντό) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου ποιο λουλούδι δεν είναι μικρό; »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 2 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών(με1/2minimum)! **ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:** Η Μαρία βελτιώθηκε με συνεχείς υποδείξεις του θεραπευτή. **ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ:** Το παιδί ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 50% με 1/2 minimum για όλες τις έννοιες της 1^{ης} ομάδας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 23^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Αντίθετα

ΗΜΕΡ: 28/01/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 2^{ης} ομάδας των αντιθέτων (: γεμάτο-άδειο, πολλά-λίγα, ολόκληρο-μισό) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου ποιο ποτήρι δεν είναι γεμάτο; »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 2 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών(με1/2minimum)! **ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:** Η Μαρία δεν κατανοούσε τι έπρεπε να δείξει. Όταν ο θεραπευτής της έλεγε: « Δείξε μου ποιο ποτήρι δεν είναι γεμάτο; », εκείνη έδειχνε το γεμάτο ποτήρι.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 25% με όχι 1/2 minimum για όλες τις έννοιες της 2^{ης} ομάδας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 24^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Αντίθετα

ΗΜΕΡ: 30/01/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 2^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 2^{ης} ομάδας των αντιθέτων (: γεμάτο-άδειο, πολλά-λίγα, ολόκληρο-μισό) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους. (π.χ. « Δείξε μου ποιο ποτήρι δεν είναι γεμάτο; »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 2 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών(με1/2minimum)! **ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:** Η Μαρία δεν κατανοούσε τι έπρεπε να δείξει. Όταν ο θεραπευτής της έλεγε: « Δείξε μου ποιο ποτήρι δεν είναι γεμάτο; », εκείνη έδειχνε το γεμάτο ποτήρι.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 50% με όχι 1/2 minimum για όλες τις έννοιες της 2^{ης} ομάδας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 25^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Αντίθετα

ΗΜΕΡ: 01/02/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 3^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 2^{ης} ομάδας των αντιθέτων (: γεμάτο-άδειο, πολλά-λίγα, ολόκληρο-μισό) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου ποιο ποτήρι δεν είναι γεμάτο; »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 2 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών (με 1/2 minimum)! **ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:** Η Μαρία δεν κατανοούσε τι έπρεπε να δείξει. Όταν ο θεραπευτής της έλεγε: « Δείξε μου ποιο ποτήρι δεν είναι γεμάτο; », εκείνη έδειχνε το γεμάτο ποτήρι.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 50% με όχι 1/2 minimum για όλες τις έννοιες της 2^{ης} ομάδας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 26^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Αντίθετα

ΗΜΕΡ: 04/02/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 4^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 2^{ης} ομάδας των αντιθέτων (: γεμάτο-άδειο, πολλά-λίγα, ολόκληρο-μισό) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου ποιο ποτήρι δεν είναι γεμάτο; »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 2 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών(με1/2minimum)! **ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:** Η Μαρία δεν κατανοούσε τι έπρεπε να δείξει. Ωστόσο, με λίγη βοήθεια του θεραπευτή ολοκληρώθηκε η συνεδρία επιτυχώς.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 100% με 2/2 minimum για όλες τις έννοιες της 2^{ης} ομάδας.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ:

Το παιδί ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 87,5% (ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

ά Εφόσον, το παιδί ανταποκρίθηκε με επιτυχία στο Α' Μέρος(εκμάθηση) της κατηγορίας των αντιθέτων, μπορούμε πλέον να προχωρήσουμε στο επόμενο Μέρος ιεραρχικά της ίδιας κατηγορίας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 27^η: Β' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Αντίθετα

ΗΜΕΡ: 06/02/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τα αντίθετα μέσα από μια μικρή ιστορία που το περιεχόμενό της είναι: « Στο σχολείο » και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους. (π.χ. Το πρωί η πόρτα της τάξης μου είναι **ανοιχτή**, ενώ όταν σχολάω η πόρτα είναι **κλειστή**). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία χανόταν ορισμένες φορές κατά τη διάρκεια της μικρής ιστορίας, αλλά με συνεχείς παρατηρήσεις του θεραπευτή βελτιωνόταν.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 50,00%** (ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 28^η: Β' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Αντίθετα

ΗΜΕΡ: 08/02/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τα αντίθετα μέσα από μια μικρή ιστορία που το περιεχόμενό της είναι: « Στο σχολείο » και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους. (π.χ. Το πρωί η πόρτα της τάξης μου είναι **ανοιχτή**, ενώ όταν σχολάω η πόρτα είναι **κλειστή**). (Η κάθε

έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία ήταν πολύ συνεργάσιμη.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 87,5% (ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

ά Εφόσον, το παιδί ανταποκρίθηκε με επιτυχία και στο Β' Μέρος της κατηγορίας των αντιθέτων, μπορούμε πλέον να προχωρήσουμε σε επόμενη και τελευταία κατηγορία που είναι τα ρήματα.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 29^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Ρήματα

ΗΜΕΡ: 29/02/08

Οπτική και ακουστική παρουσίαση (έκθεση) ρημάτων. Ο θεραπευτής παρουσιάζει τις εικόνες των ρημάτων στο παιδί.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Οι εικόνες των ρημάτων άρεσαν πολύ στη Μαρία.

Σε αυτή τη συνεδρία δεν υπάρχουν στατιστικά στοιχεία.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 30^η: Β' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Ρήματα

ΗΜΕΡ: 03/03/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τα ρήματα μέσα από μια μικρή ιστορία που το περιεχόμενό της είναι: « Μετά το σχολείο » και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους.

(π.χ. Το απόγευμα ήρθε! Πηγαίνω στο δωμάτιό μου. **Γράφω** τις ασκήσεις μου για το σχολείο...).(Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία άκουγε προσεκτικά τον θεραπευτή που διηγούταν τη μικρή

ιστορία.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό **62,5%** (ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 31^η: Β' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Ρήματα

ΗΜΕΡ: 05/03/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 2^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται)

Ο θεραπευτής εξετάζει τα ρήματα μέσα από μια μικρή ιστορία που το περιεχόμενό της είναι: « Μετά το σχολείο » και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους.

(π.χ. Το απόγευμα ήρθε! Πηγαίνω στο δωμάτιό μου. **Γράφω** τις ασκήσεις μου για το σχολείο ...). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία ήταν πολύ συνεργάσιμη.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό **56,25%** (ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

*ά Εφόσον, το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε με επιτυχία στο Β' Μέρος** της κατηγορίας των ρημάτων, πηγαίνουμε στο Α' Μέρος (εκμάθηση), ούτως ώστε να μάθει το παιδί μεμονωμένα απ'την αρχή την κάθε έννοια αυτής της κατηγορίας.*

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 32^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Ρήματα

ΗΜΕΡ: 07/03/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 1^{ης} ομάδας των ρημάτων (**γράφω, τρώω, πίνω, κοιμάμαι, παίζω**) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 3 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου το παιδί που γράφει »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν:

«Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών (με 2/3 minimum)!
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία ήταν αρκετά συνεργάσιμη, αλλά ορισμένες φορές η προσοχή της διασπόταν.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 100% με 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 1^{ης} ομάδας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 33^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Ρήματα

ΗΜΕΡ: 10/03/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 2^{ης} ομάδας των ρημάτων (ζωγραφίζω, τρέχω, πλένω-ομαι, φιλάω, διαβάζω) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 3 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου το παιδί που τρέχει »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών (με 2/3 minimum)!
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία ήταν αρκετά συνεργάσιμη, αλλά ορισμένες φορές η προσοχή της διασπόταν.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 20% με όχι 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 2^{ης} ομάδας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 34^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Ρήματα

ΗΜΕΡ: 12/03/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 2^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται)

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 2^{ης} ομάδας των ρημάτων (ζωγραφίζω, τρέχω, πλένω-ομαι, φιλάω, διαβάζω) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 3 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου το παιδί που τρέχει »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά».

Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών (με 2/3 minimum)!
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία ήταν αρκετά συνεργάσιμη, αλλά ορισμένες φορές η προσοχή της διασπόταν.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 60% με όχι 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 2^{ης} ομάδας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 35^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Ρήματα

ΗΜΕΡ: 14/03/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 3^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται)

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 2^{ης} ομάδας των ρημάτων (**ζωγραφίζω, τρέχω, πλένω-ομαι, φιλάω, διαβάζω**) των ρημάτων στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου το παιδί που τρέχει »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών(με2/3minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία ήταν αρκετά συνεργάσιμη.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 100% με 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 2^{ης} ομάδας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 36^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Ρήματα

ΗΜΕΡ: 17/03/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 3^{ης} ομάδας των ρημάτων (**χτενίζω-ομαι, ντύνομαι, μιλάω(τηλ.), βουρτσίζω, κάθομαι, πληρώνω**) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 3 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου το παιδί που ντύνεται »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών(με2/3minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία ήταν αρκετά συνεργάσιμη, αλλά ορισμένες φορές η προσοχή της διασπόταν.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 33,3% με **όχι 2/3 minimum** για όλες τις έννοιες της 3^{ης} ομάδας.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 2^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται)

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 3^{ης} ομάδας των ρημάτων (χτενίζω-ομαι, ντύνομαι, μιλάω(τηλ.), βουρτσίζω, κάθομαι, πληρώνω) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 3 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου το παιδί που ντύνεται »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές).

Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών(με2/3minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία ήταν αρκετά συνεργάσιμη, αλλά ορισμένες φορές η προσοχή της διασπόταν.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 100% με 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 3^{ης} ομάδας.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 81,25% (**ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ**).

ά Εφόσον, το παιδί ανταποκρίθηκε με επιτυχία στο Α' Μέρος(εκμάθηση) της κατηγορίας των ρημάτων, μπορούμε πλέον να προχωρήσουμε στο επόμενο Μέρος ιεραρχικά της ίδιας κατηγορίας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 37^η: Β' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Ρήματα

ΗΜΕΡ: 19/03/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τα ρήματα μέσα από μια μικρή ιστορία που το περιεχόμενό της είναι: « Μετά το σχολείο » και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους.(π.χ. Το απόγευμα ήρθε! Πηγαίνω στο δωμάτιό μου. **Γράφω** τις ασκήσεις μου για το σχολείο ...).(Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν:

«Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία ήταν πολύ συνεργάσιμη.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 81,25% (ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).**

ά Εφόσον, το παιδί ανταποκρίθηκε με επιτυχία στο Β' Μέρος όλων των κατηγοριών, μπορούμε πλέον να προχωρήσουμε στο Γ' και τελευταίο Μέρος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 38^η: Γ' ΜΕΡΟΣ

ΗΜΕΡ: 21/03/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει όλες τις κατηγορίες προσχολικών εννοιών μέσα από μια ολοκληρωμένη ιστορία που το περιεχόμενό είναι: « Η μέρα μου » και περιλαμβάνει τις 4 προηγούμενες μικρές ιστορίες μαζί και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 3 εικόνες που οι 2 έχουν αντίθεση μεταξύ τους και η 1 σχετίζεται). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία ήταν συνεργάσιμη και της άρεσε πολύ η ιστορία. Ωστόσο κουράστηκε γρήγορα, γιατί η ιστορία ήταν μεγάλη και η θεραπεία διακόπηκε.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 50% για τις τοπικές έννοιες και 25% για τα αντίθετα.** (ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 39^η: Γ' ΜΕΡΟΣ

ΗΜΕΡ: 24/03/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 2^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται)

Ο θεραπευτής εξετάζει όλες τις κατηγορίες προσχολικών εννοιών μέσα από μια ολοκληρωμένη ιστορία που το περιεχόμενό είναι: « Η μέρα μου » και περιλαμβάνει τις 4 προηγούμενες μικρές ιστορίες μαζί και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 3 εικόνες που οι 2 έχουν αντίθεση μεταξύ τους και η 1 σχετίζεται. ...).(Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά».

Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία ήταν συνεργάσιμη και της άρεσε πολύ η ιστορία.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 80% για τις ποσοτικές έννοιες και 80% για τα ρήματα (ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

ά Εφόσον, το παιδί δεν ανταποκρίθηκε με επιτυχία στο Γ' Μέρος, τότε επιστρέφουμε πάλι στο Α' Μέρος, αλλά για να διδαχθούν μόνο οι έννοιες στις οποίες παρουσιάζει πρόβλημα.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση αυτές είναι τα αντίθετα και σε μικρότερο βαθμό οι τοπικές. Η Μαρία παρουσίαζε πρόβλημα εξ αρχής σε αυτά και θα χρειαστούν πολλές συνεδρίες για να μάθει να τα ξεχωρίζει.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 40¹: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Αντίθετα

ΗΜΕΡ: 26/03/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ χ^{n+1} (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες των αντιθέτων στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου ποιο λουλούδι δεν είναι μικρό; »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 2 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών (με 1/2 minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία δεν έδειχνε όλες τις φορές τη σωστή εικόνα.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 37,5% με όχι 1/2 minimum για όλες τις έννοιες (ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ χ^{n+2} (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες των αντιθέτων στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου ποιο λουλούδι δεν είναι μικρό; »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 2 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το

80%τωνεννοιών(με1/2minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία δεν έδειχνε όλες τις φορές τη σωστή εικόνα.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 25% με όχι 1/2 minimum για όλες τις έννοιες (ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ χ^{n+3} (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες των αντιθέτων στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου ποιο λουλούδι δεν είναι **μικρό**; »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 2 φορές). Η ενίσχυση παρέχονταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80%τωνεννοιών(με1/2minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία δεν έδειχνε όλες τις φορές τη σωστή εικόνα.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 37,5% με όχι 1/2 minimum για όλες τις έννοιες (ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 41^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Τοπικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 28/03/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ χ^{n+1} (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες των τοπικών εννοιών (**μπροστά, πίσω, δίπλα, ανάμεσα, αριστερά, δεξιά, πρώτο, τελευταίο**) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους. (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρέχονταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80%τωνεννοιών(με2/3minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία χανόταν και σάστιζε κάποιες φορές.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 50% με όχι 2/3 minimum για τις συγκεκριμένες έννοιες (ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ χ^{n+2} (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες των τοπικών εννοιών (**μπροστά, πίσω, δίπλα, ανάμεσα, αριστερά, δεξιά, πρώτο, τελευταίο**) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που

κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους. (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών (με 2/3 minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία χανόταν και σάστιζε κάποιες φορές, αλλά κατόρθωσε να ολοκληρώσει τη συνεδρία με επιτυχία.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 100% με 2/3 minimum για τις συγκεκριμένες έννοιες (ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

ά Εφόσον, το παιδί “ θεωρούμε” ότι κατέκτησε και τα αντίθετα του Α’ Μέρους, τότε επαναλαμβάνεται για τελευταία φορά το Γ’ Μέρος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 42^η: Γ’ ΜΕΡΟΣ

ΗΜΕΡ: 29/03/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 3^η

Ο θεραπευτής εξετάζει όλες τις κατηγορίες προσχολικών εννοιών μέσα από μια ολοκληρωμένη ιστορία που το περιεχόμενό είναι: « Η μέρα μου » και περιλαμβάνει τις 4 προηγούμενες μικρές ιστορίες μαζί και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 3 εικόνες που οι 2 έχουν αντίθεση μεταξύ τους και η 1 σχετίζεται). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία δυσκολευόταν πολύ να αντεπεξέλθει, καθώς και αυτά που είχε κατακτήσει, παλινδρομούσαν και άρχιζε και πάλι από την αρχή.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 37,5% για τα αντίθετα και 41,6% για τις τοπικές. (ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 43^η: Γ’ ΜΕΡΟΣ

ΗΜΕΡ: 31/03/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 4^η

Ο θεραπευτής εξετάζει όλες τις κατηγορίες προσχολικών εννοιών μέσα από μια ολοκληρωμένη ιστορία που το περιεχόμενό είναι: « Η μέρα μου » και περιλαμβάνει τις 4

προηγούμενες μικρές ιστορίες μαζί και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 3 εικόνες που οι 2 έχουν αντίθεση μεταξύ τους και η 1 σχετίζεται). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Μαρία ήταν συνεργάσιμη. Ο θεραπευτής βοήθησε τη Μαρία για την ολοκλήρωση του προγράμματος.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 80% για τις ποσοτικές και 80% για τα ρήματα (ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ:

Το παιδί δεν ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 80% (ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ)!!!

ΓΙΑΝΝΗΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 1^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Τοπικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 02/01/08

Οπτική και ακουστική παρουσίαση (έκθεση) τοπικών εννοιών. Ο θεραπευτής παρουσιάζει τις εικόνες των τοπικών εννοιών στο παιδί.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η προσοχή του Γιάννη διασπόταν αρκετές φορές.

Σε αυτή τη συνεδρία δεν υπάρχουν στατιστικά στοιχεία.

Όλες οι προσχολικές έννοιες παρουσιάζονται με βάση την φυσιολογική ηλικία κατάκτησής τους από το παιδί και χωρίστηκαν σε 3 υποκατηγορίες: εύκολη, μέτρια και δύσκολη, τόσο για καλύτερη απόδοση του παιδιού, όσο και για ευκολία δική μας, εφόσον το παιδί δεν κουραζόταν και η θεραπεία γινόταν σε μικρότερες ενότητες.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 2^η: Β' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Τοπικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 03/01/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τις τοπικές έννοιες μέσα από μια μικρή ιστορία που το περιεχόμενό της είναι: « Το ξύπνημα » και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους. (π.χ. Ο ήλιος έχει ανατείλει. Η μέρα μου αρχίζει! Είναι ώρα να ξυπνήσω! Σηκώνομαι απ'το κρεβάτι μου και φοράω τις παντόφλες μου. Είναι **κάτω** απ'το κρεβάτι...). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης χανόταν ορισμένες φορές κατά τη διάρκεια της μικρής ιστορίας, αλλά με συνεχείς παρατηρήσεις του θεραπευτή βελτιωνόταν.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 68,75%** (ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 3^η: Β' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Τοπικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 04/01/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 2^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τις τοπικές έννοιες μέσα από μια μικρή ιστορία που το περιεχόμενό της είναι: « Το ξύπνημα » και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους. (π.χ. Ο ήλιος έχει ανατείλει. Η μέρα μου αρχίζει! Είναι ώρα να ξυπνήσω! Σηκώνομαι απ'το κρεβάτι μου και φοράω τις παντόφλες μου. Είναι **κάτω** απ'το κρεβάτι...). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης χανόταν ορισμένες φορές κατά τη διάρκεια της μικρής ιστορίας, αλλά με συνεχείς παρατηρήσεις του θεραπευτή βελτιωνόταν.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 68,75%** (ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

*ά Εφόσον, το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε με επιτυχία στο Β' Μέρος** της κατηγορίας των τοπικών εννοιών, πηγαίνουμε στο Α' Μέρος (εκμάθηση), ούτως ώστε να μάθει το παιδί μεμονωμένα απ'την αρχή την κάθε έννοια αυτής της κατηγορίας.*

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 4^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Τοπικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 07/01/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 1^{ης} ομάδας των τοπικών εννοιών (: μέσα, έξω, πάνω, κάτω, κοντά, μακριά) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου τα παιχνίδια που είναι μέσα στο καλάθι »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών(με2/3minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης ήταν αρκετά συνεργάσιμος.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 100% με 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 1^{ης} ομάδας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 5^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Τοπικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 09/01/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 2^{ης} ομάδας των τοπικών εννοιών (: μπροστά, πίσω, ψηλά, χαμηλά) των τοπικών εννοιών στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου τις μέλισσες που πετούν ψηλά από τα λουλούδια »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών (με 2/3 minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης ήταν αρκετά συνεργάσιμος.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί δεν ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 50% με όχι 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 2^{ης} ομάδας.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 2^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 2^{ης} ομάδας των τοπικών εννοιών (: μπροστά, πίσω, ψηλά, χαμηλά) των τοπικών εννοιών στο παιδί και ζητάει να του δείξει

αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου τις μέλισσες που πετούν **ψηλά** από τα λουλούδια »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών (με 2/3 minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης ήταν συνεργάσιμος και συγκεντρωμένος.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 100% με 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 2^{ης} ομάδας.**

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 6^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Τοπικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 11/01/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 3^{ης} ομάδας των τοπικών εννοιών (: δίπλα, ανάμεσα, αριστερά, δεξιά, πρώτο, τελευταίο) των τοπικών εννοιών στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου το **πρώτο** παπάκι »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών (με 2/3 minimum).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης ήταν συνεργάσιμος και συγκεντρωμένος.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 33,3% με όχι 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 3^{ης} ομάδας.**

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 2^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 3^{ης} ομάδας των τοπικών εννοιών (: δίπλα, ανάμεσα, αριστερά, δεξιά, πρώτο, τελευταίο) των τοπικών εννοιών στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου το **πρώτο** παπάκι »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών(με2/3minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης ήταν συνεργάσιμος και συγκεντρωμένος.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 50% με όχι 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 3^{ης} ομάδας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 7^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Τοπικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 14/01/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 3^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 3^{ης} ομάδας των τοπικών εννοιών (: δίπλα, ανάμεσα, αριστερά, δεξιά, πρώτο, τελευταίο) των τοπικών εννοιών στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου το **πρώτο** παπάκι »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών(με2/3minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης ήταν συνεργάσιμος και συγκεντρωμένος.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: : Το παιδί **ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 100% με 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 3^{ης} ομάδας.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ:

Το παιδί ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 81,25% (**ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ**).

ά Εφόσον, το παιδί ανταποκρίθηκε με επιτυχία στο Α' Μέρος(εκμάθηση) της κατηγορίας των τοπικών εννοιών, μπορούμε πλέον να προχωρήσουμε στο επόμενο Μέρος ιεραρχικά της ίδιας κατηγορίας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 8^η: Β' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Τοπικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 16/01/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τις τοπικές έννοιες μέσα από μια μικρή ιστορία που το περιεχόμενό της είναι: « Το ξύπνημα » και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους. (π.χ. Ο ήλιος έχει ανατείλει. Η μέρα μου αρχίζει! Είναι ώρα να ξυπνήσω! Σηκώνομαι απ'το

κρεβάτι μου και φοράω τις παντόφλες μου. Είναι **κάτω** απ'το κρεβάτι...).(Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης χανόταν ορισμένες φορές κατά τη διάρκεια της μικρής ιστορίας, αλλά με συνεχείς παρατηρήσεις του θεραπευτή βελτιωνόταν.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 81,25% (ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).**

ά Εφόσον, το παιδί ανταποκρίθηκε με επιτυχία και στο Β' Μέρος της κατηγορίας των τοπικών εννοιών, μπορούμε πλέον να προχωρήσουμε σε επόμενη κατηγορία που είναι οι ποσοτικές έννοιες.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 9^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Ποσοτικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 08/02/08

Οπτική και ακουστική παρουσίαση (έκθεση) ποσοτικών εννοιών. Ο θεραπευτής παρουσιάζει τις εικόνες των ποσοτικών εννοιών στο παιδί.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης ήταν πολύ χαρούμενος.

Σε αυτή τη συνεδρία δεν υπάρχουν στατιστικά στοιχεία.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 10^η: Β' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Ποσοτικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 11/02/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τις ποσοτικές έννοιες μέσα από μια μικρή ιστορία που το περιεχόμενό της είναι: « Μετά το σχολείο » και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους. (π.χ. Το σχολείο τελείωσε! Παίρνω την σάκα μου και το **χοντρό** βιβλίο μου και ...).(Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης χανόταν ορισμένες φορές κατά τη διάρκεια της μικρής

ιστορίας, αλλά με συνεχείς παρατηρήσεις του θεραπευτή βελτιωνόταν.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 66,6%** (ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 11^η: Β' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Ποσοτικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 13/02/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 2^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τις ποσοτικές έννοιες μέσα από μια μικρή ιστορία που το περιεχόμενό της είναι: « Μετά το σχολείο » και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους. (π.χ. Το σχολείο τελείωσε! Παίρνω την σάκα μου και το **χοντρό** βιβλίο μου και ...). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης ήταν πολύ συνεργάσιμος.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 66,00%** (ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

*ά Εφόσον, το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε με επιτυχία στο Β' Μέρος** της κατηγορίας των τοπικών εννοιών, πηγαίνουμε στο Α' Μέρος (εκμάθηση), ούτως ώστε να μάθει το παιδί μεμονωμένα απ'την αρχή την κάθε έννοια αυτής της κατηγορίας.*

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 12^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Ποσοτικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 15/02/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 1^{ης} ομάδας των ποσοτικών εννοιών (: **μεγάλο, μικρό, χοντρό, λεπτό, μακρύ, κοντό**) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου το **μεγάλο** λουλούδι »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά».

Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών (με 2/3 minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης ήταν αρκετά συνεργάσιμος.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί δεν ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 66,6% με όχι 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 1^{ης} ομάδας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 13^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Ποσοτικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 18/02/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 2^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 1^{ης} ομάδας των ποσοτικών εννοιών (: μεγάλο, μικρό, χοντρό, λεπτό, μακρύ, κοντό) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου το μεγάλο λουλούδι »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών (με 2/3 minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης ήταν αρκετά συνεργάσιμος.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 100% με 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 1^{ης} ομάδας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 14^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Ποσοτικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 20/02/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 2^{ης} ομάδας των ποσοτικών εννοιών (: γεμάτο, άδειο, πολλά, λίγα, ολόκληρο, μισό) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου το γεμάτο ποτήρι »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών (με 2/3 minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης ήταν αρκετά συνεργάσιμος.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί δεν ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 50% με όχι 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 1^{ης} ομάδας.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 2^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 2^{ης} ομάδας των ποσοτικών εννοιών (: γεμάτο, άδειο, πολλά, λίγα, ολόκληρο, μισό) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου το γεμάτο ποτήρι »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών (με 2/3minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης ήταν αρκετά συνεργάσιμος.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 100% με 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 2^{ης} ομάδας.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ:

Το παιδί ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 83,3% (ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

ά Εφόσον, το παιδί ανταποκρίθηκε με επιτυχία στο Α' Μέρος(εκμάθηση) της κατηγορίας των αντιθέτων, μπορούμε πλέον να προχωρήσουμε στο επόμενο Μέρος ιεραρχικά της ίδιας κατηγορίας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 15^η: Β' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Ποσοτικές έννοιες

ΗΜΕΡ: 22/02/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τις ποσοτικές έννοιες μέσα από μια μικρή ιστορία που το περιεχόμενό της είναι: « Μετά το σχολείο » και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους. (π.χ. Το σχολείο τελείωσε! Παίρνω την σάκα μου και το χοντρό βιβλίο μου και ...).(Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης συμμετείχε ενεργά στην μικρή ιστορία.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 83,3% (ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

ά Εφόσον, το παιδί ανταποκρίθηκε με επιτυχία και στο Β' Μέρος της κατηγορίας των ποσοτικών εννοιών, μπορούμε πλέον να προχωρήσουμε σε επόμενη κατηγορία που είναι τα αντίθετα.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 16^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Αντίθετα

ΗΜΕΡ: 18/01/08

Οπτική και ακουστική παρουσίαση (έκθεση) αντιθέτων. Ο θεραπευτής παρουσιάζει τις εικόνες των αντιθέτων στο παιδί.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης ήταν συνεργάσιμος.

Σε αυτή τη συνεδρία δεν υπάρχουν στατιστικά στοιχεία.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 17^η: Β' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Αντίθετα

ΗΜΕΡ: 21/01/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τα αντίθετα μέσα από μια μικρή ιστορία που το περιεχόμενό της είναι: « Στο σχολείο » και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους. (π.χ. Στο σχολείο μου υπάρχει ένα **ψηλό** δέντρο αλλά και ένα **κοντό** δέντρο.).(Η κάθε έννοια εδω παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης χανόταν ορισμένες φορές κατά τη διάρκεια της μικρής ιστορίας, αλλά με συνεχείς παρατηρήσεις του θεραπευτή βελτιωνόταν.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 62,5%** (ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 18^η: Β' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Αντίθετα

ΗΜΕΡ: 23/01/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 2^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται)

Ο θεραπευτής εξετάζει τα αντίθετα μέσα από μια μικρή ιστορία που το περιεχόμενό

της είναι: « Στο σχολείο » και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους. (π.χ. Στο σχολείο μου υπάρχει ένα **ψηλό** δέντρο αλλά και ένα **κοντό** δέντρο.).(Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης χανόταν ορισμένες φορές κατά τη διάρκεια της μικρής ιστορίας, αλλά με συνεχείς παρατηρήσεις του θεραπευτή βελτιωνόταν.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 62,5%** (ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

*ά Εφόσον, το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε με επιτυχία στο Β' Μέρος** της κατηγορίας των τοπικών εννοιών, πηγαίνουμε στο Α' Μέρος (εκμάθηση), ούτως ώστε να μάθει το παιδί μεμονωμένα απ'την αρχή την κάθε έννοια αυτής της κατηγορίας.*

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 19^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Αντίθετα

ΗΜΕΡ: 25/01/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 1^{ης} ομάδας των αντιθέτων (: **μεγάλο-μικρό, χοντρό-λεπτό, μακρύ-κοντό**) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου ποιο λουλούδι **δεν** είναι μικρό; »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 2 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών(με1/2minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης δεν κατανοούσε αρχικά τι έπρεπε να δείξει. Όταν ο θεραπευτής του έλεγε: « Δείξε μου ποιο λουλούδι **δεν** είναι μικρό; », εκείνος έδειχνε το μεγάλο λουλούδι.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 50%** με **όχι 2/3 minimum** για όλες τις έννοιες της 1^{ης} ομάδας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 20^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Αντίθετα

ΗΜΕΡ: 28/01/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 2^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 1^{ης} ομάδας των αντιθέτων (: μεγάλο-μικρό, χοντρό-λεπτό, μακρύ-κοντό) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου ποιο λουλούδι δεν είναι μικρό; »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 2 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών(με1/2minimum)! **ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:** Η Γιάννης με τη βοήθεια του θεραπευτή κατανόησε τι έπρεπε να κάνει.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 100% με 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 1^{ης} ομάδας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 21^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Αντίθετα

ΗΜΕΡ: 30/01/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 2^{ης} ομάδας των αντιθέτων (: γεμάτο-άδειο, πολλά-λίγα, ολόκληρο-μισό) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου ποιο ποτήρι δεν είναι γεμάτο; »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 2 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών(με1/2minimum)! **ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:** Η Γιάννης δεν κατανοούσε τι έπρεπε να δείξει. Όταν ο θεραπευτής του έλεγε: « Δείξε μου ποιο ποτήρι δεν είναι γεμάτο; », εκείνος έδειχνε το γεμάτο ποτήρι.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 50% με όχι 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 2^{ης} ομάδας.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 2^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 2^{ης} ομάδας των αντιθέτων (: γεμάτο-άδειο, πολλά-λίγα, ολόκληρο-μισό) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου ποιο ποτήρι **δεν** είναι γεμάτο; »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 2 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών(με1/2minimum)! **ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:** Η Γιάννης δεν κατανοούσε τι έπρεπε να δείξει. Όταν ο θεραπευτής του έλεγε: « Δείξε μου ποιο ποτήρι δεν είναι γεμάτο; », εκείνος έδειχνε το γεμάτο ποτήρι.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 75% με όχι 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 2^{ης} ομάδας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 22^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Αντίθετα

ΗΜΕΡ: 01/02/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 3^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 2^{ης} ομάδας των αντιθέτων (: γεμάτο-άδειο, πολλά-λίγα, ολόκληρο-μισό) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου ποιο ποτήρι **δεν** είναι γεμάτο; »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 2 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών (με 1/2 minimum)! **ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:** Η Γιάννης ήταν συνεργάσιμος και επέλεγε τη σωστή εικόνα.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 100% με 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 2^{ης} ομάδας.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ:

Το παιδί ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 81,25% (**ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ**).

ά Εφόσον, το παιδί ανταποκρίθηκε με επιτυχία στο Α' Μέρος(εκμάθηση) της κατηγορίας των αντιθέτων, μπορούμε πλέον να προχωρήσουμε στο επόμενο Μέρος ιεραρχικά της ίδιας κατηγορίας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 23^η: Β' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Αντίθετα

ΗΜΕΡ: 04/02/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τα αντίθετα μέσα από μια μικρή ιστορία που το περιεχόμενό της είναι: « Στο σχολείο » και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους. (π.χ. Στο σχολείο μου υπάρχει ένα **ψηλό** δέντρο αλλά και ένα **κοντό** δέντρο.).(Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης χανόταν ορισμένες φορές κατά τη διάρκεια της μικρής ιστορίας, αλλά με συνεχείς παρατηρήσεις του θεραπευτή βελτιωνόταν.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 75%** (ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 24^η: Β' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Αντίθετα

ΗΜΕΡ: 06/02/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 2^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τα αντίθετα μέσα από μια μικρή ιστορία που το περιεχόμενό της είναι: « Στο σχολείο » και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους. (π.χ. Στο σχολείο μου υπάρχει ένα **ψηλό** δέντρο αλλά και ένα **κοντό** δέντρο.).(Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης ήταν πολύ συνεργάσιμος.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 87,5%** (ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

ά Εφόσον, το παιδί **ανταποκρίθηκε με επιτυχία και στο Β' Μέρος** της κατηγορίας των αντιθέτων, μπορούμε πλέον να προχωρήσουμε σε επόμενη και τελευταία κατηγορία που είναι τα ρήματα.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 25^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Ρήματα

ΗΜΕΡ: 25/02/08

Οπτική και ακουστική παρουσίαση (έκθεση) ρημάτων. Ο θεραπευτής παρουσιάζει τις εικόνες των ρημάτων στο παιδί.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Οι εικόνες των ρημάτων άρεσαν πολύ στο Γιάννη.

Σε αυτή τη συνεδρία δεν υπάρχουν στατιστικά στοιχεία.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 2^η: Β' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Ρήματα

ΗΜΕΡ: 27/02/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τα ρήματα μέσα από μια μικρή ιστορία που το περιεχόμενό της είναι: « Μετά το σχολείο » και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους.

(π.χ. Το απόγευμα ήρθε! Πηγαίνω στο δωμάτιό μου. **Γράφω** τις ασκήσεις μου για το σχολείο...).(Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης άκουγε προσεκτικά τον θεραπευτή που διηγούταν τη μικρή ιστορία και συμμετείχε χωρίς όμως πάντα να επιλέγει τη σωστή εικόνα.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 68,75%** (ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 3^η:Β' ΜΕΡΟΣ -Κατηγορία: Ρήματα

ΗΜΕΡ: 29/02/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 2^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται)

Ο θεραπευτής εξετάζει τα ρήματα μέσα από μια μικρή ιστορία που το περιεχόμενό της είναι: « Μετά το σχολείο » και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους.

(π.χ. Το απόγευμα ήρθε! Πηγαίνω στο δωμάτιό μου. **Γράφω** τις ασκήσεις μου για το σχολείο ...). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης ήταν πολύ συνεργάσιμος.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 68,75%** (ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

*ά Εφόσον, το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε με επιτυχία στο Β' Μέρος** της κατηγορίας των ρημάτων, πηγαίνουμε στο Α' Μέρος (εκμάθηση), ούτως ώστε να μάθει το παιδί μεμονωμένα απ'την αρχή την κάθε έννοια αυτής της κατηγορίας.*

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 28^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Ρήματα

ΗΜΕΡ: 03/03/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 1^{ης} ομάδας των ρημάτων (**γράφω, τρώω, πίνω, κοιμάμαι, παίζω**) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 3 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου το παιδί που γράφει »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών (με 2/3 minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης ήταν αρκετά συνεργάσιμος, αλλά ορισμένες φορές η προσοχή της διασπτόταν.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 100% με 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 1^{ης} ομάδας.**

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 29^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Ρήματα

ΗΜΕΡ: 05/03/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 2^{ης} ομάδας των ρημάτων (ζωγραφίζω, τρέχω, πλένω-ομαι, φιλάω, διαβάζω) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 3 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου το παιδί που τρέχει »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών (με 2/3 minimum)! **ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:** Η Γιάννης ήταν αρκετά συνεργάσιμος, αλλά ορισμένες φορές η προσοχή της διασπόταν.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 60% με όχι 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 2^{ης} ομάδας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 30^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Ρήματα

ΗΜΕΡ: 07/03/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 2^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται)

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 2^{ης} ομάδας των ρημάτων (ζωγραφίζω, τρέχω, πλένω-ομαι, φιλάω, διαβάζω) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 3 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου το παιδί που τρέχει »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών (με 2/3 minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης ήταν αρκετά συνεργάσιμος, αλλά ορισμένες φορές η προσοχή της διασπόταν.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 80% με όχι 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 2^{ης} ομάδας.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 3^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται)

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 2^{ης} ομάδας των ρημάτων (ζωγραφίζω,

τρέχω, πλένω-ομαι, φιλάω, διαβάζω) των ρημάτων στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου το παιδί που τρέχει »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών(με2/3minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης ήταν αρκετά συνεργάσιμος.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 100% με 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 2^{ης} ομάδας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 31^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Ρήματα

ΗΜΕΡ: 10/03/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 3^{ης} ομάδας των ρημάτων (**χτενίζω-ομαι, ντύνομαι, μιλάω(τηλ.), βουρτσίζω, κάθομαι, πληρώνω**) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 3 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου το παιδί που ντύνεται »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών(με2/3minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης ήταν αρκετά συνεργάσιμος, αλλά ορισμένες φορές η προσοχή της διασπόταν.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 60% με 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 3^{ης} ομάδας.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 2^η (Ο στόχος επαναλαμβάνεται)

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες της 3^{ης} ομάδας των ρημάτων (**χτενίζω-ομαι, ντύνομαι, μιλάω(τηλ.), βουρτσίζω, κάθομαι, πληρώνω**) στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 3 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου το παιδί που γράφει »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 3 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος,

προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών(με2/3minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης ήταν αρκετά συνεργάσιμος.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 100% με 2/3 minimum για όλες τις έννοιες της 3^{ης} ομάδας.

ά Εφόσον, το παιδί ανταποκρίθηκε με επιτυχία στο **Α' Μέρος(εκμάθηση)** της κατηγορίας των αντιθέτων, μπορούμε πλέον να προχωρήσουμε στο επόμενο Μέρος ιεραρχικά της ίδιας κατηγορίας.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 31^η: Β' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Ρήματα

ΗΜΕΡ: 12/03/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει τα ρήματα μέσα από μια μικρή ιστορία που το περιεχόμενό της είναι: « Μετά το σχολείο » και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους.

(π.χ. Το απόγευμα ήρθε! Πηγαίνω στο δωμάτιό μου. **Γράφω** τις ασκήσεις μου για το σχολείο ...).(Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης ήταν πολύ συνεργάσιμος.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ:

Το παιδί ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 81,25% (ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

ά Εφόσον, το παιδί ανταποκρίθηκε με επιτυχία στο **Β' Μέρος** όλων των κατηγοριών, μπορούμε πλέον να προχωρήσουμε στο **Γ' και τελευταίο Μέρος**.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 33^η: Γ' ΜΕΡΟΣ

ΗΜΕΡ: 14/03/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 1^η

Ο θεραπευτής εξετάζει όλες τις κατηγορίες προσχολικών εννοιών μέσα από μια ολοκληρωμένη ιστορία που το περιεχόμενό είναι: « Η μέρα μου » και περιλαμβάνει τις 4 προηγούμενες μικρές ιστορίες μαζί και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 3 εικόνες που οι 2 έχουν αντίθεση μεταξύ τους και η 1 σχετίζεται. ...). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης ήταν συνεργάσιμος και της άρεσε πολύ η ιστορία.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 81,25% για τις τοπικές έννοιες (ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ) και **δεν ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 75% για τα αντίθετα (ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 34^η: Γ' ΜΕΡΟΣ

ΗΜΕΡ: 17/03/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 2^η

Ο θεραπευτής εξετάζει όλες τις κατηγορίες προσχολικών εννοιών μέσα από μια ολοκληρωμένη ιστορία που το περιεχόμενό είναι: « Η μέρα μου » και περιλαμβάνει τις 4 προηγούμενες μικρές ιστορίες μαζί και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 3 εικόνες που οι 2 έχουν αντίθεση μεταξύ τους και η 1 σχετίζεται. ...). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης ήταν συνεργάσιμος και της άρεσε πολύ η ιστορία.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 83,3% για τις ποσοτικές έννοιες (ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ) και **ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 81,25% για τα ρήματα (ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

ά Εφόσον, το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε με επιτυχία στο Γ' Μέρος**, τότε επιστρέφουμε πάλι στο **Α' Μέρος**, αλλά για να διδαχθούν μόνο οι έννοιες στις οποίες παρουσιάζει πρόβλημα.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση αυτές είναι τα αντίθετα. Η Γιάννης παρουσίαζε πρόβλημα εξ αρχής σε αυτά θα χρειαστούν λίγες συνεδρίες για να μάθει να τα ξεχωρίζει.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 35^η: Α' ΜΕΡΟΣ - Κατηγορία: Αντίθετα

ΗΜΕΡ: 19/03/08

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ $\chi^{\eta+1}$ (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες των αντιθέτων στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου ποιο λουλούδι **δεν** είναι μικρό; »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 2 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80%τωνεννοιών(με1/2minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης έδειχνε, πλέον τη σωστή εικόνα, εκτός από κάποιες φορές που η προσοχή του διασπόταν.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **δεν ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 75%** (ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ $\chi^{\eta+2}$ (Ο στόχος επαναλαμβάνεται).

Ο θεραπευτής εξετάζει τις εικόνες των αντιθέτων στο παιδί και ζητάει να του δείξει αυτή που κατονομάζει ανάμεσα σε 2 εικόνες που έχουν αντίθεση μεταξύ τους (π.χ. « Δείξε μου ποιο λουλούδι **δεν** είναι **μικρό**; »). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 2 φορές). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80%τωνεννοιών(με1/2minimum)!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης έδειχνε, πλέον τη σωστή εικόνα.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **ανταποκρίθηκε σε ποσοστό 87,5%** (ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ).

ά Εφόσον, το παιδί “ θεωρούμε” ότι κατέκτησε και τα αντίθετα του Α’ Μέρους, τότε επαναλαμβάνεται για τελευταία φορά το Γ’ Μέρος.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 36^η: Γ’ ΜΕΡΟΣ

ΗΜΕΡ: 21/03/08

Ο θεραπευτής εξετάζει όλες τις κατηγορίες προσχολικών εννοιών μέσα από μια ολοκληρωμένη ιστορία που το περιεχόμενό είναι: « Η μέρα μου » και περιλαμβάνει τις 4 προηγούμενες μικρές ιστορίες μαζί και διηγείται ο ίδιος και ζητάει από το παιδί να του δείξει την έννοια που κατονομάζει ανάμεσα σε 3 εικόνες που οι 2 έχουν αντίθεση μεταξύ τους και η 1 σχετίζεται). (Η κάθε έννοια εδώ παρουσιάζεται 1 φορά). Η ενίσχυση παρεχόταν μέσω ήχου και ήταν: «Μπράβο, διάλεξες τη σωστή εικόνα!» ή «Λάθος, προσπάθησε ξανά». Κριτήριο επιτυχίας του στόχου είχε οριστεί το 80% των εννοιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Γιάννης ήταν παρά πολύ συνεργάσιμος και ολοκλήρωσε το Θεραπευτικό Πρόγραμμα με επιτυχία.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Το παιδί **ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 81,25% για τις τοπικές, 87,5% για τα αντίθετα, 83,3% για τις ποσοτικές και 81,25% για τα ρήματα.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ:

Το παιδί **ανταποκρίθηκε** σε ποσοστό 80% **(ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΣΤΟΧΟΥ)!!!**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5
Δείγμα του λογισμικού